Arkadaşım YILMAZ GÜNEY

AGÂH ÖZGÜÇ

www.arsivakurdi.org

2. BASIM

BROY

www.arsivakurd.org

Arkadaşım
YILMAZ GÜNEY

AGÂH ÖZGÜÇ

www.arsivakurd.org

BROY YAYINLARI: 45
SİNEMA DİZİSİ: 1
mayıs 1988

www.arsivakurd.org

Kapak Düzeni

HOY AJANS
(Her oylumda Yayın Ajansı)

BU KİTAP BİR **HOY AJANS** ÜRÜNÜDÜR

AGÂH ÖZGÜÇ

Arkadaşım YILMAZ GÜNEY

– BİR DOSTLUĞUN ÖYKÜSÜ —

www.arsivakurd.org

BROY YAYINLARI

www.arsivakurd.org

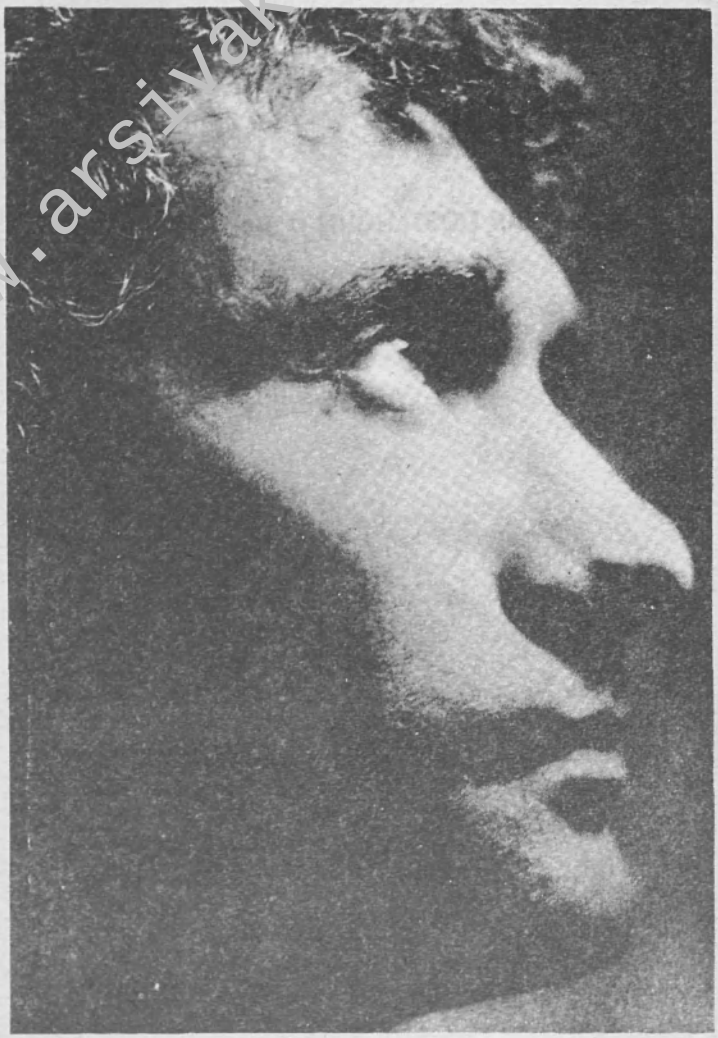

Güney Fransızlık Yayınları Kartpostal Dizisi: 9

www.arsivakurd.org

Arkadaşım
YILMAZ GÜNEY

AGÂH ÖZGÜÇ

www.arsivakurd.org

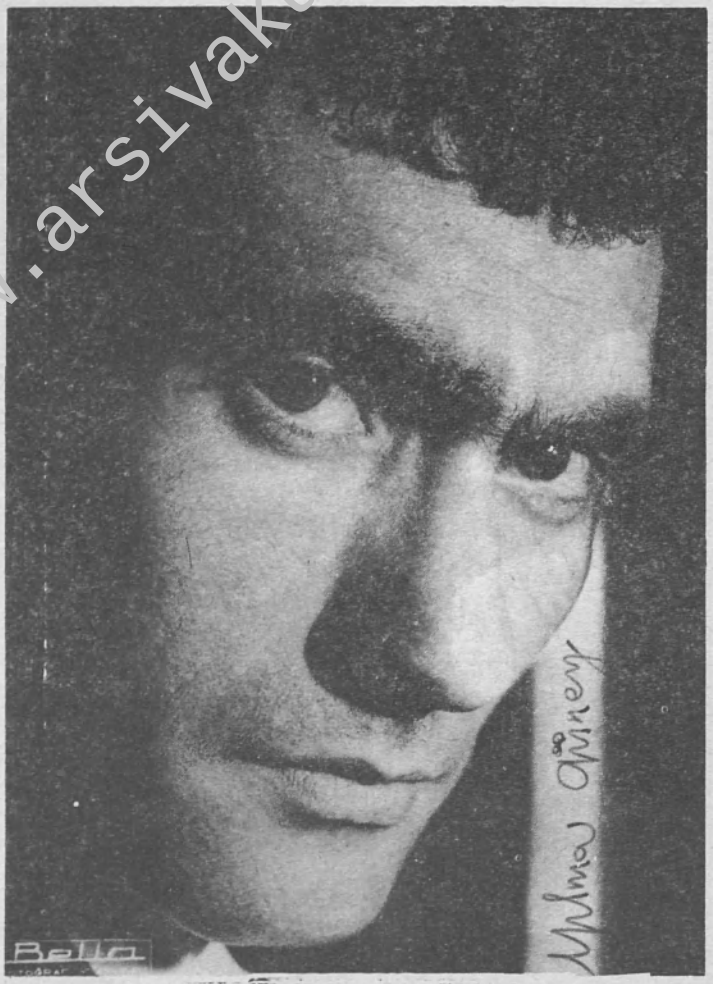

Agâh Özgüç, dost [illegible]
hep akılda kalsın

www.arsivakurd.org

BAŞLARKEN

Bir okuru, Mehmet Kemal'e soruyor:

"Yılmaz Güney, bizim ölümüz değil miydi?"

Ünlü yazar, söz konusu soruya, *Bu Darbeler Kimin İçin* adlı kitabında şu yanıtı veriyor:

"Yılmaz Güney, sadece bizim ölümüz değil, dirimizdi de..."

Ne yazık ki, Mümtaz Soysal'ın "Mezar Taşı Yazmak Zordur" adlı yazısında, "Türk sinemacılığını dünya düzeyinde tanıtıp Altın Palmiye'ye kadar tırmanan bir sinema dehası" diye tanımladığı Yılmaz Güney'in dirisine değil, "ölü"süne bile sahip olamadık... Çünkü "kötü kaderi"nin taktığı çelmeyle, ya da özel yaşamındaki bir dizi "yanlışlığı" yüzünden "vatansız" bir sanatçı olarak yabancı topraklarda can verdi Yeniceköylü Yılmaz Güney.

Adana'nın Yeniceköyü nerede, Paris'teki Pere Lachaise Mezarlığı nerede?

Hey gidi "kara yazgılı Yılmaz Güney" hey...

HALK SANATÇISI

9 Eylül 1984 yılında "kaçak" bir Türk sinemacısı olarak yaşadığı sırada Paris'te kanserden ölen Yılmaz Güney, bir solcu, bir Marksist, ya da Kürtçü müydü? Sanatçının tüm siyasal

düşünceleri konumuzun dışında kalıyor. Onun bu çalkantılı politik dünyasını elbette bir gün ele alacak, siyaset tarihçileri yargılayacak...

Bu bizim işimiz değil.

Bize göre, bir sinemacı olarak "halk sanatçısı"dır Yılmaz Güney. Ve bu gerçeği Kemal Tahir, şu sözleriyle ne güzel vurgular:

> Yılmaz Güney, gerçekten halktan yetişmiş, halkın bir sanatı nasıl görmek istediğini belki derin ilmiyle değil, yaşantısıyla bilen bir halk sanatçısıdır. Böyle sanatçılardan, bir aydın olarak benim öğrenecek çok şeylerim olduğuna inanıyorum.

ÜÇ SİNEMA ADAMINDAN BİRİ

İşte, 1963 yıllarında tanıdığım Yılmaz Güney'i, birlikte geçirdiğimiz günlerin, gecelerin anılarından oluşan bir yaşamı ve giderek Yeşilçam sokaklarında nasıl devleştiğini gözler önüne sermeye çalışacağım bu anılarımda. Kimi zaman sürekli, kimi zaman kopuk kopuk bir arkadaşlık sürdürdüğümüz Güney'in yaşamı, elbette uzaktan izlendiği gibi değildir. Hele, Attila İlhan'ın o güzel deyimiyle "barlarda, içki masalarında laf üretip, vakit tüketen aydınlar"ın bakış açılarıyla görüldüğü gibi hiç değil. Çünkü "yaşayan bir lumpen" yaşamayan bir aydından çok daha hayat dolu ve üstelik gerçekçidir. İşte, 47 yıllık yaşamının büyük bir bölümü "mapushane damları" altında geçen Yılmaz Güney, özel yaşamındaki "duygusal yanlışlıkları" bir yana, Türk sinemasının "belkemiği"ni oluşturan organlardan biridir. Metin Erksan ve Lütfi Akad'la birlikte üzerinde durulması gereken "üç sinema adamı"ndan biridir de ayrıca.

İSYANKÂR, AMA SAYGILIYDI DA

Türk sinemasının, gölgesi yüzüne vuran dolma burunlu, kavruk yüzlü "hırçın çocuk"u Yılmaz Güney'le olan dostluğumun günlüğünü tutmadığım için şimdi çok hayıflanıyorum. Çünkü 1963 yıllarında "İkisi de Cesurdu"yla oyunculuğunu benim keşfettiğim, 1968'lerde ise Sinematek Derneği'nin yönetmenliğini *Seyyit Han*'la keşfettiği Yılmaz Güney için, bu büyük bir eksiklik belki... Silaha ve kumara tutkun, isyankâr; ama bu kusurlarının yanı sıra önünüzde düğme ilikleyecek kadar da saygılı, kibar ve duyarlı bir kişiliğin sahibi olan Güney'i inkâr etmek, yaşamdan dışlamak da elbette mümkün değil. Çünkü halkın bağrında yaşayıp efsaneleşen bir sinemacının kusurları bir ölçüde

www.arsivakurd.org

Agâh Özgüç, Yılmaz Güney'le...

bağışlanabilir. Hele Türk sinemasını tüm dünyaya tanıtan bu kişi Yılmaz Güney olursa...

İşte, 20 yıllık bir dostluğun ve bu süre içinde meydana gelen kavgaların, aşkların, çeşitli olayların üzerine kurulu hareketli bir öykü izleyeceksiniz bu anılarda. Son derece yalın bir Yılmaz Güney gelecek gözlerinizin önüne.. Her şey, nasıl yaşadıysa, öyle... Yani, kesinlikle abartının tuzağına düşmeden anlatmaya çalıştığım "Ölümsüz" bir "ölü"nün öyküsü bu.

www.arsivakurd.org

Arkadaşım YILMAZ GÜNEY

www.arsivakurdi.org

Yılmaz Güney'le arkadaşlığımız 1963 yıllarında başlar... Elbette Adanalı Yılmaz Pütün'ün oyuncu olarak sinemaya adımlarını attığı tarih, bu değildir. Gerçek soyadı Pütün'ü, 1958 yıllarında sinema oyunculuğuna başladığında Güney olarak değiştirmiştir. Onu, 1958'lerde daha çok Atıf Yılmaz'la Halit Refiğ tanır.Çünkü Güney, ilk filmini *Bu Vatanın Çocukları* adıyla Atıf Yılmaz'ın yönetiminde çevirmişti. Bu ilk başrol oynadığı filmdir. Aynı zamanda senaryoya da katkıları olmuş, hattâ Atıf Yılmaz'la birlikte yazmışlardır. Daha sonra gene Atıf Yılmaz'ın yönettiği Ala Geyik'te hem başrol oynamış, hem de bu kez sinema eleştirmeni Halit Refiğ'le filmin senaryosunu yazmıştır. Aynı üçlü çalışmaya, *Bu Vatanın Çocukları*'yla devam eder. Atıf Yılmaz yönetir, Halit Refiğ asistanlık yaparken, Güney'le beraber yine senaryo çalışmalarına katılırlar... Gruba, yıllar sonra yönetmen olan dekoratör Duygu Sağıroğlu da belli bir süre için katılacaktır... İşte, Yılmaz Güney'in Yeşilçam macerası böyle başlar...

KİMSENİN HATIRLAYAMADIĞI BİR İŞÇİ ÇOCUK

Ama, bu "başlangıç"ın bir öncesi daha vardır ki, Yılmaz Güney'in sinemaya olan sevgisi, asıl o günlerde yeşerir ve giderek Çukurova'daki ekinler gibi boy atar. Güney; And Film, Kemal Film ve Dar Film şirketlerinin Adana'daki şubelerinde çalışır. Depoculuk yapar. Teneke film kutularını çelimsiz vücuduyla sırtlayıp sinema sinema do-

Sırtında film kutularını taşıdığı yıllarda, sinema tutkunu bir delikanlı...

laştırır. Adana sinemalarında oynayan filmlerin ayrıca koca panolarını omuzlayarak sokaklarda, caddelerde çığırtkanlık yapan Güney, bu işler için sekiz lira yevmiye alır. Güney'in o günlerde panosunu sırtında taşıyıp unutamadığı filmlerden biri, Ayhan Işık'ın başrolünü oynadığı *Kanun Namına*'dır. Ve ünlü bir sanatçı olduktan sonra, Kemal Film şirketi sahibi Osman Seden'e yazıhanelerinde çalıştığını söylediği zaman, o boynu bükük, içine kapanık, ezik çocuğu Seden hatırlayamaz.

Yılmaz Güney; Fikret Hakan gibi Türk sinemasının eli kalem tutan oyuncularından biridir. Ne garip, Anadolu'da yayımlanan bölgesel edebiyat dergilerinde Güney'in Yılmaz Pütün adıyla öyküleri yer alırken, ben de 1958'li yıllarda aynı dergilere şiirler yazıyordum. Ve birbirimizi tanımadan Adana'da *Salkım* ve İzmir'e bağlı Seferhisar'da çıkan *Nasır* dergilerinde imzalarımız, sanıyorum ki yan yana düşmüş-

tü. O yıllarda biz, şiiri Attilâ İlhan'la sevmiştik... Gençlik yıllarında hep onun etkisinde kaldık... Gazeteciliğe başladığımız yıllarda, şimdi film yapımcısı olan Kadri Yurdatap'ın yayımladığı *Sinema* Dergisi'nde Türkân Şoray'la, Leyla Sayar'la yaptığımız röportajlar hep Attilâ İlhan kokardı. O şiirsel anlatım biçimleriyle, röportaj değil, sanki öykü denemeleri yapıyorduk..

İLK HAPİSLİK VE BİR GÖNÜL BORCU

Bu arada Fikret Hakan sinema oyunculuğunu sürdürürken, bir yandan o da Bumin Gaffar adıyla *Pazar Postası*'na *Yeni Ufuklar*'a öyküler yazıyordu. Ama çok yakın dostları dışında Fikret Hakan'la BuminGaffar'ın aynı kişiler olduğunu pek bilen yoktu. Bumin Gaffar, Hakan'ın gerçek adıydı... İşte, şiir yazdığım dönemlerde yani 1956 yılında Tanju Cılızoğlu'nun sahibi ve aynı zamanda yazışleri müdürlüğünü yaptığı *On Üç* adlı edebiyat dergisinde Yılmaz Güney'in "Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri" adlı bir öyküsü yayımlanmıştı... Bu öykü Güney'in başına iş açtı, "hapislik serüveni" de böylece başlamış oldu. Hakkında açılan dava iki yıl sonra sonuçlanınca, Yılmaz Güney, Atıf Yılmaz'ın yönetmenliğini yaptığı *Tatlı Bela* filminin setinden alınarak cezaevine gönderildi. Suçu, adı geçen öyküde "neşren komünizm propagandası" yapmaktı.

Birbuçuk yıl hapis yattıktan sonra Konya'ya sürgüne gönderilen Yılmaz Güney, burada bir genelev kadınıyla tanışır. Altı aylık sürgünlük döneminde Güney'in kahrını, yalnız bu kadın çeker. Güney'i artist olduğu için sevmemiştir. Herkesin hor gördüğü, aşağıladığı genç kadına, sanatçının gösterdiği sıcak ilgi ve yaklaşım biçimidir onu âşık eden... Şimdi nerede bulunduğu, ne yaptığı bilinmeyen bu kadın, Güney'e gözü gibi bakar... Cebinde kaç parası varsa, ya da o gün genelevde ne kazanmışsa bölüşürler... Hayatın tokadını yemiş genç kadın vesikalıdır, ama önce insandır. Güzel olmasa bile sevecendir...

Sürgün günleri sona erdikten sonra Güney, sevgilisine, "vefa borcu"nu öder. Ve genç kadını genelevden kurtarır...

Özgürlüğüne kavuşan Yılmaz Güney'in tüm amacı, gene sinemadır... Hayata yeniden başlayacaktır... Ne var ki Yeşilçam Sokağı'ndaki köşeler tutulmuştur... Yakışıklı, dev gibi bir Ayhan Işık, vurdulu kırdılı filmlerin yerli Mayk Hammer'ı bir Orhan Günşiray, tüm sağlam projeler için güçlü oyunuyla tercih edilen bir Fikret Hakan...

Ya Yılmaz Güney? O bir "hiç"tir... Üstelik "yalnız"dır. Dolma burnuna, çirkin yüzüne kimse dönüp bakmaz. Atıf Yılmaz gibi bir yönetmene yaptığı iki film de, Cavidan Dora'yla oynadığı *Tütün Zama-*

www.arsivakuru.org

İkisi de Casurdu'da (geri planda Hilal Esen)

nı da unutulmuştur... Güney, deneyimsizdir ve de Yeşilçam'ı iyi tanımadığından "bu sokaklardaki vefasızlığı" bilmez. Yeşilçam'da yara almadan, sömürülmeden kim bir yere gelebilmiştir ki?..

"İKİSİ DE CESURDU"

Ferit Ceylan'ın yönettiği 1983 yapımı *İkisi de Cesurdu,* Yılmaz Güney'in sürgünden dönüşünün "ilk film"iydi... Güney, günlerce aç susuz dolaştıktan sonra bu filmle tekrar kamera karşısına çıkıyordu. Büyük yapımcılar, "Kim bu adam?" diye küçümserken, Güney'e, bulunmaz fırsatı Samim Meriç sağlamıştı. Filmin senaryosunu da Yılmaz Güney yazmıştı.

Samim Meriç, o yıllarda yeni "jön adayları"ndan biriydi. Güzide Sabri'nin aynı adlı romanından Ümit Utku'nun sinemaya uyarladığı *Yaban Gülü*'nde başrolleri Göksel Arsoy'la Leyla Sayar oynuyordu. Filmin diğer rollerinde de Nebahat Çehre ve Samim Meriç vardı. Meriç, ayakları sakat bir genci oynuyordu. Küçücük bir roldü bu. Filmin senaryosunu da gene Atıf Yılmaz'la birlikte Yılmaz Güney yazmıştı. İşte jön adayı Güney'le bu filmin setinde tanışmıştı. Arkadaşlıkları giderek işbirliğine dönüştü, böylece *İkisi de Cesurdu* adlı film ortaya çıktı.

Bu filme parayı kim yatırmıştı? Olayın ilginç bir yanı da burasıydı. Samim Meriç, o yıllarda Naciye adlı bir kadınla beraberdi. Filme yatırımı yapan ve şimdi evli olan bu hanımdı. Ama, Meriç adıyla kurulan şirket, Samim Meriç'in üzerine kayıtlıydı... *İkisi de Cesurdu*'nun başrollerini Samim Meriç'le Yılmaz Güney oynuyordu. Güney'in karşısındaki kadın oyuncu da *Sinema* Dergisi'nin "yarışma birincisi" Semra Sar'dı. Ayrıca, şimdi Topkapı Film şirketinin sahibi olan Yaşar Tunalı'nın da önemli bir rolü vardı. Hattâ filmin gerçek jönü Tunalı'ydı. Çünkü, 25 yıl önce kâğıt gibi, yakışıklı bir gençti Tunalı. Sinemaya üniversite öğrencisi olduğu yıllarda bulaşmıştı.

Filmin afişinde yönetmen olarak Ferit Ceylan ismi yazılıdır. Ama, Tunalı'nın açıklamasına göre, Ceylan'la birlikte kamera arkasından "ikinci beyin" olarak filmi yöneten Yılmaz Güney'di. Bugün Ferit Ceylan da Yılmaz Güney gibi sağ değil. Yıllar önce, Galatasaray'daki dönemin ünlü gece kulübü Karavan'ın arka sokaklarında tek başına yaşadığı evde ölü bulundu. İşsizliğin ve yalnızlığın getirdiği bunalım Ceylan'ı alkole tutsak etmişti. Eski yönetmenin bu yüzden "intihar" ettiğini söyleyenler vardır.

www.atesiyakurd.org

www.arsivakurd.org

ÖFKELİ AKTÖRÜN GAZABI

Yılmaz Güney'in garip ve dengesiz davranışları, anlatılanlara göre, ilk kez *İkisi de Cesurdu*'nun çekimi sırasında ortaya çıkmış. Filmin bazı sahneleri Adana'daki pavyonlardan birinde çekiliyormuş.. Adana'nın şalvarlı pamuk ağaları gelip bir masaya çökmüşler. Ellerinde tesbihler, yanlarında kadınlar... Merak bu ya, filmin çekimini izleyecekler. Bu ara, neden ve nasıl olmuşsa, şalvarlı ağalardan biri basmış kahkahayı. Ve Güney, masanın önünden geçerken tabaktaki elmalardan en irisini kapmış. Sonra da gülen ağanın ağzına tıkayıvermiş. Adam birden donup kalmış... Ardından ortalık karışmış... Settekiler, bu patırdı gürültü arasında Yılmaz'ı kaçırmışlar. Eğer uyanık davranıp kaçırmasalarmış, olay kanla noktalanacakmış. Neyse ki sonradan her şey tatlıya bağlanmış...

Yılmaz Güney, bu filmden beş kuruş almamış. Ancak *İkisi de Cesurdu*'nun teknik işlemleri tamamlandıktan sonra Güney'e, senaryo yazarlığı ve oyunculuğuna karşılık Samim Meriç, şirketin Adana bölgesini vermiş. Aktör Adanalı ya... Üstelik bu bölgede birçok filmi çalıştırdığı için ticari deneyimleri var...

Ben, filmi, sanıyorum ki 1964 yıllarında İstanbul sinemalarından birinde izlemiştim. O sıralar Şevket Rado'nun sahibi olduğu ve dönemin en büyük sinema dergisi *Ses*'te çalışıyordum. Aynı yıllarda yayımlanan iki sinema dergisi daha var... Biri Recep Ekicigil'in *Artist* ve öteki Kadri Yurdatap'la, şimdi Altın Kitaplar'ın sahibi olan Dr. Turhan Bozkurt'un yayımladıkları *Sinema* Dergisi... Ve her iki dergi-

nin de, hem okurlar, hem de artistler açısından etkinliği büyük... O günlerde *Artist* Dergisi'nin Nuruosmaniye'deki, şimdi Halı Sarayı olan yazıhanesinde Türkan Şoray, Fatma Girik gibi şöhretler eksik olmazdı... *Ses* Dergisi'ni ise, en büyük söhretler bile randevusuz, yani "pat" diye ziyaret edemezlerdi. Dergide ciddi, aristokrat bir hava vardı...

ÖYLE BİR OYUN Kİ

İşte, bu üç yayının artist dünyasına egemen olduğu dönemde izlediğim *İkisi de Cesurdu*'dan bir hayli etkilenmiştim. Filmin dilinden mi? Hayır... Gerçekte son derece ilkel bir film. Ama Güney'in, o çirkin adamın bir oyunu var ki, anlatılır gibi değil. Hele finalde iyice ortaya çıkan müthiş bir oyun bu. Sürgündeki kabadayı Ali Duran rolündeki aktör, aylardır hasret kaldığı annesine kavuşmak için istasyonda tren beklerken birden hasımları karşısına çıkıyor. Ve silahlı bir çatışma sonrası yaralanan kabadayı koşuyor, koşuyor... Ne var ki, onu annesine kavuşturacak trene yetişemiyor. Ve rayların üzerinde yığılıp kalıyor...Sonra üzerine kapanan küçük bir kız çocuğu... İçine kapanık, suskun ve yalnız kabadayı ile insanca bir yaklaşım kuran bu kız çocuğunu Hilal Esen oynamıştı... Anne sevgisi; kaldığı otelin karşısındaki evin penceresinde mandolin çalan, beyaz yakalı, siyah önlüklü ilkokul öğrencisi kızla olan sıcak dostluğu, kaçtığı halde sonunda üzerine üzerine gelenlere karşı silahını kullanmak zorunda kalması, filmin temel öğelerini oluşturuyor. Ne var ki, filmde anne sevgisini işleyen Güney'in, şimdi İzmir'de kızının yanında kalan anası Güllü'yü evinden kaç kez kovduğunu anlatırlar. Elbette ki "*Yılmaz Güney trajedisi*"nin çelişkili bir yanıdır bu...

Ama, ben ne Levent'teki evinde, ne de bir başka yerde böyle bir olaya tanık oldum...

İkisi de Cesurdu 1950 yıllarında çekilmiş bir Amerikan filminin yerli kopyasıydı gerçekte. Ama, Henry King'in yönetmenliğini yaptığı *The Gunfighter* adlı filmden, Güney'in kaleme aldığı senaryoyla yapılan yerli uyarlama, oldukça başarılı sayılırdı. Kaldı ki Güney'in bu filmi, yıllar sonra defalarca çekilecek, aynı konuyu Fikret Hakan bile *Sürgün* adıyla yeniden gündeme getirecekti...

Kısıtlı, üstelik maddi imkânsızlıklar içinde çekilen film, yalnızca beni değil, tüm yerli film seyircilerini etkileyecekti. Ör-

www.arsivakuru.org

neğin, filmin çekiminden tam 13 yıl sonra Nevzat Çalıkuşu imzalı bir yazıda şu satırlar yer alacaktı.

> ... Bir gün mahalle arkadaşlarından biriyle Yeni Sinema'ya gitmiştik. O gün *İkisi de Cesurdu* adlı bir film oynuyordu. Filmin sonu, oldukça duygusaldı. Bu duygusal sonun ardından ben de arkadaşım da şok geçirmiş gibiydik. Filmin sonunda "Ana, ana" diyerek ölen mert kabadayının tesirine girmiştik. İlk defa karşılaştığımız o "mert kabadayı" rolündeki oyuncuya tutulmuştuk. İlkin adını ezberledik: Yılmaz Güney. Daha sonra gelecek filmlerini gözledik... Yılmaz Güney'i ilkin biz çocuklar sevmiştik. Miniicik ellerimizle bizler alkışlamıştık onu...

O günlerde çocukların tuttuğu ama yapımcıların önem vermediği bu kavruk yüzlü "kara çocuk"u Türk sinemasına hep yukardan bakmayı alışkanlık haline getiren ve sürekli yabancı filmlere alkış tutan "entel" kesim, yıllar sonra *Seyyit Han* filmiyle ilk kez "adam" yerine koyacaktı.

Etkili oyunu nedeniyle tanışmak ve kendisiyle *Ses* Dergisi adına röportaj yapmak istediğim Yılmaz Güney hakkında, o güne dek hiçbir şey bilmiyordum... Sürgünden önce çevirdiği *Ala Geyik*'i, *Bu Vatanın Çocukları*'nı, *Tütün Zamanı*'nı da izlememiştim. Gerçek adı olan Yılmaz Pütün imzasıyla aynı dergilere yazdığımızı bile düşünemiyordum. Ve bir gün nasıl olduysa Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki salaş bir meyhanede tanıştık...

Ölümünden sonra yapımcı Yaşar Tunalı'nın anlattıklarına göre, sırf bu tanışma için, ünlü sinema oyuncularının giyindiği Galeri Edip'ten, 1500 ya da 2500 liralık senet karşılığında yeni bir takım elbise, gömlek ve kravat almıştı. Tabii, Güney'in kendine böyle özen göstermesinin nedeni, daha çok benim *Ses* gibi bir dergide çalışmamdan kaynaklanıyordu... Elbette bu davranışın özünde, ayrıca bir "saygı" bulunuyordu.

O gün yanında bir grup sinemacı arkadaşıyla oturduk, sohbet ettik, şarap içtik... Güney'in suskun ve mahçup bir kişiliği vardı... Kesinlikle sormadan cevap vermiyordu. Az konuşuyordu... O güne kadar hiçbir aktörde rastlamadığım yumuşak bir ses tonuna sahipti. Çoğu kez de "Agam" diye hitap ediyordu...

www.arsivekurd.org

www.arsivakurd.org

DRAMATİK BİR ÇOCUKLUK ÇAĞI

Yedi kardeşli bir ailenin çocuğuydu. Irgatbaşı Hamit'in oğluydu. Annesinin adı da, Güllü'ydü... Babasının tüm kardeşleri kan davası yüzünden öldürülmüştü. Ailenin tek erkeği olarak kalan baba Hamit Pütün, bu nedenle Urfa'ya bağlı Siverek'ten Adana'ya kaçmıştı.

Ben sordukça, karşımdaki yassı burunlu, esmer tenli genç adam, kadife gibi yumuşak sesiyle anlatıyordu. Güney, babasını kesinlikle sevmiyordu. Çünkü, anası Güllü'yü bırakıp başka bir kadınla evlenmişti. Bu yüzden Güney'in çocukluğu ezik ve hep boynu bükük geçmişti. Daha doğrusu çocukluğuna doymadan yaşamıştı...

Sinema ansiklopedileri hep Yılmaz Güney'in doğum tarihini 1937 olarak yazarlar... Oysa, bir açıklamasına göre Güney, nüfus kâğıdını doğumundan tam altı yıl sonra almıştı. Bu durumda gerçek doğum tarihi 1931 olabilirdi. Yılmaz Güney'in silaha olan tutkusu ve başına hep bu yüzden birçok olayın gelmesi, çocukluğunda yaşa-

Kan davalı aileden baba ve oğul...

dıklarından kaynaklanıyordu. Dokuz yaşlarındayken, babasını gözlerinin önünde vurmuşlardı. Ama Hamit Pütün ölmemişti...

Aramızdaki dostluğun başlamasından bir süre sonra Yılmaz Güney'in İstiklal Caddesi'nde fotoğrafları çekildi... Sanıyorum ki bunları bir süre önce rahmetli olan foto muhabiri arkadaşım Erol Dernek görüntülemişti... Erol Dernek de *Ses*'te çalışıyordu...

ÇETİN EMEÇ ÇOK GENÇ YILMAZ GÜNEY ŞÖHRETSİZDİ

Fotoğraflar çekildikten sonra durumu Yazıişleri Müdürü Çetin Emeç'e bildirdik. Uzun uzun Güney'in yetenekli bir oyuncu oluşundan söz etmiştim. Eski *Son Posta* Gazetesi'nin sahibi Selim Ragıp Emeç'in oğlu olan Çetin Emeç, *Ses* Dergisi'ne yeni gelmişti. O yıllarda çok gençti. Ve belki de o güne kadar, göbekli, ya da saçı dökülmüş, orta yaşlı yazıişleri müdürleri, genel yayın yönetmenleri gördüğümüzden, Çetin Emeç bir hayli farklı gelmişti bize. Hem nur kalem gibi ince ve zarif yapılı, hem de Alain Delon gibi yakışıklıydı. Ga-

www.arsivekurd.org

böylece dört filmin

'nin iç sayfalarının

21

Çetin Emeç'in sonunda Yılmaz Güney'in önemini kabullenerek *Ses*'te yayınladığı ilk fotoğrafı...

zetecilik yaşamımda gördüğüm "en genç" yazıişleri müdürüydü Emeç.

Ancak Emeç, o yıllar hem Fransız kültürüyle yetiştiğinden, hem de Türk sinemasıyla fazla içli dışlı olmadığından, Güney konusuyla fazla ilgilenmedi. Belki de haklıydı... Çünkü Güney, şöhretli değildi ki. Öyle ahım şahım bir fiziği de yoktu. İlk anda dikkati çekmeyecek kadar silik, "sokaktaki adam"lardan biriydi. Ve böylece dört filmin başrolünde oynayan Yılmaz Güney, *Ses* Dergisi'nin iç sayfalarının birinde zar zor "tek sütun" haber olabildi.

İkisi de Cesurdu'den sonra Yılmaz Güney'in işleri biraz açılır gibi olmuştu. Örneğin, Şair Orhan M. Arıburnu'nun yönetmenliğini yaptığı *Prangasız Mahkûmlar*'da Filiz Akın'la, *Halime' den Mektup Var*'da Ahmet Mekin ve Sevdağ Ferdağ ile başrolleri paylaştı. Daha sonra da Ferit Ceylan'ın yönettiği *Hergün Ölmektense* adlı filmde PervinPar'la oynayarak sessizce dikkati çekmeye çalışıyordu. Filmin prodüktörü de arkadaşı Levent Kırca'dı. *Hergün Ölmektense,* Dostoyevski'nin ünlü romanı *Suç ve Ceza*'dan uyarlanmıştı. Senaryosunu da gene Güney yazmıştı. Ayrıca, birçok küçük şirkete çalakalem senaryolar yazan Yılmaz Güney'in gene de ekonomik düzeni bozuktu. Zar zor, parça parça aldığı paralarla geçinmeye çalışıyordu. Üstelik hayatında baştan kendisine manevi destek olan Can, adlı bir kadın vardı. Birlikte yaşıyorlardı. Can, sonradan soyadını Güney yaptı. Dev aktörün, nikâhsız yaşadığı Can Güney'den yıllar sonra bir kızı olacaktı. Yani bu hanım, şimdi kocaman genç bir kız olan Elif'in annesiydi. Ve Yılmaz Güney'in yaşamına giren üç önemli kadından ilkiydi.

O yıllarda büyük şirketlerin yüz vermediği Yılmaz Güney'i yalnızca küçük yapımcılar destekliyordu. Çünkü, elinin kalem tutması nedeniyle ondan büyük ölçüde yararlanıyorlardı. Boğaz tokluğuna durmadan senaryo yazıyordu. 1964-1966 yılları arasında birçok filmin senaryosunu Yılmaz Güney yazmıştı. Ancak çoğunda kendi ismini kullanmıyor, filmi çekenyönetmenlerin imzasıyla çıkıyordu... Öyle ki, yazdığı senaryoların sayısını kendi bile unutmuştu.

BİRAZ UCUZ ŞARAP, BİRAZ DA DOMATES PEYNİR

İşte, boğaz tokluğuna senaryo yazıp çok az bir ücretle küçük firmalara film çeken Güney'in eli de son derece açıktı. Cebinde beş kuruşu varsa, o gün sizinle paylaşabilirdi... Gelgelelim, iyi niyeti, insancıl tutumu hep istismar edilmiştir. O günlerde Güney, yıllarca önce yapımcı Ümit Utku'nun sahibi olduğu, Beyoğlu'ndaki bir binanın üst katlarında "karım" dediği Can Güney'le kalıyordu. Bu evde Güney, ben ve geçenlerde beklenmedik bir trafikkazası sonucu yaşamını yitiren Remzi Jöntürk'le çok kaldığımız, sabahladığımız olmuştur. Aşağı yukarı, birçok gece ucuz şarap içer, domates ve beyaz peyniri de meze yapardık...

Güney'in Remzi Jöntürk'le olan dostluğu giderek birlikte film çalışmalarına kadar uzanacaktı. Yılmaz Güney, o dönemlerde birçok

www.arsivakurd.org

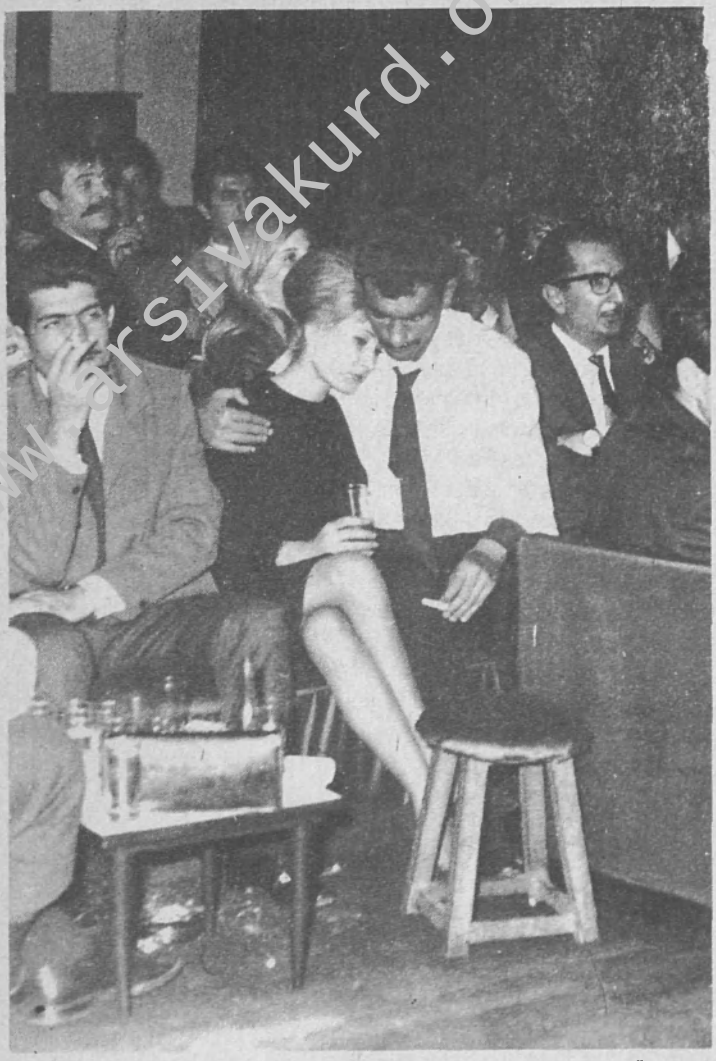

Yaşamındaki **üç önemli** kadından ilki olan **Can Ünal'la...**

yapımcıya ve genç yönetmene yardımcı olmuş, böylece de Yeşilçam' da yeni bir ekip oluşturmuştur. Örneğin, Remzi Jöntürk, Ferit Ceylan, Nazif Kurthan, Adanalı aktörün desteklediği ve ortaya çıkardığı bir avuç yönetmenden sadece bazılarıydı... O güne dek hiçbir bü-

www.arsivakurd.org

yük şirketin ilgilenmediği Güney, gerçekte "gizli bir yetenek"ti. Bu nedenle de, haklı olarak büyük şirketlere gizlice diş biliyordu. "Küskünlüğünü" hiç belli etmiyor, sürekli içine atıyordu...

Yılmaz Güney'le arkadaşlığımızın ilerlediği bu günlerde, tüm amacım ona yardımcı olmaktı. Çünkü ona bir aktör olarak inanıyordum. İstiyordum ki, küçük yapımcıların yanında "yeşilçam ağaları"nın da dikkatini çeksin. Ama nasıl? Büyük şirketler her zaman olduğu gibi despotça bir şantanmanın içinde yaşıyorlar, ileride onun bir "mitos", yani "efsane" boyutlarına ulaşıp "dev" bir "yıldız" olacağını da kesinlikle akıllarına getiremiyorlardı. Büyük şirketlerin yapımcıları yalnızca Ayhan Işık gibi, Göksel Arsoy gibi "hazırlop şöhretler"in peşindeydiler... Bu kavruk yüzlü, dolma burunlu çirkin adam, onların yanında kimdi ki? Ama, garip taşralı görüntüsünün altındaki gizli sıcaklığı biraz olsun farketmeleri için bir şeyler yapmak zorundaydım.

Hiç unutmuyorum, Yılmaz Güney'le izbe, pis bir meyhanede buluştuğumuzda meseleyi açtım. Güney'i, o dönemin büyük yapımcılarından biri olan Nevzat Pesen'e götürecektim. Ancak aktör, bu isteğime şiddetle karşı çıktı... Ama, gene de uzun bir konuşma sonucunda Güney'i yumuşattım... Basamak atlaması için büyük bir şirketin himayesine girmesinin ya da büyük bir sermaye bulup iyi bir yönetmenle çalışmasının şart olduğunu söyledim... Ve ertesi gün ya da birkaç gün sonraydı sanıyorum. Yeşilçam sokağındaki Pesen Film'e birlikte gittik... Nevzat Pesen'le tanıştırdım. İzmir'den İstanbul'a gelip büyük bir şirketin sahibi olan Nevzat Bey, onurlu bir adamdı. Nitekim, son dönemlerinde, ekonomik bir krizin içine düşmüş, küçük bir borcunu ödeyemeyeceğinden korkarak kendini asansör boşluğuna atarakintihar etmişti...

"GÜNEŞ HER SABAH AYNI YERDEN DOĞMAZ"

Rahmetli Pesen de, birçok büyük yapımcı gibi Güney'i tutmamıştı. "Bu suratla" Yılmaz'ın hiçbir şey olamayacağı fikrindeydi. Hattâ hiç unutmam, durumu öğenmek için Nevzat Pesen'e bu kez yalnız gittiğimde, ünlü yapımcı bana şöyle demişti:

"Bırak Allahaşkına, senin hiç işin yok mu? Bu suratla, bu arkadaştan ancak kömürcü çırağı olur..."

Pesen'in bu kesin yargısına karşılık, benim verdiğim cevap ise noktasına, virgülüne kadar şöyleydi:

"Yanılıyorsun baba, bir gün gelecek bu çirkin adamın önünde hepiniz düğme ilikleyeceksiniz..."

Haklı çıktık. Yıllar sonra Güney'in önünde "ilk düğme ilikleyenler"

www.arsivakurd.org

den biri de rahmetli Nevzat Pesen olacaktı. Bir gün, o horladığı, burunladığı boynu bükük delikanlıyla film yapmak zorunda kalacaktı.

Daha önce Güney, Pesen'den olumlu bir sonuç alamadığını öğrenince iyice küsmüştü. Ve o günden sonra da, bunu bir onur meselesi yapmıştı. Haklı olarak tüm büyük şirketlere cephe almıştı..

"Hiç acele etme ağam, o bir gün gelecek. Kim ne derse desin güneş her sabah aynı yerden doğmaz... İstedikleri kadar benim oynadığım filmleri İstanbul sinemalarında oynatmasınlar... Varsın, Beyoğlu sinemaları Yılmaz Güney'siz olsun... Şimdilik, Anadolu sinemaları bana yetiyor ağam, yetiyor..."

Arkadaşımın bu sözleri bugün bile kulağımda çınlıyor. Gözlerindeki "gizli hüznü" dudaklarındaki o acılı titreyişi hep anımsarım...

www.arsivakfi.org

www.arsivakurd.org

"SES"TE DÖRT SÜTUNA MANŞET

Yıl 1965, aylardan Temmuz...

O yıllarda seyyar gazete müvezzileri küçük çocuklardan oluşuyordu. Ve çocuk müvezziler, minik elleriyle alkışladıkları Yılmaz Güney için Taksim caddelerinde: "Olayları yazıyor, Yılmaz Güney'i yazıyor" diye çığlık çığlığa bağırıyorlardı. Evet, Yılmaz Güney'in "ilk olay"ı Yeşilçam'da gazeteci deyimiyle bir "bomba gibi patlıyor"du.. Olay, haberini ilk veren, akşam gazeteleriydi. Ve ertesi gün de sabah gazeteleri daha da büyüterek kamuoyuna duyuracaklardı...

Bir hafta sonra *Ses* Dergisi, YılmazGüney'in bu olayına tüm detayları ile geniş biçimde yer verirken şöyle yazıyordu:

> Mecmuamız, geçen hafta içinde bir gazetecilik olayını gerçekleştirdi. Başta polis kuvvetleri olmak üzere bütün ilgililer bir gece kulübünde çıkan kavgada üç kişiyi yaralayan aktör Yılmaz Güney'i ararlarken *Ses* ekibi, önce aktörün gizlendiği evi ve daha sonra karısı ile buluşacağı yeri tesbit ediyordu.

Demek ki Yılmaz Güney, artık "aktör" olmuştu... Ve Çetin Emeç'in Yazı İşleri Müdürlüğünü yaptığı *Ses* Dergisi'nde bu çirkin adamın olayına, tam dört sayfa yer veriliyordu. Oysa Güney, daha önce tek sütuna sığmıştı.

Olay nasıl olmuştu? Polisin peşine düştüğü Yılmaz Güney'i ben ve rahmetli foto muhabiri arkadaşım Erol Dernek ile birlikte nasıl yakalamıştık? Bu, gerçekten bir maceraydı... 22 yıl önceki heyecanı-

mız, ataklığımız ve kavgacılığımız daha başkeydi... Cesurduk ve olayların üzerine gözümüzü karartıp gidiyorduk...

Olay, Sıraselviler'deki ünlü Klüp 12'de meydana geldi. Ve Yılmaz Güney, adı geçen gece klübünde sustalı bir bıçakla üç kişiyi yaraladı. O gece Güney'in yanında, sinema ve tiyatro sanatçısı Tuncel Kurtiz ile Tülin Elgin vardı. Birlikte eğleniyorlardı. Bu ara sahneye şantöz Gülsün Kamu çıkmıştı. İşte o sırada ön masalardan birinde bir gürültü duyuldu.

Gülsün Kamu sahnedeyken hızlı konuşulup gürültü çıkarılması, Güney'in masasındaki Tuncel Kurtiz'i fena halde sinirlendirmişti. Çünkü Kamu, Kurtiz'in tiyatrodan arkadaşıydı. Gürültüyü çıkaranlar da "Kalipso Kralı" Metin Ersoy'un masasında oturan gruptan ünlü orkestra şefi İlhan Feyman'dı. Grupta, İlhan'ın kardeşi Alper Feyman da vardı...

Tuncel Kurtiz, yanlarındaki masada oturan İlhan Feyman'a susmalarını ihtar edince, aralarında bir tartışma çıktı. Olaya Yılmaz Güney'in karışmasıyla da kavga büyüdü. Yumruklar konuşmaya başladı. İşte, ortalığın karıştığı sıra İlhan Feyman boynundan, kardeşi Alper Feyman sol memesinin altından bıçakla yaralanıyor, olayı yatıştırmaya çalışan Klüp 12'nin ortaklarından Bülent Evci de bir bıçak darbesiyle aynı akıbete uğruyordu. Olaydan sonra aktör, lacivert elbiseli esrarengiz bir adam tarafından dışarıya çıkarılarak kaçırılıyordu.

Yılmaz Güney, nereye gizlenmiş olabilirdi? Olayın savcılığa yansıması sonucu polis de peşindeydi... Her tarafın didik didik arandığı günlerde Erol Dernek'le birlikte peşine düşmüştük Güney'in. Aktörün, o sıralarda yapımcı Fahriye Tamkan'la büyük bir dostluğu vardı. Güney, Tamkan'ın sahibi olduğu Fer adlı yapım evine film çeviriyordu. Güney'in kaçmasının ya da kaçırılmasının nedeni, "suçüstü" yapılmasını önlemekti. Yani, "suçüstü mahkemesi"nden kurtulmak için polise teslim olmadan 37 saat gizlenmek zorundaydı. Bu yüzden sanki yer yarılmış içine girmişti...

VE "MUHTEŞEM BULUŞMA"

İşte, ümidimizi kestiğimiz bir sıra aldığımız istihbarata göre aktör, Can Güney'le buluşacaktı. Ama, nerede? Ya da kimin evinde? Hemen aklımıza, yapımcı Fahriye Tamkan geldi. Ve Erol Dernek'le birlikte Taksim'de şimdi Arif Keskiner'in işlettiği Çiçek Bar'ın, bir adıyla da Sinema Sever Derneği'nin bulunduğu sokağın bir köşesine gizlendik. Çünkü Tamkan'ın, sinema oyuncusu kızı Evrim Fer'le birlikte oturduğu ev, Çiçek Bar'ın karşı sırasındaydı. Mermer merdivenli,

www.arsivakira.org

İki dost, iki sevgili objektifin karşısında ayrılık heyecanıyla böyle sarılıştı.

www.arsivakurd.org

eski bir Fransız yapısı olan bu evi gözlediğimiz sıra dar sokakta üstü tenteli, beyaz bir oto durdu. Yeşilçam'da, bankerlik yapan eski "figürancı" Metin'in arabasıydı bu. Ve yanılmamıştık, içinde Yılmaz Güney vardı. Nedense aktör, arabanın içinden bir türlü çıkmıyordu. Kısa süre sonra Fahriye Tamkan'ın yukarıdan indiğini gördük. Demek ki Can Güney de bu evdeydi.

"Kaçak aktör" sonunda arabadan inince Erol Dernek hemen fırlayıp deklanşöre bastı. Flaş patlayınca Yılmaz beni gördü ve güldü. Çünkü peşinde olduğumuzu biliyordu. Bu ara Fahriye Tamkan, rahmetli ErolDernek'in patlayan flaşlarından kaçmak için bize hep sırtını döndü. Ama, artık kurtuluş yoktu. Dernek'le birlikte hızla merdivenleri tırmandık. Yılmaz Güney'in arkasından daireye girdik. Gerçekten de nikâhsız eşi Can Güney, heyecanla bekliyordu. Ayakları çıplak, başı ise bir yemeni ile bağlıydı...

Yılmaz'ın bu ara Can'la birbirlerinin kolarına atılışı vardır ki, hatırladıkça hâlâ tüylerim ürperir. İki sevgili değil 37 saat, sanki yıllar boyu birbirlerini görmemişlerdi. Yaşadıkları bu anı anlatmanın imkânı yok. Çünkü insan yaşamında bazı anlar vardır ki, anlatılamaz. Yalnızca yaşanır. Ancak, Erol Dernek arkadaşım, hiçir kelimenin ifade edemeyeceği bu "muhteşem buluşma"yı nefis bir fotoğrafla "ölümsüzleştirmeyi" başarabilmişti. İşte, söz konusu ilginç fotoğraf, *Ses* Dergisi'nde yukarıdan aşağı ve silme olarak üç sütun üzerinde yayınlandı. Elbette Yazı İşleri Müdürümüz Çetin Emeç başardığımız bu olaydan memnundu ve röportaj diğer resimlerle birlikte dört sayfaya zor sığdı...

Yılmaz Güney, bu "gizli randevu"dan iki saat kadar sonra polise teslim olacak ve sustalı ile yaraladığı İlhan Feyman, Alper Feyman ve Bülent Evci, davadan vazgeçtikleri için kefaletle serbest bırakılacaktı...

CANDAN VE SICAK ÜÇ DOST

Bıçaklama olayından sonra kefaletle özgürlüğüne kavuşan Yılmaz Güney, hemen film setine dönmüştü. Ve *Krallar Kralı* adlı yeni yapımın kadın oyuncuları ise, sözü geçen olayın kahramanlarından Gülsün Kamu ile Tülin Elgin'di. Şimdi, mutlu bir evlilik sürdüren Kamu, o yıllarda hem film çeviriyor, hem de şantözlük yapıyordu. Ünlü şair Kemalettin Kamu ile yakın bir akrabalığı olan güzel şantöz, Yılmaz Güney'i de bir dost olarak çok severdi. Annesi beyas Rus olan Tülin Elgin ile Gülsün Kamu ve Yılmaz Güney, birbirlerinden ayrılmayan ünlü bir dost grubu oluşturmuşlardı, 1965'lerde. Film yapımcısı Ha-

san Kazankaya'nın Beyoğlu Ağacamii'nin arka sokaklarındaki yazıhanesinde toplanırlardı. Bu toplantılar çoğu kez, sinemayla ilgili sorunların yanı sıra girgir şamatayla devam ederdi. Ne yazık ki, yıllar sonra bu gruptan Tülin Elgin, Ankara'da kaldığı bir otelde ölü bulundu. Özel yaşamında "mutsuz" aşk serüvenleri geçiren bu gül burunlu, zarif sarışın intihar etmişti...

Yılmaz Güney'in birçok filminde oynayan Gülsün Kamu ile Tülin Elgin, elbette o dönemin "yıldız"ları değildiler. "Erkek filmleri"nin "yan hikâye oyuncuları" olmalarına karşılık, bir ağırlıkları vardı. Yeşilçam'ın bugünkü "ikinci kadınları"ndan çoğu gibi kişiliksiz değildiler... Dostlukları candan ve sıcaktı... Mesleklerine, dostlarına ve çevrelerine saygılıydılar.

Şimdi nerede Gülsün Kamu'lar, şimdi nerede Tülin Elgin'ler?..

21 FİLMLİK "BÜYÜK REKOR"

1965 yılı Yılmaz Güney'in film çalışmaları açısından yoğun ve hareketli geçmişti. Durmadan, soluk almadan film çeviriyordu. "Sinekkaydı traşlı jönler"e bir "meydan okuma yılı"ydı bu. Elbette böyle birden öne çıkmasının altında bir yıl önce çevirdiği iki filmin Anadolu'daki etkileri yatıyordu. Örneğin, *On Korkusuz Adam*'da başrol Tamer Yiğit'indi. Ayrıca Oktar Durukan; Muhterem Nur'un yıllar sonra kocası olacak Işın Kaan; Sezer Güvenirgil'le evlenecek Tunç Oral; Suzan Yakar'la dünyaevine giren Adnan Şenses ve Özkan Yılmaz gibi dönemin pırıl pırıl, yakışıklı jönleri diğer önemli rolleri paylaşıyorlardı. Yılmaz Güney ise, o kara kuru suratıyla yalnızca bir figüran gibi kamera karşısına çıkmıştı. Filmde bir tek diyaloğu yoktu. Kaşlarının üzerine afillice devirdiği siyah kovboy şapkasıyla, blucininin arka cebinden çıkarıp yudumladığı kanyak şişesiyle yalnız "figüran Yılmaz" vardı filmde. Ama bu suskun, garip kıyafetli adamdan filmin yakışıklıları tedirgin olmuşlardı. Nitekim, haklı çıktılar. Çünkü, film vizyona girdiğinde tüm seyirci "On Korkusuz Adam"dan yalnızca "kanyakçı" Güney'i alkışlayacaktı. Tunç Başaran'ın Amerikalı John Sturges'den (7 Silahşörler) uyarladığı bu "yerli kopya", Anadolu sinemalarında büyük iş yapmıştı...

Sürgün dönüşü, *İkisi de Cesurdu* ardından *On Korkusuz Adam*, derken *Koçero*'yu çevirmişv e 1965 yılında 21 filmle "büyük rekor" kırmıştı. Bir yıllık süre içinde 21 film çeviren Güney'in filmleri Anadolu'da el üstünde tutulurken, Beyoğlu sinemalarında yasaklanmıştı. Pangaltı İnci sinemasına kadar uzanan bir yakadaki salonlar, o dönemde Ediz Hun, Cüneyt Arkın, Tamer Yiğit, Tunç Okan, İzzet Gü-

www.arsivakurd.org

nay, Kartal Tibet, Göksel Arsoy gibi "kız önen salon jönleri"nin filmlerini "geçiyordu". Çünkü, bu tür içi boş salon filmleri yapan büyük şirket sahiplerinden Hürrem Erman, Şahan Haki, İrfan Ünal, Murat Köseoğlu, "dört büyükler" ya da "sinema ağaları" olarak Beyoğlu salonlarını "kombin sistemi"yle (sinema grupları) paylaşmışlardı...

ANADOLU'DAN GELEN SESLER

Beyoğlu bölgesinde ilk oynayan Yılmaz Güney filmi, Çetin Altan'ın ünlü tiyatro oyunundan beyaz perdeye uyarlanan *Mor Defter*'di. Ancak Nuri Ergün'ün yönetmenliğini yaptığı bu oyunun sineması, başarılı sayılmazdı. Geriye bir Çetin Altan'ın eseri, bir de Güney'in abartmalı oyunu kalıyordu. Beyoğlu sinemalarına bu filmin girmesinin asıl nedeni, herhalde Çetin Altan isminden kaynaklanıyordu. *Mor Defter*'in bu sinemalarda vizyon yapmasına "izin" veren "dört büyükler"den Şahan Haki, "yasak" gerekçesini de şöyle açıklamıştı:

"Mıntıkamdaki seyirci traşsız, sakallı adamları tutmuyor. Yılmaz Güney'li filmleri de sinemamda oynatmamamın sebebi bu. Sinemamın tamirat parasını verirlerse, Güney'li filmleri oynarız. Çünkü, sinemanın koltukları kırılıyor..."

Gerçekte, yıllar önce filmciliği bırakan ve sahibi olduğu şirketin tüm filmlerini kiloyla Ümit Utku'ya satan Şahan Haki, Güney'i değil, sinemaya getirdiği seyirciyi suçluyordu. Yapımcı Murat Köseoğlu'nun gerekçesi de karşılaştığı değişik seyirci kesimiydi. Ve "Yılmaz Güney'in filmini koyduk mu sinema altüst oluyor" diyordu...

Ama, bu konuda asıl ilginç lafları eden Osman Seden oldu. Seden, Şahan Haki'nin açıklamasından üç yıl sonra, konuyla ilgili konuşmamızda aynen şunları söylemişti:

> İşletmelerim nedeniyle Anadolu'ya günde üç defa gittiğim olur. 'Kızılırmak - Karakoyun' adlı film Anadolu'da iyi iş yapıyor. Bu, aklıbaşında olanlar için bir işarettir. Diyeceğim, gerçek Türk sineması bir halk hareketi gibi Anadolu'dan İstanbul'a gelecektir. Beyoğlu'ndan Anadolu'ya gideni kusuyorlar artık...

Seden'in sözünü ettiği filmin yönetmeni Lütfi Ö. Akad, oyuncusu da Yılmaz Güney'di. Oysa Güney'in üç yıl önceki filmleri de Anadolu'da iş yapıyordu. Ama, 1965 - 1967 dönemi arasında çektiği filmler, *Kızılırmak - Karakoyun* gibi düzeyli, dört dörtlük olmaktan çok uzaktılar. 21 film içinde, bir tek ünlü sosyete terzisi Mualla Özbek

www.arsivakurul.org

Korkusuzlar'da Fikret Hakan ve Cahide Sonku'yla...

www.aysivakurd.org

adına oynadığı *Ben Öldükçe Yaşarım*, 1965 yılındaki "ilk iyi film"iydi Güney'in. Rahmetli Turgut Demiralp'i bile, galasında şaşkına çeviren bu filmin yönetmeni dekoratör Duygu Sağıroğlu'ydu. "Entel" bir çevreden Yeşilçam'a gelen Sağıroğlu sayesinde, Güney, duyarlı oyunuyla, ilk kez bu kesimin dikkatini çekmişti. Sağıroğlu, şiir gibi film çekmiş, Güney de inadına oynamıştı...

BİR ŞİİR DÜZESİNDEN FİLM ADINA

Ben Öldükçe Yaşarım filminin ismi bir şiirden kaynaklanıyordu... Şöyle ki... Filmin yapımcısı, şimdilerde Kadir İnanır'ın "müstakbel kaynana"sı olan Mualla Özbek, yönetmeni Duygu Sağıroğlu ve ben, Adana'ya gidiyorduk. Yılmaz Güney, Adana'da, galiba Ağba Oteli'nde kalıyordu. Hep birlikte Güney'i ziyaret edecektik. Ayrıca, yapımcı Mualla Özbek, çok sevdiği Yılmaz'la bir iş konuşması yapacaktı sanıyorum. Güney, bu ünlü sosyete terzisini öz annesi gibi seviyordu. Ve Mualla Özbek'e hep "ana" diye hitap ediyordu. Doğrusu, Özbek de aktöre "analık" yapmıştır...

Güney'in son yaptığı bu filmin ismi henüz belli değildi. İşte ben, Duygu Sağıroğlu ve Mualla Özbek, Adana'ya giderken yol boyunca filme bir isim aradık. Düşünüp, çeşitli isimler ortaya atarken, birden arabanın radyosunda Tarık Gürcan'ın sesini duyduk. Genç şairlerden bir demet şiir okumaya başladı. Ve etkili sesiyle "Ben öldükçe yaşarım" diyordu. Bu, şiirin ismi miydi, yoksa mısralarda mı geçiyordu? Aradan 22 yıl gibi uzun bir zaman geçtiğinden kesin hatırlayamıyorum... Üçümüz de bu ismi sevmiştik. Üstelik konuya da son derece uygundu. Ve böylece Adana yollarında, Güney'in oynadığı bu filme *Ben Öldükçe Yaşarım* ismini koyduk.

Yılmaz Güney, bu filmde Selma Güneri'yle oynuyordu. İstanbul Radyosu sanatçılarından Lütfi Güneri'nin kızı Selma, bu filmi çevirdiğinde 15 yaşındaydı... Babası Lütfi Güneri, Amerika'da yaşadığından Selma Güneri, annesi Neriman Güneri'nin kanatları altındaydı. Yıllar sonra "iyi oyuncu" olarak Yeşilçam'da kendini kanıtlayan bu esmer, ince yapılı, güzel bir vücudu olan genç kız, ilk kez Yılmaz Güney'le oynamıyordu. Daha önce iki film çevirmişti. Ancak, öyle aşırı biçimde hiç soyunmamıştı. Yalnız Halit Refiğ'in *İstanbul'un Kızları* adlı gençlik filminde bikini giymişti, o kadar... *Ben Öldükçe Yaşarım* adlı bu Yılmaz Güney'li filmde ise, şaşırtıcı biçimde soyunmuş ve yatağa girmişti. Özellikle de uzun tutulan bu sevişme sahneleri, yakın planlarda müstehcen boyutlara kadar uzanıyordu. Tabii söz konusu sahnelerden ne Selma'nın annesi Neriman Güneri, ne de yapım-

www.arsivakuf.org

cı Mualla Özbek haberliydi. Filmin bu parçaları, stüdyoda yıkandıktan sonra olay birden patlamıştı. Bir süre sonra da Neriman Güneri, 15 yaşındaki kızının Yılmaz Güney'le yatağa girdiğini öğrenince haklı olarak kıyameti kopardı. Güvendiği ve ellerine teslim ettiği kişiler, körpecik kızını böyle "seks yıldızı" gibi nasıl yatağa sokarlardı?.. Ne var ki burası Yeşilçam'dı. İçine girilmedikçe anlaşılmayan bu acımasız dünyada güven duygularının birtakım "çıkar ilişkileri"ne göre daima yön değiştirdiğini Neriman Güneri nereden bilebilirdi. Önce yönetmen Duygu Sağıroğlu ile kapıştı, sonra da Mualla Özbek ve Yılmaz Güney'le konuştuktan sonra iş tatlıya bağlandı. Tüm bu sahneler montaj aşamasında kesilip imha edilecekti.

Bu ara bazı Yeşilçam muhabirleri, bu sevişme bölümünden bir kare elde edebilmek için sotaya yatmışlardı. Yalnız "kurt" bir gazeteci, bu karelerin önemli bir kısmını gizlice bobinlerden, film stüdyosundaki bir adamı aracılığıyla kestirtip elde etti. Ama nedense yayımlamadı... Sonra da filmin yönetmeni Sağıroğlu filmin bu bölümlerini ayıklayıp ortadan kaldırdı...

KAZANKAYA İLE İŞBİRLİĞİ

"Yasaklı sinemalar"ın "yasaklı oyuncu"su Yılmaz Güney'in 1965 yılında çevirdiği 21 filmden yalnızca ikisi geçer Beyoğlu sinemalarında. Bunlar *Ben Öldükçe Yaşarım* ve Güney'in Fikret Hakan'la oynadığı *Korkusuzlar*'dır. Beyoğlu'nda yerli film oynatan sinemaların en kalitelisi ve özellikle de belli bir kadın seyircisi olan Lale salonu, yapımcı İrfan Ünal'ın işletmesindedir. *Ben Öldükçe Yaşarım*'ı çok beğenip etkilendiği; *Korkusuzlar*'ı da Fikret Hakan oynadığı için Ünal, Lale sinemasında oynatmıştır. Ayrıca *Ben Öldükçe Yaşarım*'ın yapımcısının da Mualla Özbek olması, kurnaz ve işbilir sinemacı için tatlı bir iş kapısı demektir. Çünkü, tüm sosyetenin ve sanat çevrelerinin yakından tanıdığı terzi Mualla Özbek, dönemin "üç büyükler"-'inden Türkan Şoray, Fatma Girik ve Hülya Koçyiğit'le film yapacaktı. Lale Sineması ve denetiminde olduğu bu grubun sinema seyircisi, adı geçen üç "büyük star"ın hastalarıydı. Eğer İrfan Ünal, Mualla Özbek'in Yılmaz Güney'li filmini, egemen olduğu sinema grubuna almasaydı, üç büyük yıldızın filmlerinden olacaktı... Kaldı ki Özbek'in Efes şirketi, küçük bir yapımevi olmasına karşılık ileriki yıllarda Türkan Şoray'la, Hülya Koçyiğit'le, Fatma Girik'le, büyük yapımcılardan daha düzeyli filmler ortaya koyacaktı. Fakat İrfan Ünal'ın iddiasına göre Yılmaz Güney'li iki film de, Lale Sineması ayağında beklenilen işi yapmamıştı. Üstelik, bu sinemaların seyircisi de değişmişti.

www.arsivakurum.org

Davudo filminin çekimi sırasında yapımcı Kazankaya ve aktör Hayati Hamzaoğlu ile birlikte...

www.arsivakurdi.org

Güney'in 21 film yaptığı 1965 yılında asıl işbirliği kurduğu şirket, Kazankaya Film'di. Bu şirketin sahibi, gece hayatının ve sosyetenin yakından tanıdığı Hasan Kazankaya, ilginç, hatta müthiş bir adamdı. Daha sonraki yıllarda Goldfinger ve İstanbul'un "ilk anahtarlı kulüp"ü olan Viski A Gogo gibi görkemli gece kulüplerini açan kısa boylu, purosu ağzından düşmeyen Kazankaya, garip yeteneklere sahipti. Yılmaz Güney elinde "koz" olarak kullanıp tüm büyük şirketlere meydan okuyordu. Ve o yıl ünlü aktörün çevirdiği 21 filmin yedisi Kazankaya şirketine aitti. Ne var ki tüm bu filmler "konfeksiyon usulü", yani sekiz ya da 10 gün gibi kısa sürelerde çekilmiş çalışmalardı. Ancak büyük yapımcıların salon filmleri, Anadolu sinemalarında yatarken, Yılmaz Güney'in vurdulu kırdılı düzeysiz filmleri büyük iş yapıyordu. Bu nedenle büyük yapımcılar tedirgin olmaya başlamışlardı.

İşte, Anadolu bölgesinde, büyük maliyetlerle çevrilen salon filmlerini "vuran", Yılmaz Güney denen bu "çirkin adam"dı. Böylece yapımcı Hürrem Erman, Yılmaz Güney'li filmleri iş yapmayan filmlerinin yanına "takviye" koymak için Hasan Kazankaya ile anlaşmak zorunda kalıyordu. Oysa, 1959 yıllarında Yılmaz Güney'in ilk filminin yapımcısı, rastlantıya bakın ki Hürrem Erman'dı. Evet, adını sanını kimsenin duymadığı kavruk yüzlü, dolma burunlu bu Adanalı genç, Atıf Yılmaz'ın yönetiminde Ala Geyik'in başrolünde oynamıştı. Kimbilir, Hürrem Erman da, Osman Seden gibi o "silik genç"i yıllar sonra unutmuş ve Nevzat Pesen gibi "kömürcü çırağı"na benzetmiş olabilirdi...

Hızlı film yapımıyla Türk sinemasına bir "işportacılık" dönemi getiren Hasan Kazankaya'nın Yılmaz Güney'le yaptığı "işbirliği" ticari açıdan parlak geçince, birçok şirket ünlü aktörün peşine düşmüşlerdi. Prodüktör Türker İnanoğlu ve Süreyya Duru, *Malkoçoğlu* türü filmlerle Cüneyt Arkın'ı tutarken; Kadir Kesemen, Işık Toraman gibi "küçük", ama zaman zaman "büyük" filmler çeken yapımcılar da yayınladıkları listelerde hep Yılmaz Güney'i destekliyorlardı. O sıralar, yapımcı Mualla Özbek'in de tüm amacı, Güney'i Türkan Şoray'la karşılıklı oynatmaktı. Hattâ, listesine aldığı bu filmi Duygu Sağıroğlu yönetecekti. Ne var ki Türkan Şoray'a Güney'le oynamak bir türlü kısmet olmadı...

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

BAŞARISININ SIRRI

Yılmaz Güney'in çok kısa bir süre içinde oluşturduğu seyirci ne Cüneyt Arkın'ın, ne Ayhan Işık'ın, ne de Ediz Hun'un diyalog kurduğu kesimlere benziyordu. Sağlam projelerle, güçlü oyunuyla Türk sinemasında kendine yer yapmış bir aktör olan Fikret Hakan ise, başka bir yerdeydi. Hakan'ın seyircisi, yeni yeni oluşan, aklı başında, yabancı film hayranı "entel"lerdi. Cüneyt Arkın'la Ediz Hun'un seyircisi ise, genç kızlar, kadınlar ve aile kesiminden oluşuyordu. Çünkü, her iki oyuncu da çoğu kez, kadın seyircinin el üstünde tuttuğu Türkan Şoray'la, Hülya Koçyiğit'le, Fatma Girik'le, Filiz Akın'la bir araya getirilip, "çift" anlayışına yönelik projelerde oynatılıyordu. "Kız öpen jönler"le "içleri saman dolu kukla bebekler"in kahramanı olduğu bu tür "küçük burjuva" filmleri, haliyle diğer seyirci kesimini, yani "sokaktaki adam"ı ister istemez dışlıyordu. Çünkü, ülkemizdeki sinema anlayışına göre filmlerdeki güzel kızlar, hep yakışıklı erkeklerindi. "Ezik ve çirkin erkek"lerin sevmeye, bu güzel kızlarla beraber olmaya hakları yoktu. Türk filmlerinde "yakışıklı", jilet reklamlarındaki gibi sinekkaydı tıraşlı, bebek yüzlü olmayanlar, "kahraman" da olamazlardı. Bu anlayış, hep "güzel adam"ı koruyordu.

İşte Yılmaz Güney, "Yeşilçam sineması"ndaki "yakışıklılar hegemonyası"nı yıktı... Bu çirkin adam, sinemasal açıdan bir "devrimci"ydi. Çünkü artık, kırsal kesimdeki, sokaktaki adamların da bir "kahraman"ı olacaktı... Artık, "çirkinler de sevecek"ti. Ve böylece o ezilmiş, dışlanmış seyirci kesimi, komplekslerinden kurtulacaktı.

Ancak Türk sinemasının bebek yüzü "kartpostal jönleri" gibi Yılmaz Güney de, gerçek kimliğini bulmuncaya dek bir "kahraman" olarak sözcülüğünü yaptığı "sokaktaki seyirci"yi sömürecekti. Çünkü, "kahraman"lık ve "kahraman yaratma" her toplumun en etkili sömürü araçlarından biri değil miydi?

Tüm bunların yanı sıra Yılmaz Güney'in kimseye benzemeyen ilginç özelliği, insanlara yaklaşım biçimiydi. Örneğin, sımsıcak biryüzü vardı. İşte Yılmaz Güney, gülüşündeki, bakışlarındaki, yürüyüşündeki sıcaklığı beyaz perdeye aktarınca, ilginç bir "insan portresi" çıkıyordu ortaya... Sonuç olarak aktörün en kötü filmlerinde bile etten kemikten, yaşayan bir "insan" vardı karşımızda... Ve bir de sinemada kaçan, kaçtıkça üzerine gidilen, kıstırılan bir adamı oynuyor, ama çaresiz kalınca da zorunlu olarak hasımlarının yakasına yapışıyordu. İşte bu aşamada seyirciyi yakalayan "bam teline basılan adamın psikolojik gerilimi"ydi...

ÖNCE DOST SONRA SEVGİLİ OLDULAR

1962 yılından beri Can Güney'le ilişkisini sürdüren Yılmaz Güney'in aşk yaşamında *Kamalı Zeybek* adlı filmle yeni bir dönem başlıyordu. Bu nedenle, 1964 yılına dönmemiz gerekiyor...

Kamalı Zeybek, 1964 yılında çevrilen bir efe filmiydi. Yönetmeni de Nuri Akıncı'ydı. Senaryoyu Yılmaz Güney yazmıştı. Filmin kadın oyuncusu ise, Nebahat Çehre'ydi. İlk kez bu filmde karşılaşıyorlardı...

Nebahat Çehre, sinemaya güzellik yarışmalarından gelmişti. Ama, henüz bir yıldız olamamıştı. Aşırı duygusal bir iç dünyası vardı. Fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş, Yeşilçam denen bu "kurtlar sofrası"nda o da birçok yara almıştı... İşte, bu film aracılığıyla tanışan iki "ezik insan" önce dost olmuş, sonra da arkadaşlıkları bir aşk ilişkisine dönüşmüştü...

Birliktelikleri günden güne daha ciddileşiyordu. Artık dönüşü olmayan bir yola girmişlerdi. Peki bu arada Can Güney ne olacaktı? Yılmaz Güney onu düşünecek durumda değildi... Çünkü, Can Güney'de bulamadıklarını Nebahat Çehre'de bulmuştu. Gerçekte, Can Güney'i Yılmaz Güney'e bağlayan özel neden, yılların ardında kalmış bir "fedakârlık" tı. Ve dev aktör, Can Hanım'a kendini "mecbur" hissediyordu...

www.arsivakurum.org

Nebahat Çehre ile dostlukların başladığı günler...

Nebahat Çehre, Yılmaz Güney'le arkadaşlık kurduğu günlerde Taksim meydanındaki Nizam apartmanında oturuyordu. Güney'i sık sık bu evde görüyordum. Çok iyi anlaşıyorlar, kumrular gibi sevişiyorlardı. Yılmaz, hareketli yaşamı nedeniyle "yorgun" bir adamdı... Ayrıca, henüz ne istediğinin bilincinde değildi. Bir "arayış" içinde olması, onu, kendisini içtenlikle sevecek bir kadına doğru itiyordu. İşte, böyle bir anda Çehre'yle karşılaşmıştı. Ancak, mutsuz bir yaşam süren Nebahat Çehre'nin de anlayışlı bir erkeğe ihtiyacı vardı. Onu mutsuz eden, karşısına çıkan erkeklerdi... Oysa, Nebahat Çehre evcimen bir kadındı. Uysaldı... Hep mutlu bir evliliği düşlemişti. Yazık ki kendisine bu amaçla yaklaşan erkekler onu "düş kırıklığına" uğratmışlardı. İşte, Yılmaz Güney de güzel oyuncuya aynı şeyi yapacaktı.

İKİ SEVGİLİYİ AĞLATAN KONÇERTO

Hiç unutmam, bir akşam üzeri Nizam apartmanına uğradığımda, ilginç bir manzarayla karşılaştım... Eski, kırık dökük bir pikapta, belki de binlerce kez dinlenmiş, çiziklerle dolu bir plak dönüp duruyordu. Çalan Rodrigo'nun ünlü *Gitar Konçertosu*'ydu... Birlikte, adeta soluk almadan dinliyorlardı. Kimbilir aynı parçayı kaç kez dinlemiş-

ler ve kim bilir daha kaç kez dinleyeceklerdi?.. Göz gözeydiler... Sevecenlik dolu gözleri ıslaktı ikisinin de... Ne güzel de ağlıyorlardı... İşte aşk buydu...

... VE GÜZEL İNSANI ÇİRKİNLEŞTİREN "SİLAH"

Ama, her yeni başlayan ilişkide sonuç önemliydi... Ve Yılmaz Güney problemli bir kişiliğe sahipti... Çok içiyordu. Yaşamından silemediği Can Güney, hep aralarında olacaktı. Bir de Güney, silaha olan tutkusundan vazgeçemiyordu. Aktör, silah taşımadan yapamıyordu. I. Levent'teki evinin duvarları çeşitli silahlarla doluydu... Ev ev değil, sanki silah deposuydu, cephanelikti... Bazı kez, gece yarıları Levent'teki villasında atış talimleri yaparak, semt sakinlerine korkulu dakikalar yaşatıyordu... Güney, belinde silahı olmasa, muhakkak otomobilinde bulundururdu... Ünlü aktörün açıklamlarına göre, "silah sevgilisiydi". Güney, çocukluğunda cılızdı. Köy meydanlarında akranlarıyla yaptığı güreşlerde hep sırtı yere gelirdi... Çocukluğu parasız, gençliği sevgilisiz geçen Yılmaz Güney'in silah, "her şey"iydi...

İşte, yaşamındaki Can Güney ve de silaha olan tutkusu yüzünden, Rodrigo'nun "Gitar Konçertosu"nu dinlerken ağlayan Yılmaz Güney'den Nebahat Çehre kopmak zorunda kalacaktı. Çünkü bu duyarlı adamı silah, hep çirkinleştirecekti... Ve büyük kavgalardan sonra Nebahat Çehre, Güzellik Yarışması için Amerika'ya gidince, uzun bir süre ayrı kalacaklardı.

Nebahat Çehre, Amerika'dan döndüğünde, aralarındaki aşk yeniden başladı. Gerçekte değişen bir şey yoktu... Oysa, her şeyin değiştiğini sanıp yalnızca kendilerini aldatıyorlardı. Gene kavgalar, tartışmalar sürüp gidiyordu... Nebahat Çehre, bu kavgalar yüzünden iki kez Eskişehir'deki akrabalarının yanına gitmek istemiş, ama Güneyk, her defasında arabasıyla yolunu kesip kaçmasını engellemişti...

"HUDUTLARIN KANUNU" KANUNSUZ BAŞLADI

Lütfi Ö. Akad'ın yönetmenliğini yaptığı *Hudutların Kanunu*'yla Yılmaz Güney, oyunculuğunun doruğuna çıkıyordu. Kaçakçı Hıdır rolü, ancak bu denli güzel oynanırdı... Ne var ki filmin Urfa'daki çekimi olaylı geçmişti... İşte, günlük bir gazete Yılmaz Güney'le ilgili haberi şöyle veriyordu:

> Film artisti Yılmaz Güney, dün öğle üzeri Urfa Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki sorgusundan sonra tevkif edilmiştir. Urfa'da *Hudutların Kanunu* filmini çevirmekte olan Yılmaz Güney,

www.arsivakurd.org

önceki akşam saat 19.00 sıralarında sarhoş olarak kaldığı otelin holündeki aynaya yedi el ateş edip, semtte heyecan yaratmıştır. Ruhsatsız olduğu anlaşılan ve sadece filmlerde kullanılmasına izin verilen tabancayı kullandığı için Yılmaz Güney, polis tarafından nezaret altına alınmış, geceyi de Emniyet Müdürlüğü'nde geçirmiştir. Sabah sevk edildiği Asliye Ceza Mahkemesi'nde tevkif edilen Yılmaz Güney, cezaevine gönderilmiştir. Yılmaz Güney, bu olaydan üç saat önce de sarhoş olarak Nebahat Çehre'ye ait otomobili devirip ağır hasara uğratmıştı. Güney, 15 gün önce de ehliyetsiz araba kullanırken 11 yaşında bir erkek çocuğuna çarpmış ve yaralanmasına sebep olmuştur.

Gazetenin bu haberi verdiği tarih, 23 Nisan 1966 idi. Yani Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın tüm yurtta kutlandığı gün Yılmaz Güney, ikinci kez cezaevine giriyordu. Ve ünlü aktörün "suç dosyası" giderek kabarıyordu.

Yılmaz Güney, kaldığı Altay Oteli'nin holündeki aynada kendi kendini vurmuştu. Yani silahının namlusunu aynadaki yansıyan görüntüsüne çevirmiş, sonra da tetiğe basmıştı... Olay gerçekten ilginçti. Demek ki iki Yılmaz Güney'den biri fazlaydı. Ama hangisi? İçmeyince tıpkı bir "kuzu" olan Yılmaz Güney mi? Yoksa alkol aldıktan sonra kişilik değiştirip "kurt" olan Yılmaz Güney mi?

EVET BU DA BİR SÖMÜRÜDÜR

Oysa aktör Göksel Arsoy gibi kendisini alkışlayan halka, seyirciye "Teb'am" demiyor, onları küçümsemiyordu. Tersine "Ben onlardan, halktan biriyim" derken seyirciyi yüceltiyor, buna karşılık da seyircisinin sevgisini bu çelişkili davranışlarıyla sömürüyordu. Elbette ki seyirci bu gerçeğin farkında değildi... Bilse de bilmese de bir kere ünlü aktörü tüm sevap ve günahlarıyla bağrına basmıştı. Öyle ki, olaydan sonra Urfa Sarayönü karakolunda ilk ifadesi alınıp elleri kelepçeli götürülürken, Yılmaz Güney'i kurtarmak için ona "Ağabey, ver tabancayı, ben attım derim" diyenler çıkacaktı. Ve Güney'in cezaevine konulmasını protesto etmek için yöre halkı imza toplamıştı. Çünkü Urfa-Siverek, Yılmaz Güney'in memleketiydi...

Üç avukatın savunduğu, Yılmaz Güney, beş gün cezaevinde yattıktan sonra kefaletle serbest bırakıldı. Olayın acısını çeken gene Nebahat Çehre oldu. Sevgilisini cezaevinde yalnız bırakmamış, otel köşelerinde sabahlara dek uyuyamamıştı... Yılmaz Güney kadınları-

www.arsivakurdi.org

nın değişmeyen yazgısıydı bu. Önce Can Güney, sonra Nebahat Çehre, daha sonra Feri Cansel ve ''son kadın''ı Fatoş Güney, bu yaşamın ''mapushane bekleyen gelinleri'' oldiler...

Bunca maceradan yorgun düşen Yılmaz Güney, Nebahat Çehre ile Urfa'dan dönerken iki kez kaza geçirmişti. Tehlike ve belalar bir türlü ünlü aktörün peşini bırakmıyordu. Aynalara ateş etmesi, otomobiliyle bir çocuğu yaralaması sürekli alkol alması ruh dünyasındaki büyük çalkantıların eseriydi. İstanbul'a geldiğinde kendi kendiyle yeni bir hesaplaşmaya giren Güney'i acaba sevdiği kadın Nebahat Çehre kurtarabilecek miydi? Yılmaz Güney için bu, sadece bir ''umut''tu. İşte, ani bir kararla nişanlanmaya karar verdiler.

BÜYÜK ÇELİŞKİ

Yılmaz Güney'le Nebahat Çehre, Boğaz'daki bir restoranda nişan yüzüklerini taktılar. Ancak, çok garip bir nişandı bu. Çünkü o sırada, eski sevgilisi Can Ünal, ünlü aktörden dört aylık hamileydi. Ve Nebahat Çehre de bunu biliyordu. Fakat Yılmaz Güney, bebeğin doğmasına izin vermeyeceğini, kürtaj için Can Ünal'ı ikna edeceğini söylüyordu. Kime mi? Tabii ki, Nebahat Çehre'ye...

Öte yandan Can Hanım, bunca yıl kahrını çektiği, dayağını yediği aktörden çocuk doğurmaya kararlıydı. Kim bilir, belki ''babalık sorumluluğu'' onu kendisine döndürebilirdi. Umut dünyası idi bu...

www.arsivakurdi.org

www.arsivakura.org

Bir kızım var, adı Güney. Kızımın babası var, o da Güney ... Bundan sonraki bütün günleri iyi yapmak için, iki güneyiz.

Yılmaz Güney

Nikâhsız eşi Can Ünal'dan doğan kızı Güney ve aktörün o günkü duygularını dile getiren elyazısı...

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

CAN ANA, ELİF KIZ

Ve nihayet Can Ünal, doğum yaptı. Kapkara, yumuk gözlü, babası gibi dolma burunlu bu sevimli bebeğe, Elif adı verildi... Yazık ki Elif, genç kızlık dönemine girdiğinde Yılmaz Güney gibi popüler bir sanatçının kızı olmasından büyük bir mutluluk duyacak, ama "babasız bir evin babasız çocuğu" olmanın acılarını da kolay kolay üzerinden atamayacaktı... "Baba sevgisi"nden yoksun bir çocukluk dönemi geçiren Elif, aile kavgaları içinde büyüyecekti.

Ünlü aktör, gerçekte çocukları severdi... Ama, kızı Elif'e, bunalımlı ve hareketli dünyası nedeniyle gereken ilgiyi gösterdiği söylenemezdi...

Oysa Yılmaz Güney, kızının doğumundan sonra bir kâğıda büyük bir coşkuyla şöyle yazmıştı: "Bir kızım var, adı Güney. Kızımın babası var, o da Güney... Bundan sonraki bütün günleri iyi yapmak için, iki Güney'iz."

ANTALYA FİLM ŞENLİĞİNDE 'AHLAKSIZLIK'LA SUÇLANAN İKİ AKTÖR

Nebahat Çehre ile [illegible] şanlanıp nikâhsız karısı Can Ünal'dan çocuğu olan Yılmaz Güney, gene silah taşıyacak, gene birbirini izleyecekolayların kahramanı olacaktır. 20 metreden üç yumurtayı silahla ayrı ayrı vurabilecek kadar keskin bir nişancı olan aktör, gözü yaşlı iki kadın arasında duygusal bir savaşım verirken, bu arada da festivallere ağırlığını koyar. İşte, *Ölmedikçe Yaşarım*, Güney'in oyun-

cu olarak "ilk yarışma filmi"dir. Gerçi 1959 yılında, çevirdiği ilk filmi olan *Ala Geyik*'te I. Türk Film Festivali'ne katılmıştır. Ama, Güney, o yıllarda henüz "çaylak" bir oyuncudur ve filmin yönetmeni Atıf Yılmaz, sinemasıyla daha öndedir.

1966 yılında Antalya Film Şenliği'ne katılan *Ben Öldükçe Yaşarım*'la beklenmedik bir "yenilgi"ye uğrar. Çünkü, Antalya Büyük Jürisi, "tutucu" değer ölçülerine sahiptir. Onların değerlendirmesine göre "iyi oyunculuk"tan önce "iyi ahlak"lı olmak gerekmektedir. İşte, jüri üyelerinden Nejat Duru, arkadaşları adına şu açıklamayı yapacaktır:

"Yılmaz Güney'e ve FikretHakan'a, ahlaksızlıkları nedeniyle ödül vermedik."

Oysa, bir sanatçının özel yaşamıyla sinemasal başarısı, ayrı ayrı ele alınmalıdır. Ayrıca, ahlaklı ya da ahlaksız olmak, toplumun çeşitli kesimlerine, kişilere göre değişen birer kavramdır. Zaten toplumun büyük çoğunluğu; el üstünde tuttuğu sanatçının özel yaşamını kendi değer ölçülerine göre "ahlaksız" buluyorsa, ona sırt çevirecek, onu cezalandıracaktır.

OLAY YARATTIKÇA BÜYÜDÜ

Fakat, çok gariptir; "Birbiri ardına böylesi olaylar yaratmaya devam ederse, Yılmaz Güney'in sinemadaki krallığı kolayca yıkılır, halk içindeki saygınlığı da tuzla buz olur" diyenler şaşkınlığa düşmüşlerdi. Çünkü, bizim seyircinin moral değerlere önem verdiği, özellikle de "mazbut yaşamlı" sanatçıları "baştacı" ettiği biliniyordu. Örneğin, bir sanatçının babasına ve anasına eziyet etmesi, onları dışlaması, çocuklarına bakmaması ve bir kadın yıldızın evli bir adamla "metres" hayatı yaşaması, Türk sinema seyircisine hep ters düşmüştü. Oysa Yılmaz Güney, fırtınalı yaşamını sürdürürken, bu görüş tersine gelişiyordu. Güney, silah çektikçe, olaylar çıkardıkça seyircinin gözünde inadına kahramanlaşıyordu...

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

"ÇİRKİN KRAL"

Bu dönemlerde Yılmaz Güney'in bir adı da "Çirkin Kral"a çıkmıştı. 1966 yıllarının asıl "kral"ı ise Ayhan Işık'tı. Sinemanın yakışıklı erkek güzeli Ayhan Işık varken, Yılmaz Güney'e bu isim nasıl takılmıştı? Gerçekten ilginçtir, Yılmaz Güney'in bu sloganı şöyle ortaya çıkmıştı. Ünlü aktör, birbiri ardına film çektiği günlerde röportaj için Milliyet Gazetesi'ne gitmişti. Gazetenin günlük eki için, Vatan'dan Milliyet'e transfer edilen gazeteci - yazar Tarık Dursun'la bir söyleşi yapacaktı. Bu konuşma sırasında Ayhan Işık'tan söz edilirken Tarık Dursun şöyle diyordu:

"**Sinemada iki kral olur mu? Hem Ayhan, kesmeşeker gibi dört dörtlük bir erkek güzeli... Ya sen Yılmazcığım!?**"

Ünlü aktör, bu kez oturduğu yerden heyecanla fırlayarak:

"**Ne yapalım, Ayhan Ağabey kesmeşeker gibi düzgün bir kralsa, ben de çirkin kralım...**" dedi.

Ve ertesi gün Milliyet'in günlük ekinde Tarık Dursun imzasıyla "Çirkin Kral" manşeti atılınca Yılmaz Güney'in Türk sinemasındaki "yıldızlık sloganı" böylece de belirlenmiş oldu.

Yılmaz Güney'den bu biçimiyle dinlediğimiz olayı, bir de Tarık Dursun'dan okuyalım:

Milliyet gazetesinin magazin bölümünde Adnan Tahir'le birlikte çalışırken günlerden bir gün, çat kapı, bizim Yılmaz Pütün çıkageldi.

"Aga'cım," dedi; "nas'sın?"

O günlerde kahve ısmarlama geleneği sürüyordu. Karşılıklı kahveler içtik, birbirimizden filitresiz Yeni Harman'lar yaktık. lâf lâfı açtı.

"Aga'cım," dedi. "Benimle de bir röportaj yapsana. Herkesle yapıyorsun nasıl olsa, benimle de yap!"

"Olur," dedim. "Yapalım!"

Reji asistanlığından senaryo yazarlığına, oradan da tamamı bir hafta on günde çırpıştırılıveren sözde serüven filmlerinde başrollere geçmişti henüz; o filmlerin hiçbiri İstanbul sinemalarında oynamıyordu. Anadolu'da bir yerlere gidiyor, kimi zaman iki günde çıkarılıp atılıyor, kimi zaman da olağanüstü bir ilgiyle karşılanıyor, "gişe" yapıyordu üstelik.

"Peki," dedim. "Söyle bakalım işe nereden başlayalım?"

"Krallığımdan aga'cım," dedi boynunu hafifçe çarpıtarak. Gülümsedi de.

"Hangi krallığından?" diye sordum şaşırıp. "Sinemadaki krallık mı yani?"

"Evet, o, sinemadaki krallık işte!"

"Yapma," dedim, güldüm ben de. "Sinemada bir tek kral var, o da Ayhan Işık."

"O kralsa.. aga'cım, ben de kralım!"

"Ama.. Ayhan Işık kesmeşeker gibi muntazam, güzel bir adam. Jön!"

"O güzelse, ben de çirkinim aga'cım! O güzel kralsa, ben de çirkin kralım, olmaz mı yani?"

Röportaj, başlığıyla da ana temasıyla da çıkmıştı ortaya.

İki gün sonra Yılmaz Güney'li yazı yayınlandı; "Çirkin Kral"dı adı. O oldu zaten, Çirkin Kral'lık üstünde kaldı Yılmaz Güney'in. Ölünceye dek de yakasını bırakmadı. Oysa, size bir gerçeği söyleyeyim mi; Yılmaz Güney içi ile de, dışı ile de nice güzelim, hasım, yakışıklıyım diyen adamdan milyon kez güzeldi; hastı, yakışıklıydı ve adamdı.

Aradan üç mü, dört yıl mı ne geçti. Rejisörlüğünü yaptığım *Yaralı Kartal* filminde Pervin Par, Muhterem Nur, Hüseyin Peyda, Reha Yurdakul ve Hayati Hamzaoğlu ile birlikte başrolü üstlendi.

"Borcumu ödemeye geldim aga'cım," dedi yine gülerek. "Çirkin krallar da borç öderler. Kral olduksa.. Öde' mi ama..."

www.arsivakurd.org

Ayhan Işık'tan sonra Yeşilçam'da bir "kral" daha doğuyordu. Fiziksel görüntülerinin yanı sıra, onları birbirinden asıl ayıran özellikleri, yaşamlarıyla, oyunculuk güçlerinden kaynaklanıyordu. Örneğin Ayhan Işık son derece prensip sahibiydi. Mazbut bir yaşamı vardı. Kesinlikle hiçbir skandala adını karıştırmıyordu. Tüm çapkınlık maceralarını saman altından yürütüyordu. Ve kimseye de taviz vermiyordu. İyi ya da "büyük oyuncu" değildi. Yalnızca "güzel adam"dı. Yılmaz Güney'in yaşamı ise belliydi. Çalkantılı bir iç dünyası vardı. Tıpkı bir "şehir kovboyu" gibiydi. Birden patlıyordu. Ama, Ayhan Işık gibi kasılmıyor, kaşını yapay bir biçimde yukarıya kaldırmıyordu. Üstelik Ayhan Işık'ın hiçbir filminde erişemeyeceği kadar da "büyük oyuncu"ydu.

CAN ÜNAL'IN BASKINI

Ama, magazin basınında "Çirkin Kral" sloganıyla anılan Yılmaz Güney'i, yazık ki Nebahat Çehre bile kurtaramıyordu. Çünkü Çirkin Kral, "çirkin maceraları"nı kimseyi umursamadan sürdürüyordu. İşte, 7 Ocak 1966 tarihli *Akşam* gazetesi, birinci sayfadan şu haberi veriyordu:

"Yılmaz Güney'in karısı hadise çıkardı. Skandalı tesbit eden gazetecileri dövmeye kalkıştılar."

Güney'in bu olayda belki bir suçu yoktu. Her şey Nebahat Çehre'yi kıskanan Can Ünal'dan geliyordu. Aktör, şöhret olduktan sonra en sıkıntılı günlerini birlikte paylaştığı kadını, kullanılmış bir mendil gibi atmıştı. Can Ünal, aktörün nikâhlı karısı değildi, ama çocuğunun annesiydi. Bir "anne" olarak dışlanmayı, haklı olarak onur meselesi yapmıştı. İşte, Can Ünal'ın zaman zaman, istemeyerek yaptığı bu taşkınlıklar, hep kıskançlıktan ve yıllarca aynı yastığa baş koyduğu erkeğinin yaşamında "ikinci kadın" durumuna düşmesinden meydana geliyordu.

Olay gecesi, saat 01.30 sularında Yılmaz Güney ve Nebahat Çehre, dönemin en ünlü gece kulüplerinden biri olan As'a, Ruhi Su'yu dinlemeye gelmişlerdi. Ve yanlarında Fikret Hakan da vardı. Gene viski içiyorlardı. Yılmaz Güney, rakıyı kokusu nedeniyle kesinlikle sevmez ve mecbur olmadıkça da içmezdi. İşte, bu sıra, As Kulüp'e, sarışın bir kadının fırtına gibi girdiği görüldü. Son derece öfkeli görünen bu kadın, Can Ünal'dı. Nebahat Çehre, kadını görünce bir olay çıkacağını hissetti ve usulca yerinden kalkarak dışarıya fırladı. Ardından Yılmaz Güney'le Fikret Hakan koştular. Ama, Nebahat Çehre'yi göremediler. Bir taksiye binip gitmişti. Peşinde olan Can Ünal ise ken-

www.arsivakurd.org

Yılmaz Güney ve Nebahat Çehre nikâh sonrasında...

www.arsivakurdi.org

dini bir taksinin altına atmıştı. Taksi, ani fren yapmasaydı, ezilmesi işten değildi. Akşam Gazetesi'nin muhabirlerinden Levent Lir'le Necdet Çardak da o sıra olayyerinde bulunuyorlardı. Ve Levent Lir'in flaşı patlayınca ortalık karıştı. Fikret Hakan'la Yılmaz Güney gazetecilerin üzerine yürüdüler. Levent Lir, klasik bir Babıali oyunuyla, saldırganlara dolu yerine boş film makarasını teslim etti. As Kulüp'te başlayıp caddeye kadar taşan olay, böylece kapanmış oluyordu.

YILMAZ, NEBAHAT ÇEHRE İLE EVLENİYOR

Yılmaz Güney Çehre ile uzun bir beraberlikten sonra artık evlenmeye karar vermişlerdi. Çehre, o sıralar Taksim'de benzincinin yanındaki Kıvılcım apartmanının çatı katında oturuyordu. Güzel, kutu gibi bir daireydi. Tıpkı bir dağ evine benziyordu... Nikâhtan sonra da birlikte bu evde oturacaklardı.

Nikâh günü Nebahat Çehre, muhteşem beyaz gelinliğiyle İstiklâl Caddesi'ndeki Mısırlı apartmanından yeni damat Yılmaz Güney'le çıkarken, kendilerini büyük bir kalabalık bekliyordu. Apartmanın önünde Güney'in Mustang arabasının çevresi hayranlarıyla doluydu. Çehre'nin muhteşem gelinliğini, ünlü sosyete terzisi ve film yapımcısı Mualla Özbek hazırlamıştı. İşte Çehre, gelinliği ilk kez Mualla Özbek'in Mısırlı apartmanında bulunan terzihanesinde giyip nikâhları kıyılmak üzere Hilton oteline gitmişti.

Evlendikten sonra: Kıvılcım apartmanında mutlu bir yaşam başladı. Çehre, her gece yemek yapıp sofrayı hazırlıyor, kocasını bekliyordu... İlk günlerinde her şey ne kadar da güzeldi... Güney, Nebahat Çehre'nin dayayıp döşediği bu kutu gibi eve bir içgüveysi gibi yerleşmişti. Çünkü ünlü aktör yalnızca elbiselerini ve kitaplarını getirmişti.

Bu mutluluk günleri sürerken, Nebahat Çehre'yi huzursuz eden, Yılmaz Güney'in yerli yersiz gelen konuklarıydı. Gerçekten de eve girenin haddi hesabı yoktu. Tüm bu kişiler Yılmaz Güney'in arkadaşlarıydı. O günlerde iyi para kazanan aktörün çevresi bir sürü dalkavukla doluydu. Çehre, iyi kazanmasına karşılık savurganlıkla dolu bir yaşam süren, kumar oynayan kocasının bu dalkavuklarından artık iyice bezmişti... Yılmaz Güney nereye gitse avenesi de peşindeydi. Gereğinden fazla eli açık olan aktör, ona buna cebindeki paraları dağıtırken, kendisi sıkıntı çekiyordu. Türk sinemasında ün yapan her oyuncunun dalkavuk takımı vardı. Ama onlar bu tufeylilerle (asalaklar) aralarında mesafeler bırakırlar; Yılmaz Güney tersini yapıyordu. Tıpkı bir ağa gibiydi... Yardım ettiği kişiler, aktörü yüzsüzce sömürmeye başlamışlardı. İyi niyetini istismar edenler giderek çoğalıyordu. Bunun sonu nereye varacaktı? İşte, Nebahat Çehre'yi düşündüren hep buydu. Bu nedenle Güney'in istikbalini parlak görmüyordu.

30 Ocak 1967 yılında Hilton Oteli'nde Nebahat Çehre'yle nikâh kıyan Yılmaz Güney, aynı yıl 4. Antalya Film Festivali'nde sinema yaşamının ''ilk büyük ödülü''nü alacaktı. Oysa, bir yılönce de hakkettiği halde özel yaşamı nedeniyle ''ahlaksızlıkla'' suçlanan aktöre bu ödül verilmemişti. Bu kez *Hudutların Kanunu*'ndaki şaşırtıcı ve etkili oyununu, Antalya jürisi inkâr edememişti. Buna karşılık Lütfi Ö. Akad'ın yönetmenliğini yaptığı ve Türk sinema tarihinin çok önemli filmlerinden biri olan *Hudutların Kanunu*, ''Zalimler'' gibi bir filmin ''birinci'' seçildiği festivalde harcanarak, değerlendirme dışı kalacaktı. Bir yıl önce ilk kez, Özel Gazetecilik Okulu tarafından Selda Alkor'la birlikte ''yılın oyuncusu'' ödülüne değer görülen Yılmaz Güney'in, Antalya'da gene de ''ilk zaferi''ydi bu...

GÜNEY'İN YAŞAMINDA ŞARAP ŞİŞELERİNİN YERİ

Bazı oyuncuların şöhret olduktan sonra garip huylar edindikleri gibi, eski tutkularından da vazgeçemedikleri görülür. Örneğin, nasıl bir Cüneyt Arkın, evine davet ettiği misafirlerinin başının üzerinden ok atıp Giyom Tell'cilik oynuyorsa; Yılmaz Güney'in de, silahını bu amaç-

www.arsivkurdi.org

la kullandığı oluyordu. 10 yaşından beri elinden silah düşmeyenaktör, 50 metreden ateş ederek yan yana dizdiği şarap şişeleriyle ilgili, Yılmaz Güney'in başka bir anısı da vardı. Konya'dan sürgünden döndüğü ilk günlerde aktör Yeşilçam Sokağı'ndaki Film Apartmanı'nda kalıyordu. Kemal İnci ve Remzi Jöntürk'le birlikte yazıhane koltuklarında yatıyorlardı. Ve Tez Film şirketi adına, yazıhanenin sahibi de Kemal İnci'ydi. Parasız aç kaldıklarında bir köşede biriken bol şarap şişelerini satıp karınlarını öyle doyurabiliyorlardı. Şimdi ise, ucuz Marmara şarabı şişeleri aktör için nişangâh olmuştu. Böyle tehlikeli bir gösteri, *Eşrefpaşalı* adlı filmin setinde bir "Yılmaz Güney sadizmi"ne dönüşmüş, başta Nebahat Çehre olmak üzere Aydemir Akbaş, Erol Günaydın ve Tuncer Necmioğlu, korkulu anlar yaşamışlardı.

www.arsivakurd.org

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

VE NEFES KESEN TEHLİKELİ GÖSTERİ

Yılmaz Güney'in başrolünü oynadığı *Eşrefpaşalı*'yı Erdoğan Tokatlı yönetiyordu. Ve film İzmir'de çekiliyordu. Güney, filmin bir açıkhava partisi sahnesinde rol gereği, davetlilere silahlı bir gösteri düzenleyecek, sonra da Nebahat Çehre'nin başındaki bardağı vuracaktı. Gerçekten bu, çok tehlikeli bir gösteriydi. Çünkü Güney'in kullanacağı silah ve içindeki mermiler gerçekti. Kurşunun hedefinden birkaç santim sapmasıyla Nebahat Çehre'yi alnından vurup öldürebilirdi.

Aktöre o sahnenin çekiminde kimse mani olamadı. Güney, üstelik rol de almıştı ve kesin kararlıydı: Bu sahneyi, kamera hilesine başvurmadan, yaşayarak, karşısındakilere de yaşatarak çekmek istiyordu. Ve "ısınmak" için önce Aydemir Akbaş'ın eline, bir şarap şişesi tutuşturdu. 30 metre kadar öteden silahını ateşledi. Akbaş'ın elindeki şişe paramparçaydı. Yalnızca şişenin yarısı kalmıştı elinde. Bu kez kırık şişeyi tutması için Tuncer Necmioğlu'na seslendi. O da büyük bir korku içinde istemeye istemeye almak zorunda kaldı. Ve bir kurşunla şişenin öbür yarısı da parçalandı. Sıra Erol Günaydın'a gelmişti. Günaydın, sanki korkudan bitmişti. Ama çaresi yoktu. Ve bir kurşun, şişenin kalan son parçasını da alıp götürdü.

Bu sahneleri izleyen Nebahat Çehre, neredeyse hüngür hüngür ağlayacaktı. Başına bardağı koydukları zaman, suratı tebeşir rengini almıştı. Tir tir titriyordu... Güney, silahını doğrulttu ve tetiğe bastı.. İlk kurşun hedefini bulamadan bardağı sıyırıp geçti. Ancak ikinci kurşunda Çehre'nin başındaki bardak parçalandı. Ama genç kadın o anda sanki yaşamıyordu. Korkudan neredeyse ödü patlayacaktı. Bir anda baygınlık geçirip yere düşerken, Aydemir Akbaş'ın karısı Beyhan Benek yetişti, rol arkadaşını kendine getirmek için bir hayli ter döktü.

Hiç kuşkusuz, Nebahat Çehre, aktörün bu tehlikeli oyunu yüzünden [illegible] korkulu dakikaları kolay kolay unutamayacaktır. İşte, Yılmaz Güney, *Eşrefpaşalı* filminin setinde tıpkı çağdaş bir Giyom Tell gibi [illegible] efsanevi kahraman, oğlunun başına koyduğu elmayı [illegible] yor, ona özenen Yılmaz Güney de, elma yerine bardak ve şarap şişelerine nişan alıyordu.

Balatlı Arif'te Nebahat Çehre'yle...

www.arsivakurd.org

NEBAHAT ÇEHRE EVDEN KAÇIYOR

Yılmaz Güney, evlendikten bir süre sonra, değişme eğilimine girmişti. Silahından vazgeçememesine karşılık, gece hayatından elini ayağını çekmişti. Ancak 208 günlük karı-koca beraberliği sonucunda kıskançlıklar başgöstermeye başlamıştı. Sanki? "Yavrum, sen benim kadınımsın... Dün akşamdan bu yana seni düşünmek beni yordu bebeciğim .. Boynumda, kollarımda zincirsin sen yavrum... Yeryüzündeki bütün kâğıtları senin isminle doldurmak istiyorum: Nebahat!.. Nebahat!.. Nebahat!.." diye ak kâğıtlara çılgınca içini döken Yılmaz Güney değildi.

Suç elbette Yılmaz Güney'de idi. Çünkü gereksiz bir kıskançlığın bunalımına girmişti. Çehre'nin eski filmlerindeki dekolte sahneleri gördükçe ve özellikle de sinemadan, yaşamına giren erkekleri düşündükçe olay çıkarıyordu. Oysa evlilik öncesi özgür yaşayan bir sinema oyuncusunun yaşamına bazı erkeklerin girmesi elbette doğaldı. Kaldı ki Nebahat Çehre de,önce insan, sonra kadındı. Hiçbir kadın oyuncu Yeşilçam'a camiden ya da çocuk kreşinden gelmemişti...

Yılmaz Güney için asıl önemlisi, Nebahat Çehre'nin evlendikten sonraki yaşamı olmalıydı. Üstüne üstlük, Nebahat'ın, uysal ve evcimen bir kadın olmasına karşılık; bu evlilik süresi içinde aktör bazı kaçamaklar yapmıştı. Güney, birlikte film çevirdiği kadın oyuculların bir ikisi hariç, tümüyle ilişki kurmuştu. O boynu bükük, o "Bacım" ve "Ağam" diyen, sevimli gülüşlü, karşısındaki insana saygılı aktör, gerçekte bir "gizli çapkın"dı. Nebahat Çehre de tüm bunları bilmiyor değildi... Ama, evliliğinin yürümesi için Yılmaz Güney'in dayağına karşılık gene de sesini çıkarmıyordu.

Nebahat Çehre, sonunda dayanamadı, giderek cehenneme dönen evden kaçtı. Avukat eniştesi Yılmaz Savaşçı'ya, Yılmaz Güney'den boşanmak üzere vekâletname verdikten sonra Fatih'te oturan bir akrabasının evinde saklanmaya başladı. O sıralar Atıf Yılmaz'ın *Kozanoğlu* adlı filminde oynayan aktör, karısını fellik fellik arıyordu...

Yılmaz Güney, uzun bir arayıştan sonra İstanbul'da bulunan kızkardeşini karısına gönderdi. Ünlü aktör, pişmandı ve barışma teklif ediyordu. Ancak Nebahat Çehre'yi ikna etmesi mümkün olmadı. Fırtınalı bir evlilikten sonra kocasını ne kadar çok sevse de mantığı ilk kez ağır basıyordu.

Güney'in son çaresi, "Ana" dediği ünlü terzi Mualla Özbek'ti. Başı sıkıştığı zaman koştuğu tek insandı. Daha önceleri de yapımcı-yönetmen Ümit Utku vardı. Şimdi Film-San Vakfı'nın Başkanı olan Ümit Utku'nun yardımları ise, başka yönde gelişiyordu. Olay çıka-

www.atatürkvakfı.org

nıp tutuklandığı zaman, kabına sığmayan aktörü polisten kurtaran hep Ümit Utku olmuştu. Ümit Utku'nun poliste ve politika çevrelerinde yakından tanıdığı kişiler vardı. Nasıl ki, Cüneyt Arkın'ı en azgın dönemlerinde her türlü belalardan, şimdi FİYAP Başkanı olan yapımcı Türker İnanoğlu, yakın çevresi sayesinde kurtarmışsa, Yılmaz Güney'in de koruyucusu Ümit Utku'ydu...

İşte, sinemanın "Çirkin Kral"ı devreye Mualla Özbek'i sokunca karı koca arasındaki tüm buzlar bir anda eriyiverdi. Ünlü sosyete terzisi, bir "arabulucu" olarak bu işi başarıp Yılmaz Güney'le Nebahat Çehre'yi barıştırdı. Böylece, beş günlük bir ayrılıktan sonra, evden kaçan genç kadın yuvasına dönüyordu...

YEŞİLÇAM'DAKİ ASKER KAÇAKLARINDAN BİRİ

O yıllarda Yeşilçam'da bir çok asker kaçağı vardı. Yılmaz Güney de bunlardan biriydi. Birbiri ardına film çevirdiği için ünlü aktörle eskisi gibi sık sık görüşemiyorduk. Gerçekten işleri son derece yoğundu... O sıralar ben sanıyorum ki iki yıldan beri çalıştığım Akşam Gazetesi'nden ayrılmak üzereydim. Ve Hürriyet Gazetesi, Cumartesi sayılarının arka kapağını tamamen yerli sinemaya ayıracaktı. Bu işi düzenleyebilecek bir gazeteciye ihtiyaçları vardı. Yıllardan beri ana-oğul dostluğu sürdürdüğümüz Mualla Özbek, Hürriyet'in sinema sayfasını hazırlamam için öneride bulundu. Geniş bir çevreye sahip olan Özbek'in, gazetenin sahibi Erol Simavi'yle de çok yakın bir dostluğu vardı.

Birkaç gün sonra da Hürriyet'e, Tahsin Öztin ağabeyimize gittim. Mualla Özbek benim için randevu almıştı. Tahsin Bey'le görüştük. Önce, "Yeşilçam'daki Asker Kaçakları"nı, daha sonraki hafta ise, "Haraç Alan Sinema Müdürleri" başlıklı yazıları kaleme alıp belgelemem isteniyordu. O yıllarda yerli film oynatan bazı sinema müdürleri, sinema gişesinde toplanan hasılatları düşük gösterdikleri gibi filmin yapımcısından da komisyon, daha açık bir deyimle "haraç" alıyorlardı. Buna yanaşmayan yapımcılar ise, o sinemalarda hafta bulamıyor, yerine "haraç"ı kabullenen yapımcıların filmleri giriyordu...

Ancak her iki yazıyı yazmam mümkün olmadı. Bunun bir nedeni, "arkadaşım Yılmaz Güney"in de öteki bazı jönler gibi "asker kaçağı" olmasıydı. Hem mesele yalnızca Güney de değildi. O günün koşulları içinde "ispiyoncu", "jurnalcı" durumuna düşmek hiç işime gelmiyordu. Yoksa kimseden korkum, endişem yoktu. Üstelik Yılmaz Güney'in Nebahat Çehre'nin annesi Müzeyyen Hanım'la evli olan

www.arsivakur.org

www.arsiyakurd.org

gazeteci arkadaşım Cahit Poyraz'a silah çekeceği gibi, benimle de bir gün kapışacağını bildiğim halde...

Buradaki asıl mesele ise, Mualla Özbek'ti. Çünkü iki yıla yakın bir süreden beri terziliğinin yanı sıra yapımcılığı sürdüren Özbek'e işin ucu dokunacaktı. Çünkü Mualla Hanım'ın Yılmaz Güney'le birkaç filmlik anlaşması vardı. Böylece de bana *Hürriyet* Gazetesi'nde çalışmam için aracılık yapan Özbek'i zor durumda bırakacaktım. Listelerde ilan ettiği *Hırsızı Banus* ve *Kuduz Recep* gibi Yılmaz Güney'li projeler gerçekleşemeyecekti. Ve nasıl olsa Yılmaz Güney, bir gün "asker kaçağı" olarak yakalanacak, cezasını çekecekti. Bu gerekçelerden dolayı ben çekimser kalınca, Hürriyet'in sinema sayfası, o yıllarda müzik yazarlığı yapan Fecri Ebcioğlu'na devredildi...

SIRÇA FANUS KIRILINCA

Nebahat Çehre'yle tekrar bir araya gelen Yılmaz Güney, eski mutlu günlerine kavuşmuştu. Ya da "kavuştuğunu" sanıyordu. Oysa sinemanın içindeki çiftler, bir kere yüz göz oldular mı aralarındaki saygı da zedeleniyordu. Bu olgu, yalnızca sanatçılar için geçerli değil elbet. Normal yaşamdaki çiftler için de durum aynı. Ancak, sanatçı çiftler için bu durum daha da tehlikeli. Toplumun malı olmaları nedeniyle çatışmalar, kavgalar, ayrılıklarhalkın gözünde büyüyor, giderek de aşırı biçimde göze batar duruma geliyor. Kaldı ki sanatçı bir karı koca, ya da bir çift için en tehlikeli olan "yıpranmak"tır...

İşte, Yılmaz Güney'le Nebahat Çehre de barıştıktan sonra bu sancıyı çekeceklerdi...

Ünlü aktör, evliliğinin bu ikinci döneminde, "ben hayatta kaldıkça, Nebahat benim karımdır. Bizi hiçbir mahkeme ayıramaz. Bizi ayıracak hakim daha doğmadı" diyordu. Ama buna karşılık kaçınılmaz sonuç değişmeyecekti. Çünkü psikolojik yönden yıpranmaya başlamışlardı. Bu yıpranma, ardından daha büyük çatışmaları getirecek, sevgiyle başlayıp sevgiyle büyüyen bu beraberlik, hastalıklı, sadist bir ilişkiye dönüşerek son bulacaktı...

İşte, "Sema Özcan olayı", böyle bir "şiddet"in habercisiydi...

Sema Özcan, 1968'li yıllarda Türk sinemasının önemli kadın oyuncularından biri olarak ün yapmıştı. Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit ya da Fatma Girik gibi bir "yıldız" değildi. Ama, içi boş birçok piyasa filminde oynamasına karşılık oyuncu olarak öne çıkmayı başarabilmişti. Özellikle de üç yıl önce Metin Erksan'ın sinema bulamayan

www.arsivakut.org

"talihsiz filmi" *Sevmek Zamanı*'ndaki gizemli kadın rolüyle ilginç bir oyun tutturmuştu. Tiyatro çıkışlı bir oyuncu olan Sema Özcan, 1968 yılında Yılmaz Güney'le *ÖLdürmek Hakkımdır* adlı filmi çevirdiğinde 27 yaşlarındaydı. Ve İzmit dolaylarındaki bir köyde filmin harici sahneleri çekilmiş, bu nedenle de 10 gün kadar İstanbul dışında kalmışlardı. İşte, bu sıralarda ortaya çıkan bir söylentiye göre, Sema Özcan'ın Güney'le aralarında duygusal bir yakınlaşma başlamıştı. Bu, belki de yalnızca bir "yakıştırma"ydı. Dedikoduların doğru olup olmadığı, iki sanatçı arasında "sır" olarak kalmıştı. Fakat, Nebahat Çehre'nin eşi Yılmaz Güney'den ikinci kez boşanmaya karar verişinin bir nedeni de, Sema Özcan olacaktı...

O günlerde, Yılmaz Güney'in Sema Özcan'la silahlanıp "av"a çıktıkları bile söylentiler arasındaydı. Özcan, böyle bir "ava çıkma olayı"nın gerçek olmadığını da bir görüşme sırasında açıklamıştı. Ancak Yılmaz Güney'in bir gece, Sema Özcan'ı alıp arabasıyla,Sarıyer'e bağlı Bahçeköy'de çekimi yapılan *Aslan Bey*'in setine götürmesi konuyla ilgili bazı kuşkular yaratmıyor değildi. Çünkü Yavuz Yalınkılıç'ın yönetmenliğini yaptığı *Aslan Bey*'de ünlü aktör, Sema Özcan'la değil, Seyyal Taner'le oynuyordu...

Üstüne üstlük Seyyal Taner de, Güney'in aşk yaşamında gizemini koruyan bir kadındı. Ve Çirkin Kral'ın, Can Ünal ile birlikte yaşadığı dönemlerde, aynı filmde oynadığı üç kadını birden kimseye açık vermeden büyük bir gizlilik içinde idare ettiği de bir gerçekti.Güney'le içkili âlemlerde birçok kez beraber olmamıza karşılık, birlikte "kadınlı" bir maceramız kesinlikle yoktu. Güney, silahıyla olaneylemlerinin basına yansımasında herhangi bir sakınca görmeyip bu işi bilinçli olarak yapıyorsa da, kadın konusunda son derece dikkatli davranıyordu. Bu konuda sanki bir "sır küpü"ydü...

Seyyal Taner'in de *Aslan Bey* adlı filmde Yılmaz Güney'le oynamasını ben sağlamıştım. 1968 yılında Seyyal Taner, İspanya'dan yeni dönmüştü. Son derece güzel vücutlu esmeri bana, şöhretlerin uğrak yeri olan Batı Kulüp'ün sahibi AdemÇavdar tanıştırmıştı. 1970'li yıllardaki gece yaşamının ünlü kişisi olan Çavdar, yıllar önce rahmetli oldu...

İspanya'da uluslararası üne sahip matador El Cordobes'le kısa bir macerası olan Seyyal Taner, garip giyinen bir kadındı. Hâlâ İspanya'daki havayı üzerinden atamamıştı. Kırmızı şapkası, kırmızı pelerini ve de dizlerinin üzerine kadar uzanan siyah çizmeleriyle tıpkı Michel Zevaco'nun romanlarındaki "Pardayan'ın Kızı"na benziyordu. Ve o yıllarda büyük şöhret olan Clint Eastwood'un "büyük" hayra-

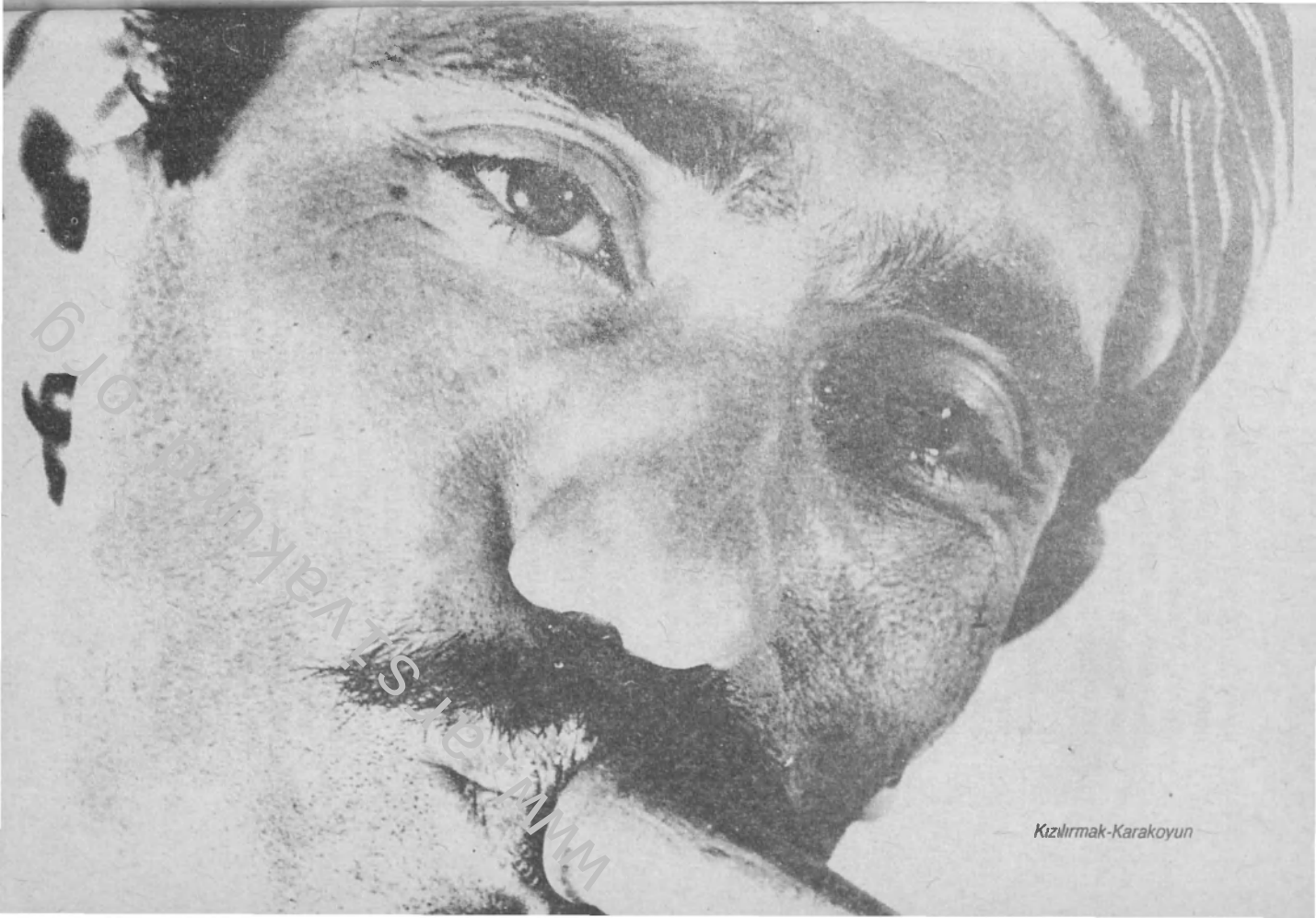

Kızılırmak-Karakoyun

nıydı. Yılmaz Güney'le başrol oynayacağını söylediğimde, "O da kim?" diye sormuştu. Uzun bir süre İspanya ve Almanya'da yaşadığından Güney'i tanımıyordu. Taksim'deki İnter Continental Oteli'nin (şimdiki adıyla Marmara Etap) önünde buluştuklarında ise, "O da kim?" dediği aktörle birsüre ortadan kaybolmuşlardı. Bu da, sır perdesi arkasında kalan garip olaylardan biriydi...

İşte, Nebahat Çehre o anında oyuncu Nuran Aksoy'la birlikte *Aslan Bey*'in setine anden geldiğinde, karşısında Sema Özcan'ı bulunca iyice tedirgin olmuştu... Çünkü, Sema Özcan, Yılmaz Güney'in arabasının içinde oturuyordu. Saat 23.00 sularıydı. Ve o gece ben de oradaydım. Bir minibüsle sete gelen Çehre'nin beraberinde oyuncu Nuran Aksoy'un yanı sıra, aktör Aytorı Sert'in karısı vardı. Sema Özcan arabada beklerken, Yılmaz Güney de çalışıyordu.

Sema Özcan'ı, o günlerdeki deyimiyle "Gayet şık ve partüm kokuları içinde" kocasının arabasında gören Çehre, önce Güney'i setten çağırtmıştı. Sonra da Sema Özcan'ı arabadan indirip direksiyona kendi geçmişti. Kocası geldiğinde de, eve dönmek üzere gaza basmıştı.Bu ara onun gitmesini engellemek için arabanın önüne geçen aktör, gerçekten büyük bir tehlike atlattı. Eğer Nebahat Çehre, ani fren yapmasaydı, Yılmaz Güney'in bacakları kırılabilirdi. Çapkın aktör, bu arada tıpkı filmlerde yaptığı gibi arabanın üzerine sıçramış, en ufak bir sıyrık almadan kurtulmuştu...

AYRILMAK ŞART OLDU

Terzi Mualla Özbek tarafından barıştırılıp "ikinci balayı"nı yaşadıkları günlerde gene her şey tersine dönmüştü. Olayı bir onur meselesi yapan Nebahat Çehre, bu kez kararlıydı. Ve boşanmak için ikinci kez avukat eniştesi Yılmaz Savaşçı'ya başvuracaktı.

Gerçeği söylemek gerekirse, Nebahat Çehre de bu olaydan bir şey anlayamamıştı. Yalnızca kuşkuluydu. Ancak bu tür "gizli yakınlaşmalar"ın ve "ilişkiler"in film setlerinde başlaması da doğaldı. Çünkü aynı filmde karşılıklı oynayan kadın ya da erkek oyuncu, evli de olsalar, çalışma süresi içinde aralarında duygusal bir kontağın kurulmasını engelleyemiyorlardı. Hele filmdeki beraberlikler rol icabı da olsa yatağa kadar uzuyorsa... Kimi zaman film setlerindeki bu beraberlikler platonik ve masum bir biçimde çekim sonuna kadar sürüp orada kalıyordu. Kimi zaman da setten gerçek yaşama taşıyordu. Türk sinemasında bu gerçeğin bir dolu örneği vardı...

Bütün bunlar olurken, kızı Elif'in annesi ne yapıyordu? Güney'in "ilk kadın"ı Can Ünal, ekonomik açıdan pek parlak durumda sayıl-

www.arsivakurdi.org

mazdı. Beşiktaş'taki bir dairede oturan Can Ünal, beş aylık ev kirası olan dört bin 800 lirayı ödeyememiş, bir süre sonra da icra kanalıyla tüm eşyaları haczedilmişti. Olayın geçtiği 1968 yılında Yılmaz Güney, film başına 60 bin lira alıyordu. Tabii, kâğıt üzerinde... Çünkü birçok yapımcıdan bu paraları tahsil edemiyor, aldığı bonolar ödenmiyordu. Bu nedenle aktör, zor durumlarda kalan nikâhsız eski eşine ve kızına para gönderemiyordu.

İKİ KARILI AKTÖR

Yılmaz Güney, Nebahat Çehre ile evli olduğu dönemlerde bile Can Ünal'a "Karıcığım" diye hitap ettiği mektuplar göndererek şunları yazıyordu: "Bugünle tam onüç gün oldu... Hiç haberini alamadım. Huzursuz ve sıkıntılı olduğunu biliyorum. Her şeye rağmen seni düşünen, senin acılarını çeken bir kocan var, bunu aklından çıkarma. Çocuğumuzu düşün yavrum... Bana yaz yavrum, yaz. Gözlerinden öperim..."

Güney, Can Ünal'a mektuplarla duygularını dile getirirken, karısı Nebahat Çehre'yle de barışmanın yollarını arıyordu...

YILMAZ GÜNEY ARABAYLA NEBAHAT'IN ÜZERİNE NASIL YÜRÜDÜ?

Olay, 21 Nisan pazar günü Harbiye'deki Playboy kulübün önünde meydana geldi. Yılmaz Güney, Nebahat Çehre'yi bulup, davetli olduğu Kervansaray'daki Siverekliler Gecesi'ne götürmüştü. Siverek, ünlü aktörün babasının memleketiydi. Daha sonra da alkollü durumda playboy kulübe gitmişlerdi. Bu arada boşanma davasını geri alıp bu işten vazgeçmesi için Nebahat Çehre'yi tehdit etmişti. Ve Çehre'den aldığı "Hayır" yanıtı, aktörü iyice çileden çıkarmıştı. Güney, bu meseleyi evde konuşmalarını teklif edince, genç kadın büyük bir paniğe kapıldı. Çünkü dayak yiyeceğinden korkuyordu. Bir an önce kocasının elinden kurtulup annesinin evine gitmek istiyordu. İşte buna çok kötü içerleyen aktör Playboy kulübünün önüne park ettiği arabasına binip hızla karısının üzerine sürdü. Arabanın altında kalan talihsiz kadın, başından yaralanmış ve köprücük kemiği de kırılmıştı. Mutlak bir ölümden dönmüştü. Bir anda psikopatlaşan Yılmaz Güney, Bahçeköy'de arabayı üzerine süren karısından böyle acımasız bir misillemeyle sanki intikam alıyordu...

www.arsivakurd.org

YİNE KOCASINI KORUDU

Yaralı olarak kaldırıldığı Amerikan Hastanesi'nde Nebahat Çehre'nin başına beş dikiş atıldı. Tüm bunlara karşılık genç kadın, belki sevdiği, belki de korktuğu için kocasını suçlamıyor, gerçeği saklayarak, "Bana Yılmaz'ın arabası değil, başka bir araba çarptı. O gece sarhoştum. Bir şey hatırlayamıyorum, kendimi hastanede buldum" diyordu.

SON PİŞMANLIK FAYDASIZ

Ertesi gün "Çirkin Kral" bir gün önce son model arabasıyla kan revan içinde bıraktığı karısını, elinde bir demet karanfille ziyarete gidiyordu. Pişmandı. Rengi kaçmış bir yüzle, 25 numarada yatan karısının önünde ezik, özür diliyordu. Hem yapıyor, ediyor, hem de pişman oluyordu. Ama sonuç değişmeyecekti. Olayın bu noktasında yine devreye giren yakın dostları terzi Mualla Özbek de bu evliliği kurtaramayacak ve boşanacaklardı...

Aylardan Mayıs, günlerden pazartesiydi...

Nebahat Çehre'den tek celsede boşanan Yılmaz Güney; Yücel Uçanoğlu yönetiminde *Azrail Benim* adlı bir film çeviriyordu. Başrolleri Esen Püsküllü ile paylaşan aktör, sete giderken inzibatlar tarafından yakalandı. Bir ihbar vardı... Önce, İstinye İnzibat Karakolu'na götürülen Güney, daha sonra Harbiye'deki Merkez Komutanlığı'na sevk edildi. İşlemler tamamlandıktan sonra da Sivas'a götürülüp Er Eğitim Tugayı'na teslim edildi.

450 gün süren evlilikten sonra boşanan Yılmaz Güney, asker kaçağı olarak yakalandığında Beşiktaş Askerlik Şubesi'ne koşan gene eski karısı Nebahat Çehre olmuştu. Güney'in menajeri Abdurrahman Keskiner ve oyuncu Nihat Ziyalan da oradaydılar...

YILDIRIM GENCER İLE TELE-KAVGA

Edebiyat dergilerine şiirler yazan Nihat Ziyalan'ı sinemaya getiren Yılmaz Güney'di. Şair Nihat Ziyalan, ünlü aktörün hemşerisiydi. Yani Adana'lıydı... Yılmaz Güney, tuttuğu ve sevdiği arkadaşlarını ya da Cahide Sonku gibi ekonomik düzenleri bozuk olan oyuncuları hep kollamıştır. İşte ünlü aktörün birçok filminde değişmeyen isimlerden bazıları, Cahide Sonku, Hayati Hamzaoğlu, Tuncel Kurtiz, Tuncer Necmioğlu, Yıldırım Gencer ve Erol Taş'tı. Özellikle de hemşerisi olması nedeniyle piyasaya getirdiği Nihat Ziyalan yüzünden, bir ara Yıldırım Gencer'le neredeyse birbirlerine gireceklerdi. Çünkü *Az-*

www.arsivakurd.org

Ben Öldükçe Yaşarım

www.arsivakurd.org

rail Benim adlı filmde oynaması için yapımcı Yıldırım Gencer'le bu olay yüzünden telefonda tartışmışlardı. Elbette, olayda Yılmaz Güney haksızdı. "Arkadaş kollama" uğruna bu tür yanlışlıklar yapması, Yeşilçam'da hiç de hoş karşılanmıyordu...

NEBAHAT ÇEHRE'YE UYARI

Sivas'ta Er Eğitim Tugayı'na teslim olan Yılmaz Güney'in en büyük endişesi, 450 günlük evlilikten sonra boşandığı eşi Nebahat Çehre'ydi. Genç kadın, Yeşilçam denen "kurtlar sofrası"nda, tek başına nasıl yaşayacaktı? En ufak bir yanlışında, işin ucu Yılmaz Güney'e de dokunacaktı. Bu düşüncedeki ünlü aktör askere giderken dikkatli olması için Çehre'ye bazı önerilerde bulunmuştu. Belli bir süre için, oynayacağı filmlerde soyunmasını, adını olur olmaz şekilde ucuz aşk maceralarına karıştırmasını kesinlikle istemiyordu. Çünkü iyi ya da kötü, karı koca beraberlikleri olmuştu. Bu nedenle maziye saygı göstermesi gerekiyordu. Yanlış bir hareketinde onuru kırılan askerdeki Yılmaz Güney olacaktı. Kaldı ki, ünlü aktörün dostu da vardı, düşmanı da; üstelik basın, eski karısının yanlışları yüzünden kendisini yıpratabilirdi. Gerçi bu beraberlik süresi içinde Nebahat Çehre, değişmiş, olgunlaşmış ve yeni bir kişilik kazanmıştı. Ama gene de belli olmazdı. Yılmaz Güney'e göre, toplumda korunmasız ve zayıf varlıklar, kadınlarla çocuklardı...

ÜNLÜ AKTÖRÜ KIZDIRAN FOTOĞRAF

Yılmaz Güney'le Nebahat Çehre'nin resmen boşanmalarına birbirlerinin kilometrelerce uzağında olmalarına karşın, dostlukları bitmiş değildi. Güney, Nebahat Çehre'ye sürekli mektuplar gönderiyor, böylece de yalnızlığını ve gurbet özlemini bir ölçüde gidermiş oluyordu. Güney'in Nebahat Çehre'ye yazdığı mektuplar, pişmanlık dolu ilginç satırlardan oluşuyordu. Sanki ünlü aktör, Nebahat Çehre'ye günah çıkarıyordu.

Bir süre sonra Yılmaz Güney, eski eşiyle ilgili endişelerinde haklı olduğunu anlayacaktı. Çünkü evlilik günlerinde yalnızca onun filmlerinde oynayan Nebahat Çehre, özgürlüğüne kavuştuğunda Cüneyt Arkın'lı bir *"Malkoçoğlu"* filminde soyunacaktı... Yılmaz Güney, Arkın'la olan bu yarı çıplak fotoğrafları dergi ve gazetelerde görünce, çok üzülmüştü. Hele Çehre'nin Demir Kaharan'la ilişki kurduğunu duyunca, büsbütün yıkılmıştı. Çünkü Demir Karahan, Yılmaz Güney'

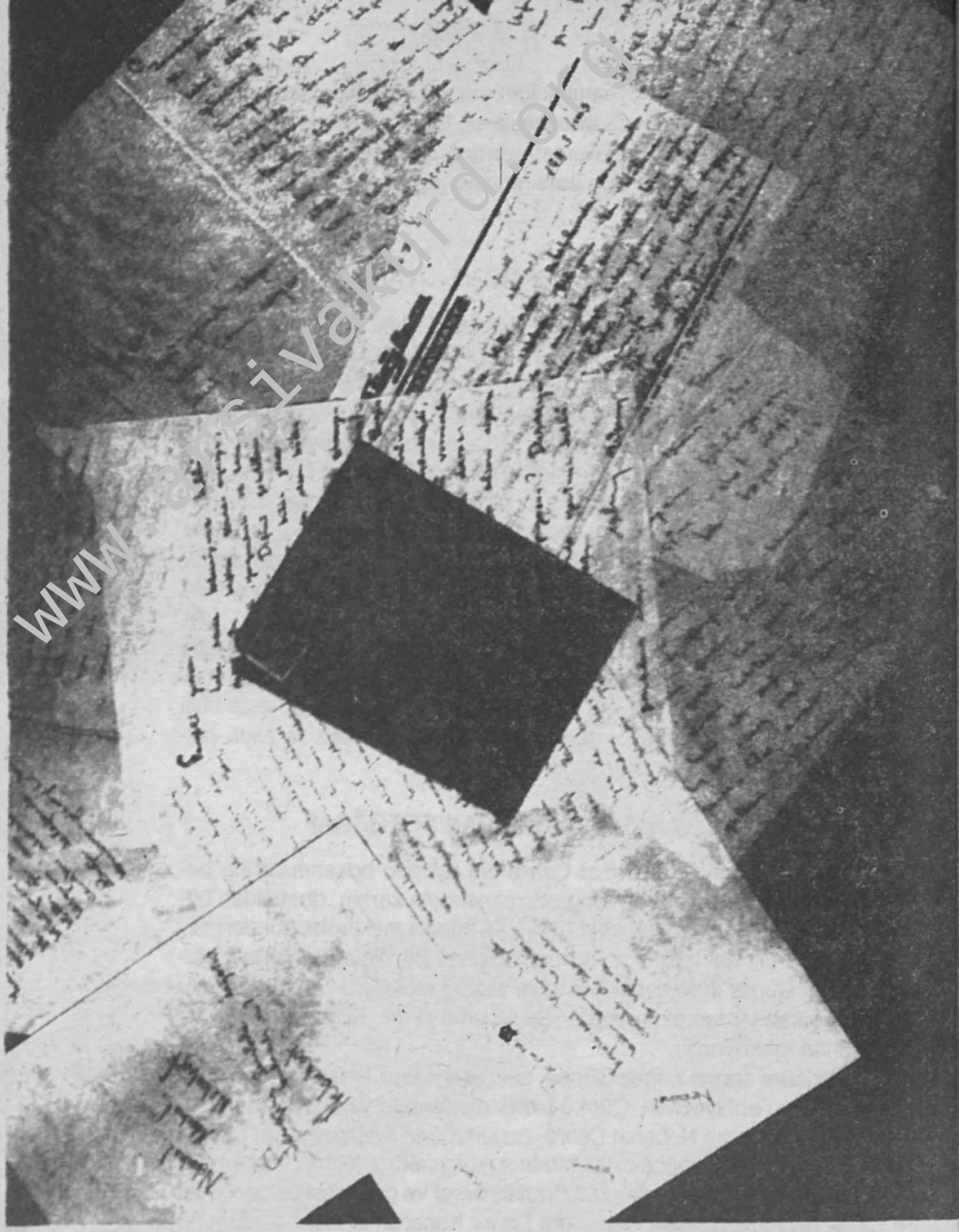

Nebahat Çehre'ye mektupları...

in hemşerisi sayılırdı... Üstelik bir iki kez, Nebahat Çehre'yle evli olduğu günlerde evlerine misafir olarak gelmişti... Bu ilişki Nebahat Çehre'ye de, Demir Karahan'a da yakışır mıydı?

Elbette ki Yeşilçam'daki "ahlak anlayışı" çok değişikti. Kabahat, Nebahat Çehre'de mi, Demir Karahan'da mı, kimdeydi? Gerçekte hiçbirinde değildi. Yeşilçam'da düzen böyle kurulmuştu...

"BEN SANA MECBURUM"

Asker ocağında eski karısını düşlerken, Yılmaz Güney öylesine mektuplar yazıyordu ki... İşte, sade bir dille ve de içtenlikle yazılmış bu asker mektuplarından birkaç satır:

"Dünya güzelim, sana ilk aylığımı gönderdim. 875 kuruş... Sana uğur getirsin... Harcamazsın herhalde. Onu bir heykel gibi torbasıyla as bir yere..."

Bu da Atilla İlhan'ın *"Ben Sana Mecburum"* şiirinden alıntı yaptığı, coşku dolu mektuplardan biri:

"İş sazlara kaldı yavrum. Bildiğim bütün türküler eskidi. Ve 2 Temmuz 1968'de Sivas vilayetinde bir defa daha anladım ki, ben sana mecburum..."

Ve Yılmaz Güney'in Nebahat Çehre'ye yazdığı Sivas damgalı er mektupları, böylesine içtenlikli satırlarla sürüp gider...

İZNE ÇIKAN ASKERİN MACERASI

Yılmaz Güney, vatani görevini yaptığı Sivas'tan İstanbul'a, havadeğişimi için gelir gelmez, gene film setlerine dönmüştü. Ünlü aktörün gelişinden yararlanmak isteyen bazı yapımcılar, hemen harekete geçmişlerdi. Sanatçının bu ara, gene silah tutkusundan vazgeçemediği görülüyordu. Güney, 22 kalibrelik otomatik bir tüfek satın alarak, aylardır hasret kaldığı film çalışmalarına dönüyordu...

Gerçek adı Feriha olan Feri Cansel, Kıbrıs Türklerindendi. Ve Londra'da kuaförlük yaptığı sıra evlenmiş, sonra da Sabina adlı bir kız arkadaşıyla Türkiye'ye gelmişti. Elmadağ'daki ünlü Kulüp Pariziyen'de, önce "içki hostesi" olarak çalışmaya başlamış, sonra da striptizci olmuştu. Kıbrıs Türkçesiyle konuşan Feri Cansel'in güzel bir vücudu vardı. Küfürlü ve dobra dobra, insanın yüzüne karşı konuşmasını seven Cansel'i, Türkiye'ye geldikten bir süre sonra magazin basınının o dönemde ünlü fotoğrafçılarından olan Meftun Olgaç aracılığıyla tanımıştım. O yıllarda sinemaya büyük tutkusu vardı. Ve bu

Asker ocağında...

konuda kendisine yardımcı olup sinemaya getirdiğim Feri Cansel, asıl ününü Yılmaz Güney'in ödüllü filmi olan *"Bir Çirkin Adam"* sayesinde yaptı. Ama daha sonraki yıllarda seks filmleri ortalığı kasıp kavurunca genç kadın, yapımcıların isteklerine karşı çıkamayarak bu tür sinemanın yıldızlarından biri oldu. Yazık ki, yıllar önce bir aşk ci-

Çatalca Belediyesi'nin konuğu olarak Feri Cansel'le...

nayetine kurban giden Feri Cansel, yaşamına doyamadı. İşte, bu Kıbrısılı güzel kadın, Yılmaz Güney'le ilişki kurmuştu...

Güney - Feri Cansel beraberliğinin başladığı sıralarda, Çatalca Belediyesi'nin düzenlediği bir festival vardı. Sanıyorum ki, 1969 yıllarıydı... Ünlü aktör de bu "Süt ve Meyve Festivali"nin "şeref konuğu"ydu. İşte "Çirkin Kral" yeni sevgilisinin yanısıra menajeri Abdurrahman Keskiner'i de alarak, festivale gitmişti...

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

YILDIRIM GENCER'E HAPİSHANE ZİYARETİ

Gene aynı yıl, festivalin düzenlendiği günlerde aktör Yıldırım Gencer de bir süreden beri Çatalca Cezaevi'nde hükümlü bulunuyordu. Sinemanın iyi oyuncularından olan Gencer, bıçaklı bir yaralama olayı nedeniyle 24 aya mahkûm olmuştu. İşte, festivale giderlerken, bu arada cezaevinde Yıldınm Gencer'i ziyaret etmişlerdi. Daha önce sözünü ettiğimiz gibi iki aktörün aralarında Nihat Ziyalan yüzünden bir gerginlik vardı... Elbette olayda Güney haksızdı... Bu ziyaret dolayısıyla tüm buzlar eriyor ve tekrar aralarında bir dostluk başlıyordu...

Yılmaz Güney'in Feri Cansel ile olan ilişkisi Çatalca Festivali'nin yemeğinde iyice ortaya çıkıyordu.

Güney'in bu ilişkisi, elbette Feri Cansel'e bir ölçüde yararlı olacaktı. Cansel,Güney'le olan beraberliğinden sonra Kulüp Paniziyen'le ilişkisini de kesmişti. Yani striptizcilik mesleğine son vermişti. Çünkü, ünlü aktörü gerçekten seviyordu. Güney'in ise bu beraberlikten amacı, içinde bulunduğu boşluğu bir kadınla doldurmaktı. Bir anlamda da ünlü aktör, iznini yalnız değil, bir kadınla geçirmiş oluyordu. Ancak, tatlı geçen günler, genç kadın için belli bir süre sonra acılar getirecekti. O da bu işin sonucunda bir Can Ünal gibi, bir Nebehat Çehre gibi yazgısına boyun eğip, "acılı" bir kadın olacaktı. Kaldı ki, Yılmaz Güney'in daha önce "Karım" diye bağrına bastığı kadınlarla

olan beraberliği kadar bile uzun sürmeyecekti. Ve Feri Cansel, Yılmaz Güney'in yaşamında yalnızca "izne çıkan bir askerin macerası" olarak kalacaktı...

* * *

Bir akşam üzeri Feri Cansel, Mebusan Caddesi'ndeki evinde Yılmaz Güney'i bekliyordu. Saat 21.00 sıralarında buluşup birlikte çıkacaklardı. Ne var ki Cansel'in sabaha dek uykusuz beklemesine karşılık ne gelen vardı, ne giden... Oysa, ünlü aktör randevularına son derece özen gösterirdi. Ama bu kez ne olmuştu? Feri Cansel, merak içinde sevgilisini beklerken, sabahın karanlığında telefon çaldı. Telefonun öbür ucundaki adam Yılmaz Güney'di. Ünlü aktör Emniyet'ten telefon ediyordu. Korkulacak bir şey yoktu. Ünlü kabadayılardan Dündar Kılıç'ın ortak olduğu kumarhanede halının altında üç tabanca bulunmuştu. İddiaya göre, silahlardan biri Dündar Kılıç'ın, öteki ikisi de Yılmaz Güney'indi.

FERİ CANSEL, ADLİYE KORİDORLARINDA

Güney, 9. Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevkedilirken, Feri Cansel de arabaya atladığı gibi soluğu Adliye'de almıştı. Kara gözlükleriyle mahkeme koridorunda bekleyen Cansel, şaşkın ve heyecanlıydı. Sevgilisini düşünüyordu.

Yılmaz Güney, ifadesinde şöyle diyordu:

"Tabancalar bana ait değil. O gece sarhoştum. Onları filmde kullandığım oyuncak tabancalar sandığımdan benim dedim."

Ruhsatsız tabanca kullanmak suçundan yargılanan sanatçı, ilk sorgusundan sonra tutuklandı. Ünlü aktörün, ifadesine imza atarken, bir film mukavelesini imzalar gibi rahat olduğu görülüyordu. Önce Sağmalcılar Cezaevi'ne gönderildi. Daha sonra da, vatani görevini yaptığı birliğine teslim edilmek üzere Balmumcu'daki Orhaniye Askeri Cezaevi'ne...

Ünlü aktörün hapse girmesiyle, izinden yararlanıp çevirdiği filmlerden biri olan *Güney Ölüm Saçıyor* yarım kalmıştı. Filmin bitmesi için üç günlük işi daha vardı. Ve sanatçı, üç gün Orhaniye Askeri Cezaevi'nde yattıktan sonra dördüncü gün üç bin lira kefaletle tahliye edildi. Çıkar çıkmaz da yarım bıraktığı filmin setine döndü. "Çirkin Kral", filmi bitirince birliğine teslim olacaktı. Çünkü, 20 Kasım'

www.arsivakurdi.org

da üç aylık havadeğişimi süresi tamamlanmış oluyordu. Ve *Güney Ölüm Saçıyor*, bu üç aylık izin sırasında çevirdiği dördüncü filmdi.

Yılmaz Güney, İstanbul'daki film çalışmalarını bitirdikten sonra Muş'taki birliğine gitmek üzere yola çıktığında sevgilisi Feri Cansel de ortalardan kaybolmuştu. Fındıklı Mebusan Caddesi'ndeki evinde yoktu. Mesele sonradan ortaya çıktı. Feri Cansel, dayanamayıp ünlü aktörün ardından ta Muş'lara kadar gitmişti.

Muş'ta üç gün birlikte kaldıktan sonra Yılmaz Güney, Cansel'e baskı yaparak, onun İstanbul'a dönmesini sağlamıştı. Oysa genç kadın dönmek niyetinde değildi. Ama haftalarca kalma isteğine sanatçı vatani görevini yapması nedeniyle karşı çıkınca, İstanbul'a dönmekten başka yapacak bir şeyi kalmamıştı. Üstelik bu "dönüş", aşk macerasının da kesin sonunu oluşturacaktı.

1970'li yıllarda Saklambaç gazetesinin öncülüğüyle Türk basınında yerli fotoroman furyası başlamış ve Ajda Pekkan, Zeki Müren ve Ekrem Bora gibi dönemin en ünlü yıldızları ilk kez bu çalışmalara katılmışlardı. Anavatanı İtalya olan fotoroman sanayiinin yerlisi kurulurken, Yılmaz Güney'i de kapsamına almıştı. Askerden izinli geldiği günlerde Güney, *Asılacak Adam* adlı bir fotoroman çevirmişti. Sanatçının bu çalışması, bazı olayları da beraberinde getiriyordu...

BİR GAZETECİYİ DE SEVDİ

O yıllarda Saklambaç gazetesinin başında İren Kayno adlı genç bir hanım gazeteci vardı. Yahudi asıllı Yayın Yönetmeni, mankenler kadar zarif ve çok güzeldi. Fotoroman konusuyla bizzat kendisi ilgileniyordu. İşte bu çalışmalar sırasında tanıştığı Yılmaz Güney'le, söylentilere göre duygusal bir ilişki kurmuştu. Ünlü aktör, o günlerde arabasıyla bir kaza geçirdiği için, Yıldız Tezcan'la evlilik hazırlıklarını sürdüren yapımcı Faruk Gerçek'ten siyah Mercedes'ini ödünç almıştı. Çünkü İren Kayno ile randevusu vardı. Nitekim, randevu gerçekleşti, araba sefası yapıldı ve Güney, emanet aldığı Mercedes arabayı, Faruk Gerçek'in kaldığı Park Otel'in bahçesine bıraktı.

Gene o günlerdeki bir söylentiye göre, Güney'le İren Kayno arasında bilinmeyen bir nedenle tartışma çıkmış ve genç kadın, aktörü tokatlamıştı. Ve bu olay, "asker" Yılmaz Güney'in "izinli günler"deki "son macera"sı olmuştu. Güney, iznini bitirip Muş'taki birliğine gittikten sonra ise, Feri Cansel de, İren Kayno da, silindi yaşamından...

www.arsivturkiye.org

www.arsivakurd.org

OYA PERİ SAPLANTISI

Vatani görevini Muş'ta tamamlayıp İstanbul'a döndü. Ünlü aktörün başını kaşıyacak vakti yoktu. Çünkü, gene filmciler peşine düşmüşlerdi. Bir süre sonra, rahmetli yapımcı Nami Dilbaz'la anlaştı. Dilbaz'ın memleketi olan Kayseri'de iki film çevirecekti. Ancak, bunlardan birinin kadın oyuncusu hâlâ belirlenmemişti. Oysa ekibin Kayseri'ye hareket etmesi gerekiyordu. Bu ara Güney'in aklına Oya Peri gelmişti...

Yıllar önce güzellik yarışmalarına girip, sonra da Yeşilçam'da şans deneyen Oya Peri, sinemanın güzel bacaklı kadınlarından biriydi... Ve Ankaralı bir avukat olan kocasından da henüz boşanmış değildi. Bir akşam üzeri Yılmaz Güney'in menajeri Abdurrahman Keskiner, Oya Peri'ye telefon etti. Ardından da ünlü aktörle menajer Gümüşsuyu'ndaki Ankara Palas'a gittiler... Oya Peri, 1970'li yıllarda burada oturuyordu. Yalnız sayılmazdı. Daha sonra manken olup, şimdi İktisat Bankası'nın sahibi olan Erol Aksoy'la evlenen yeğeni İnci Günay da ara sıra yanında kalıyordu...

Ancak Oya Peri, Yılmaz Güney'in film teklifini kabul edemedi. Nedeni, genç kadının evli oluşuydu. Ama ünlü aktör, Oya Peri'yi bir kez kafaya takmıştı. Ve haliyle ziyaretler sıklaşmaya başladı. Bu arada iki kez, Yılmaz Güney, menajeri Abdurrahman Keskiner ve Oya Peri, Hasan Kazankaya'nınHarbiye'dekigece kulübüne gitmişlerdi. Böylece Güney'le Oya Peri'nin aralarında ilişki kurulmuştu.

Birlikte oldukları günlerde Yılmaz Güney, gene içkiliydi. Ve bir gece Oya Peri'nin kapısına dayandı. Gece yarısı olduğundan genç kadın evde uyuyordu. Yanında da gene yeğeni İnci Günay vardı. Önce

Güney'in Agâh Özgüç'e "15 gece sokağa çıkma yasağı" koyduğu Oya Peri serüveninin *Pazar*'daki haberi...

kapıyı açmadılar. Ama Güney, kapıcılara para dağıtarak eve girmeyi başardı. Oya Peri'yle bir süre tartıştılar. Gürültüden tüm apartman ayağa kalkmıştı. Güney'in amacı, Peri'yi kendisinin kaldığı otele götürmekti. Ertesi gün de film çalışması başlayacaktı. Film çekimini Kayseri'den vazgeçip İstanbul'a almışlardı. Ünlü aktör, Oya Peri'nin de oynamasını ısrarla istiyordu...

Oya Peri, sonunda "zorba"ya boyun eğerek, giyinip apartmanın önünde bekleyen arabasına binmek zorunda kaldı. Ünlü aktör çok sinirliydi. Arabayı deli gibi sürüyordu. İşte, aşırı hız nedeniyle, Harbiye'de o dönemin ünlü cafe'lerinden biri olan Oriental'in önünde bir arabaya çarpmışlardı. Oya Peri, kaza sırasında arabanın camına başını çarparak bayılmıştı. Bu kez de Yılmaz Güney'le arabasına vur-

www.arsivakurd.org

duğu genç arasında bir tartışma çıktı. Ünlü aktör, tüm hasarı ödeyeceği sözünü verdikten sonra Gayrettepe'deki King Otel'e varabilmişlerdi. İşte, Yılmaz Güney'in macera dolu yaşamından yine maceralı bir kaçırma öyküsü...

Otele geldiklerinde önce lobide oturup konuştular. Sonra da Oya Peri, Güney'in kaldığı odaya çıktı. Masanın üzerinde üç tüfek duruyordu. Ünlü aktör, silahları filmde kullanmak için getirmişti. Ve iki saat kadar sonra da çekime gideceklerdi. Sabaha karşı hazırlandılar, ünlü aktör, tüfeklerden birini Oya Peri'ye verdi. O anda ne olduysa oldu ve Peri, tüfeği bırakıp, otelin merdivenlerini hızla inmeye başladı. Evet, genç kadının amacı kaçmaktı. Çünkü, filmde oynamak istemiyordu. Güney de peşinden koşup, otelin önünde bekleyen arabasına bindi. Ve caddede Oya Peri'nin önünü kesip onu tekrar otele getirdi.

Ama Peri, gene kaçacak, Yılmaz Güney gene peşine düşecekti. Ve bu kez aktör, çıplak ayakla peşinden fırlayacaktı. Çünkü her şey, öylesine büyük bir hızla gelişmişti ki... Sabaha karşı bu ilginç kovalamacayı izleyen halk, Güney'in film çevirdiğini sanmıştı. Sonuçta da Güney, kaçak sevgilisini yakalayıp bir kez daha otele getirdi... Fakat, Oya Peri, yine de Yılmaz Güney'le aynı filmde oynamadı.

"SIKIYÖNETİM" UYGULADI

Olayın geçtiği yıllarda ben *Günaydın* gazetesinin kardeş yayınlarından *Pazar* dergisinde çalışıyordum. Ve 712 sayılı, 15 Mayıs 1970 tarihli *Pazar* dergisinde söz konusu haberi, şu başlıklarla verdiğimde, ünlü aktör çok kızmıştı:

"Yılmaz Güney, Oya Peri'yi otele kaçırdı. Çirkin Kral daha sonra oteli gizlice terk eden Oya Peri'yi çıplak ayakla kovaladı."

Bu haber yayımlandıktan sonra Güney'le ilk kez aramız açılıyordu. Haberi okuduğunda müthiş bozulmuştu. Ve ertesi gün menajeri Abdurrahman Keskiner'le şu mesajı gönderiyordu:

"Ağanın selamları var, 15 gün geceleri sokağa çıkmasın, diyor."

Ünlü aktör, sıkıyönetim komutanı gibi "gece sokağa çıkma yasağı" koyarak beni cezalandırmış oluyordu. Bu mesajdan sonra Güney'le uzun süre konuşmadık. Dargınlığımız, üçüncü eşi Fatoş Süleymangil'le evlenene kadar sürüp gitti...

www.arsivkurd.org

www.arsivakurd.org

YILMAZ GÜNEY ADINA HALKI ALDATANLAR

Yılmaz Güney, tüm günah ve sevaplarıyla Türk sinemasındaki yaşamını sürdürmeye devam ederken, en yakın arkadaşları tarafından da sömürülüyordu. Ünlü aktör, bir yandan sömürülürken, bir yandan seyircisi, yani halk aldatılıyordu. Güney'in askerde ve hapishanede olmasından yararlanan yapımcılar, eski filmlerinin isimlerini değiştirerek yeniden piyasaya sürüyorlardı. Seyircisi, ismi değişen filmlerini izlemek için sinemaya gittiğinde aldatıldığını anlıyordu. Örneğin, yapımcı Nuri Akıncı, Güney'in *Kasımpaşalı Recep* adlı filmini *Kabadayı Aşkı* adıyla piyasaya sürmüştü. Kaldı ki Yılmaz Güney, Akıncı'dan yaptığı filmlerin parasını bile alamamıştı. Üstelik ona, bedava senaryolar bile yazmıştı...

Güney, Türk sinemasının en çok sömürülen aktörüydü. Üstelik yardım ettiği, para kazandırdığı kişiler, kendisinden haksız kazançlar sağlıyorlardı. Böyle ucuz hesaplar peşinde koşanların yanı sıra, "Güney sineması"nın gerçeğine varan bazı kişilerse hapiste olduğu günlerde seyircisine "toplu gösteriler" düzenleyeceklerdi. İşte, "Yılmaz

Hapis yattığı yıllarda, filmlerinin adı değiştirilerek gösterime sokulan Yılmaz Güney, sinema pazarlarının en çok sömürdüğü sinemacıydı...

Güney Filmleri Haftası''nda Yeni Melek sinemasında her gün bir filmi gösterildi. *Ben Öldükçe Yaşarım, Hudutların Kanunu, İnce Cumali, Kurbanlık Katil, Kızılırmak - Karakoyun, Seyyit Han* ve *Kozanoğlu* ünlü aktörün ''toplu gösteri''de yer alan filmleri oldu. Ve bu, Türk sinemasında bir aktör için yapılan ilk ''toplu gösteri''ydi.

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

DÜŞLERDEKİ GENÇ KIZ: FATOŞ

Muş'taki birliğinden izin alıp İstanbul'a geldiğinde Feri Cansel'le ilişki kuran; terhis olduktan sonra da Oya Peri'yi King oteline kaçıran Yılmaz Güney'in bu sıralarda gizlilik içinde yürüttüğü bir gönül olayı daha vardı... Düşlerindeki genç kız, bir süre sonra beraber nikâh masasına oturacağı "ikinci kadın" olacaktı. Üsküdar'daki bir kolejin 9'uncu sınıfında öğrenci olan Modalı bu genç kız, Fatma Süleymangil'di. Ünlü aktörün "Fatoş" diye hitap ettiği kolej öğrencisi, ünlü bir fabrikatörün kızıydı. Yuvarlak yüzü ve tatlı mavi gözleri olan kumral Fatma Süleymangil, Yılmaz Güney'le nasıl tanışmıştı? Gerçekten bu tanışmanın ilginç bir öyküsü vardı.

FİLM SETİNDE TANIŞTILAR

Fatma Süleymangil, o yıllarda, yani 1968'lerde yönetmen Savaş Eşici'nin karısı Arden'in yakın arkadaşıydı. Ve Güney, henüz askere gitmemişti. Yücel Uçanoğlu'nun yönetmenliğini yaptığı *Azrail Benim* adlı bir filmde oynuyordu. İşte, Fatma Süleymangil, Arden Eşici ile birlikte film setini ziyaret ettiğinde "Çirkin Kral"la 17 yaşındaki

Fatoş ve Yılmaz Güney, menaceri Abdurrahman Keskiner ve Ak Ajans'ın sahibi Uğur Reyhan'la...

bu genç kız arasında duygusal bir yakınlaşmanın ilk tohumları atılıyordu... Güney, sinema yaşamında, ilk kez çevresi dışından bir kızla gönül bağı kuruyordu. Ve amacı evlenmekti. Fatma Süleymangil de hayranı olduğu aktörle aynı duyguları paylaşıyordu. Ancak genç kızın ailesi, özellikle de babası bu evliliğe karşıydı. Çünkü kızını, yaşamı tehlikeli maceralarla dolu bir aktöre vermek niyetinde değildi.

MUALLA ÖZBEK DEVREYE GİRİNCE...

Ünlü sosyete terzisi Mualla Özbek, bu gönül olayında da Yılmaz Güney'i yalnız bırakmayacaktı. Yıllar öncesinden ünlü aktöre "annelik" görevini üstlenmişti bir kez. Tanınmış terzi, Süleymangil ailesini karısının yakından tanıdığı yönetmen Savaş Eşici'yi yanına alarak Moda'daki Deniz apartmanına gidecekti.

Bu gizli ve esrarengiz ziyaret sırasında neler konuşulmuştu? Her şey kapalı kapılar ardında kalmış, her şey büyük bir gizlilik içinde yürütülmüştü. Ailenin evliliğe şiddetle karşı çıktığı gerçekti. Ama bir

Fatoşla evlendikten sonra Leven'teki evlerinde...

süre sonra Güney'in parmağında alyans görenler, bir şeyler döndüğünü anlayacaklardı...

Olayın gerçek yüzü ise, Güney'in askerden dönüşüyle ortaya çıkacaktı.

VE BİR GARİP DAVETİYE

İşte birçok sanatçı ve gazeteciye gönderilen davetiye, gizlilik içinde yürütülen olayı su yüzüne çıkaracaktı. Davetiyede şöyle yazıyordu:

"Lalezar'da 27 Haziran 1970 Cumartesi günü saat 16.'da bekliyoruz. Yılmaz Güney - Fatma Süleymangil."

Gerçekten çok garip bir "düğün davetiyesi"ydi bu. Çünkü, altın-

da ne damadın annesi Güllü Pütün'ün, ne de gelinin babasının isimleri yer alıyordu.

Birkaç saat önce de, ünlü aktörün Levent Mektep Sokak'ta kiraladığı dairede nikâhları kıyılmıştı. Nebahat Çehre'nin nikâhında olduğu gibi gene değişmeyen şahitlerden biri, Güney'in vefalı dostu Mualla Özbek'ti. Nikâhta, aktörün annesi Güllü Pütün, sevimli gülüşüyle mutluluktan uçacak gibiydi. Fatma Süleymangil'in babasıyla annesi ise nikâha gelmemişlerdi. Çünkü baştan beri bu evliliğe karşı çıkmışlar, ama biricik kızlarının Yılmaz Güney'e olan sevgisini de engelleyememişlerdi.

Yılmaz Güney, nikâhtan sonra eşi Fatma Süleymangil'le Lalezar'daki düğün kokteyline geldiğinde çok mutlu görünüyordu. Ayrıca çok da yakışıklıydı. Ne o bilinen, "sokaktaki adam" tipiydi, ne de lumpen bir "çirkin kral"dı. Beyaz brokar ceketi, siyah kadife papyonu, sim işlemeli beyaz gömleği, siyah lastikotin pantolunu ve siyah rugan ayakkabılarıyla bir salon adamı olmuştu. Böylece, "Ondan salon adamı olmaz" diyenleri yanıltmıştı.

Ünlü aktör, *Sahtekâr* ve özellikle de *Arkadaş*'ta çizdiği tiplemelerle de bu gerçeği vurgulayacaktı... "Çirkin Kral" sıfatı, artık yalnızca bir "yeşilçam sloganı"ydı onun için. Gerçekte Yılmaz Güney, Türk filmciliği için bir "güzel sinemacı"ydı.

www.arsivakur.org

www.arsivakurd.org

GÜNEY'LE BARIŞIYORUZ

O gün, ben de Lalezar'a gitmiştim. Çünkü yazdığım, Oya Peri haberi yüzünden bir süre dargın kaldığımız aktör, bana da davetiye göndermişti... O yıllarda İstanbul'un en görkemli gece kulübü olan Lalezar'da sanki yıldızlarıyla, yapımcılarıyla, yönetmenleriyle, ışıkçılarıyla tüm Türk sineması bir araya gelmişti. Ayrıca ünlü babalardan Dündar Kılıç da davetliler arasındaydı. Davete katılmayan Türkân Şoray, Cüneyt Arkın, Hülya Koçyiğit ve Kartal Tibet gibi şöhretler ise, birer telgrafla, Güney'i kutlamışlardı.

O gün Yılmaz Güney ve terzi Mualla Özbek'in diktiği lacivert jorjetten, mini etekli, beyaz puantiye bir tuvalet giymiş Fatma Süleymangil, davetli masalarını dolaşırlarken adeta uçuyorlardı. İşte bu ara, ünlü aktörle karşı karşıya geldik. Elbette iki düşman gibi değil, iki dost gibi... Önce kendisini kutladım, sonra da elini sıkarken şöyle dediğimi hatırlıyorum:

"Sayın bay örfi idare, şimdi barıştık mı?"

Yılmaz Güney, bir süre önce bana menajeri Abdurrahman Keskiner'le "15 gece dışarı çıkmasın" diye haber gönderip "gece yasağı" koymuştu ya...

Ünlü aktörün, bu sözüm üzerine hınzırca ama en sevimli gülüşüyle "Ağam" deyip bana büyük bir coşkuyla sarıldığını asla unutamam.

Babalardan İdris Özbir'le (nam-ı diğer Kürt İdris)...

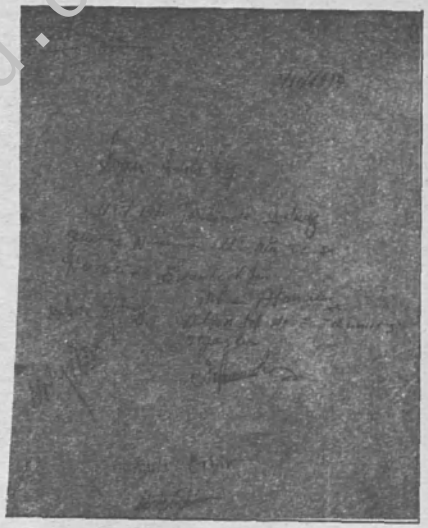

Kürt İdris'e kumar borcu dolayısıyla imzaladığı belge...

Böylece eski arkadaşımla barışmıştık. Ve yakışıklı damat o gün, muhteşem bir çiçek bahçesine dönen Lalezar'da hava kararıncaya kadar dansedip kasap havası bile oynamıştı.

BİR KUMAR BORCU BELGESİ

Yılmaz Güney, 18 yaşındaki kolej öğrencisi Fatma Süleymangil'le evlenirken, bu kez bilinçliydi... Yani, artık olgunlaşmış bir erkekti ve evlilik sorumluluğunun farkındaydı. İçkiyi azaltmış, silahı bir yana bırakmıştı... Ama yıllardan beri sürdürdüğü kumar tutkusunu, bu ikinci evliliğinden sonra yenebilecek miydi?

Güney evlendiğinde takvimler, 1970 yılının Haziran'ını gösteriyordu. Ama 3 Kasım 1970 tarihli bir belgeye göre ünlü aktör, kumar tutkusundan vazgeçememişti. Zaten sırf bu yüzden değil mi ki, hemşerisi, yapımcı ve oyuncu İrfan Atasoy'un filmlerinde çoğu kez bedava oynamıştı.

O yıllarda Yılmaz Güney'in film başına aldığı para 50 bin liraydı. Ama Adanalı hemşerisi Atasoy ile partisi 80 bin liradan tavla oynuyordu. Ve hep yeniliyordu. Yenilince de, borcunu ödemek için Ata-

www.arsivakp.org

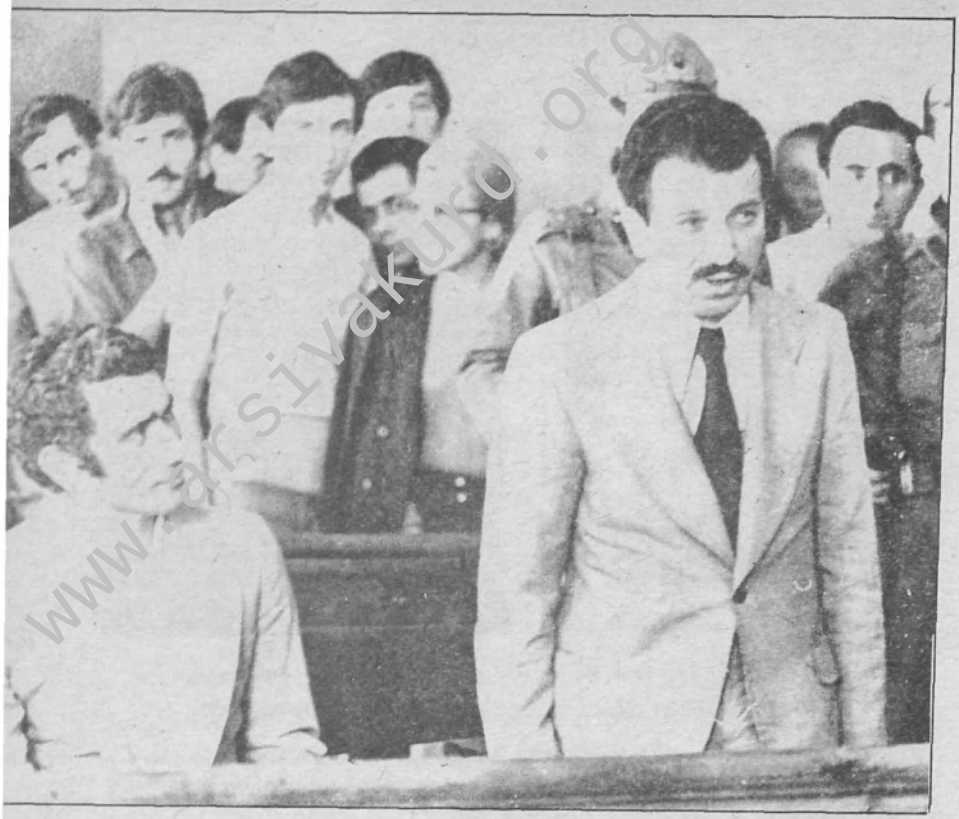

Umut filmi için açılan davanın duruşmasında yapımcı Abdurrahman Keskiner'le...

soy'un filmlerinde kırk para almadan oynamak zorunda kalıyordu.

Dündar Kılıç gibi ünlü "baba"lardan Kürt İdris namıyla anılan İdris Özbir de, Güney'in dostlarından biriydi. Ve ünlü aktörün bu ünlü "baba"ya da 50 bin lira kumar borcu vardı. İrfan Atasoy, İdris Özbir'e söz konusu parayı, düzenledikleri bir evrakla Yılmaz Güney adına ödemişti. Üç imzalı bu evrak az önce de sözünü ettiğimiz gibi 3 Kasım 1970 tarihini taşıdığı için, Yılmaz Güney'in Fatoş'la evlendikten sonra da bir süre kumar oynadığı ortaya çıkıyordu.

*
* *

Yılmaz Güney, 1970'li yıllardan sonra yavaş yavaş kumarı ve içkiyi bırakacak, fırtınalı yaşamını, eşi Fatma Süleymangil sayesinde

www.arsivakurd.org

belli bir düzene sokacaktır. Hele bu mutlu evlilikten bir de oğlu doğunca, tam bir sorumluluk bilinci içinde tüm ağırlığıyla daha iyi bir sinema yapma savaşımı verecektir. İşte, 1970'lerden sonra yaptığı *Ağıt, Acı, Zavallılar, Umutsuzlar* ve *Baba* ünlü aktörün sinema yaşamında belli bir aşamayı gözler önüne serer. Güney, ana malzemesi "insan" olgusunu içeren filmleriyle yurt içindeki festivallerde çeşitli ödüller kazanırken *Umut* la Grenoble Film Şenliği'nde (Fransa) "özel jüri ödülü" alır. Prof. Dr. Alim Şerif Onaran'ın yazdığı gibi Yılmaz Güney, Türk sinemasında Muhsin Ertuğrul, Lütfi Ö. Akad ve Metin Erksan'la birlikte üzerinde durulması gereken dört yönetmenden biridir.

TUTUKLANIYOR

Ne var ki, Türk sinemasındaki bu başarılarına karşılık, oyuncu - yönetmenin, filmlerinde olduğu gibi, kaçtıkça tehlikeler üzerine gelir. Yılmaz Güney, gerçekte kaçması mümkün olmayan "köşeye kıstırılmış adam"ı oynar özel yaşamında. Çünkü 1972 yılının Mart'ında siyasal bir suç işlediği, yani Mahir Çayan'lara yardım ettiği iddiasıyla sıkıyönetim tarafından tutuklanır.

İsrail'in eski İstanbul Başkonsolosu Ephraim Eirom'un Dev-Genç militanları tarafından kaçırılmasından sonra 23 Mayıs 1971 günü İstanbul'da güvenlik kuvvetlerince yapılan "genel arama operasyonu"nda tüm evler didik didik aranmıştı. "12 Mart dönemi"ndeki bu operasyonu hiç unutmam. Çünkü, Cumartesi'yi Pazar'a bağlayan gece, o güzelim *Yön* dergisi koleksiyonlarını Nişantaşı'ndaki evimin tuvaletinde yakmıştım. İşte, bu arama sırasında Dev-Genç militanlarından Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir ve Oktay Etiman'ı Levent'teki evinin çatı katında sakladığı iddiasıyla Yılmaz Güney tutuklanıyordu. Sanatçı, adı geçen eylemcilere gerçekten "yataklık" etmiş miydi? Yoksa, o dönemdeki "siyasal çalkantıların kurbanı" mı olmuştu? Bu, ayrıca incelenmesi gereken bir konudur. Bizim yapacağımız saptama ise şudur: Sanatçının, tutuklanmadan önce onyadığı *Sahtekâr* son filmi olur, yönetmenliğini yaptığı *Zavallılar* ise yarım kalır.

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

ÖDÜLLER VE "BABA"NIN BAŞINA GELENLER

Selimiye-Askeri Cezaevi'nde yatan Yılmaz Güney, bir yandan öykü ve senaryo çalışmalarını sürdürürken, öte yandan çeşitli ödüller alır. Bunlardan ilki, bir "edebiyat ödülü"dür. Yıllar önce yazdığı *Boynu Bükük Öldüler* adlı romanı Vedat Günyol, Rauf Mutluay, Fethi Naci, Fikret Otyam, Nurer Uğurlu'dan oluşan "seçiciler kurulu" tarafından "Orhan Kemal Roman Ödülü"ne oy birliğiyle layık görülür. Gene bir yıl sonra Milliyet Sanat Dergisi adına düzenlenen bir açık oturumda Yılmaz Güney "Yılın Sanatçısı" seçilirken, Ankara Gazeteciler Cemiyeti tarafından da "Yılın Halk Sanatçısı" ödülünü kazanır.

Ama tutuklu olduğu günlerde en ilginç "ödül olayı"nı ise, başrolünü oynadığı ve yönetmenliğini yaptığı *Baba* adlı filmiyle yaşar. 1972 yılında düzenlenen Altın Koza 4. Adana Film Şenliği'nin sonuçlarını *Cumhuriyet* Gazetesi 29 Eylül 1972 tarihli sayısında şu başlıkla verir:

"Yılmaz Güney'in *Baba* filmi 'Altın Koza' aldı. En iyi oyuncular: Hülya Koçyiğit ve Yılmaz Güney."

Ne garip; bir gün sonra ise, yani 30 Eylül 1972 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinin "festival sonuçları" ile verdiği ikinci haber şöyledir:

Baba...

www.arsivakurd.org

"Yeniden toplanan Büyük Jüri, *Karadoğan* filmini birinci, Cüneyt Arkın'ı 'en iyi erkek oyuncu', Hülya Koçyiğit'i 'en iyi kadın oyuncu' ilan etti."

Kamuoyuna duyurulduktan bir gün sonra sonuçların değişmesine neden olarak; Jüri Başkanı Şevket Rado ve üyelerden Kadri Kayabal, Orhan Özkınım, Muzaffer Tema, *Baba* filminin ideolojik amaçlar güttüğü"nü ileri sürerler. Gerçekte çok garip bir gerekçedir bu. Çünkü *Baba*, sadece aile dramını konu alan bir filmdir. "Siyasal sinema" örneği değil, "melodram"dır. Ve basında olumsuz tepkilerle karşılanan bu "karar", "Adana Film Şenliği"nde daha doğrusu "Türk film festivalleri tarihi"nde, silinmesi mümkün olmayan bir "kara leke"dir.

"GÖRÜLMÜŞTÜR" DAMGALI SEVDA MEKTUPLARI

27 Haziran 1970'te evlenip, 19 Şubat 1972 yılında tutuklanan Yılmaz Güney, eşi Fatoş Süleymangil'e, Selimiye Askeri Cezaevi'nden bir dolu mektup yazar. Ünlü aktör ilk karısı Nebahat Çehre'ye de bir kitabı oluşturacak kadar, sayfalar dolusu mektup yazmıştı. Onlar "asker mektupları"ydı. Her satırında "özlem"in "günah çıkarma"nın tarifsiz kederi vardı. "Mahpus damı" altında karısı Fatoş'a yazılan mektuplarda da çarpan aynı yürekti. Ama bu kez o aşırı duygusallığın izleri yoktu mektuplarında. Acılar, özlemler kabuk değiştirmişti. Yani, eşi Fatoş'a "ciğerim", "güzelim", "mavi kuşum", "kitoşum", "yiğit karım" gibi kendine özgü duyarlılıkla seslendiği mektupları, toplumsal düşüncelerini de yansıtıyordu. "Görülmüştür" damgalı, "toplumsal duyarlılık"la dolu bu "cezaevi mektupları" damgasından da belli olduğu üzere, sansürden geçmiştir.

"BENİM ASLAN KARIM"

Örneğin, 8 Mayıs 1972 tarihli mektubunda şöyle diyordu Güney:

> Kadınım, güzelim...
>
> Pipo ve tütünün dışında gönderdiklerini aldım. Açık diye almamışlar tütünü. Pipo tütünü olduğunu kestirememişler. Engin bu cumartesi gelsin, bırakacaklar. Kirlileri de bu sefer gönderirim. Mavi bavul, kazak, pantolon v.s. Sağmalcılar'da, Engin bir ara alırsa iyi olur...

Sağmalcılardan Salimiye'ye gönderilen Güney, demek bu arada pipoya merak sarmıştı. Mektupta sözünü ettiği Engin (Karabağ) ise,

www.arsivanord.org

4 Şubat 974

Sevgili Fatoş,

Modada düşündüğün er için birşey yazamadım sana. Düşünemedim çünkü, gözümün önüne getiremedim birtürlü, aklımdan silinmiş ilk şey. Çikorsak, ne istiyorsan, ne özlüyorsan hepsini en sağlıklı çözüme bağlıyacağız mutlaka... Bu sonlar nasıl yorgun, bitkin olduğunu tahmin ediyorum. Sivirlerin yapılmıştır, uçana kaçıdına dönmüştür. İlk işimiz senin uğlaya koruşman olacaktır sevgili. Sen bizim herşeyimizsin, olmuz ve ben sana çok şey borçluyuz...

Yarın sonyalar bitiyor. Uzun bir süre mahkeme olmaz sanıyorum... Tahtilerin dinlenmesi, azaman başlıyacak... Bel ki bir birbuçuk ay atar... Dinlenmesiyle olduğu... Karşı yanı yata büyürmüş, bir de yatağa beyeyeceğiz... Sonra sıymıyacağız mahkeme damlarına... Nalacak o zaman ihiyeni böteceklar bizi...

Sevgili... Bu iki yılda öyle şeyler önemini yitirdi, öyle putlar yıkıldı ki içimde... Ne kadar şey anlamını ve değerini yitirdi... anlatılamaz... Özgürlük, bağımsızlık duygusu içimde olabildiğine gelişti... Ve ilk kez örgütlüğe kanıştım ispiyonlarla... ve ... son böyle bir ve, onu olamıyacak elimden...

Sevgili...

Çok işiyim anam... Yedinci Sanatı da mutlaka kütfen... Genel Sinema, Yedinci Sanat, bir de yeni çıkan Bağdat Sinema dergilerini... kütfen...

Sevgiyle öperim hepinizi

Yılmaz Güney

GÖRÜLMÜŞTÜR

Sayın Fatoş Güney
Devriye Sokak
Deniz Apt. 2/4
Moda - Şehir

www.arsivakurd.org

Cezaevinde kendisiyle konuşmaya gelen Atilla Dorsay'a anlatıyor...

Yılmaz Güney'in sahibi olduğu Güney Film şirketinin müdürüydü. 18 Mayıs 1972 tarihli mektubunda da şunları yazıyor ünlü aktör:

Sevgili Fatoş,

Seni tedirgin eden mali durumumuz zannettiğin kadar kötü değil, şüphen olmasın. "İBRET" filminin yüzbini aşan İstanbul gelirine İrfan efendinin, yalnızca kendisini düşünerek el koyması, geçici bir sıkıntı yaratmıştır. Bir iki ay içinde her şey düzelecektir, göreceksin.

Yılmaz Güney'in bu mektubunda adı geçen "İrfan efendi" ise yapımcı İrfan Ünal'dı. Ve kendisini zor durumda bıraktığı için, İrfan Ünal'ı eşi Fatoş'a şikâyet ediyordu. Aynı şikâyeti 22 Mayıs 1972 tarihli mektubunda ise daha sert bir dille yineliyordu:

"ACI" Fransa'ya gönderilirse, geliri olduğu gibi Nami'lere verilsin. Borcumuza mahsup edilsin. Onlara karşı mahcup olduk, elimizde olmayan sebeplerden. Nami'ler, İrfan'dan daha namusludur, merak etme.

Görüldüğü gibi, ünlü aktör, mahpus damı altında bile borçlarını düşünüyordu. Mektupta adı geçen Nami de sinemacı ve yapımcı Nami

www.arsivakurd.org

Dilbaz'dan başkası değildi. Oysa aktör, sonradan yaka silktiği İrfan Ünal'a *Baba* gibi büyük iş yapan bir film yaparak büyük paralar kazandırmıştı...

Güney, 25 Mayıs 1972 tarihli mektubunda ise, bir ödül sevincini şu içtenlikli satırlarıyla dile getirir:

> Sevgili güzelim...
> Bilmem haberin oldu mu? Orhan Kemal roman armağanını, aptal kocan kazanmış. Haziranın ikisinde armağan verilecekmiş. Ben olamayacağıma göre, sen alırsın artık. Bu konuyu avukat Ali Bey'le görüş. İster misin roman yabancı dile çevrilsin...

Yılmaz Güney'in, 18 Eylül 1972 tarihli mektubunda, eşi Fatoş'un isteği üzerine biyografisini yazarken, bilerek bir yanlışa düştüğü de gözden kaçmıyordu. Yani biyografide *"Seyyithan"*la ilk reji denemesini yaptı" diyordu. Oysa, Güney de bunu biliyordu ki, ilk reji denemesini yaptığı film, önceki eşi Nebahat Çehre'yle birlikte oynadığı *At Avrat Silah*'tı. Demek ki aktör, bu filmini kabul etmiyordu...

Ve Yılmaz Güney, arada bir "Şişman, tombalak sevgilim" diye başlayan ilginç mektuplar yazmaya devam eder. "Elli altı kiloluk Aydede" dediği, eşi Fatoş'tu. Genç kadın, o günlerde biraz kilo almıştı. Bu nedenle de Yılmaz Güney, karısına tatlı tatlı takılmadan edemiyordu.

Umut, Ağıt, Düşman ve özellikle de *Sürü*'yle yurt dışında tanıttığı Türk sinemasına yabancıların gözünde saygınlık kazandıran Yılmaz Güney'in tutuklu olarak yargılanması tüm dünyadaki ünlü sinemacıların dikkatlerini çekmişti. Bu nedenle 150'ye yakın yabancı oyuncu, yönetmen, yapımcı, sinema eleştirmeni ve tiyatro sanatçısı, Güney'in serbest bırakılması için bir "af çağrısı"na imzalarını atıyorlardı. Kimlerin imzaları yoktu ki bu "af çağrısı"nda, Elizabeth Taylor, Alida Valli, Richard Burton, Melina Mercouri gibi uluslararası üne sahip "yıldız oyuncular"ın; Costa Gavras, Jean-Luc Godard, Peter Brook, Tony Richardson, Jules Dassin gibi "büyük yönetmenler"in de imzaları vardı. Ve ne ilginç rastlantıdır ki, bu bildiride imzası bulunan yönetmen Costa Gavras'ın *Missing* filmiyle sekiz yıl kadar sonra 1982 Cannes Film Şenliği'nde Güney'in *Yol*'u büyük ödül "Altın Palmiye"yi paylaşacaktı...

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurd.org

GÜNEY, ÖZGÜRLÜĞÜNE KAVUŞUYOR

-20 Mayıs 1974...

Bu, ilk yıldan beri tutuklu bulunan Yılmaz Güney'in "Af Kanunu"ndan yararlanıp özgürlüğüne kavuştuğu tarihti. Ünlü aktörün çıkacağı haberini alan bazı dostları ve gazeteciler, Selimiye Askeri Cezaevi'nin kapısı önünde toplanmışlardı. Ben de ünlü aktörü karşılayanlar arasındaydım. Ve yanımda da foto muhabiri arkadaşım Tayyar Yıldız vardı. Güney, hayranlarının ve dostlarının büyük tezahüratlarıyla kapıdan çıktı. Üzerinde çizgili, gri bir takım elbise vardı. Haliyle saçları kısaydı. Murat marka beyaz bir arabaya binip Levent yolunu tuttu...

Levent'teki evine geldiğinde ünlü aktörün ilk işi, hemen köşedeki bakkala uğrayıp oğlu Yılmaz için bir çikolata almak oldu. Kapının önünde karısına sarılırken, oğlunu da koklayarak kucağına aldı.

Sanatçı, aynı gün evinde basın toplantısı düzenledi. Gazeteciler, TV'ciler bir anda evi doldurmuşlardı. Toplantıda konuk olarak ünlü

Arkadaş'ta Melike Demirağ'la

www.arsivakur-d.org

kabadayı Dündar Kılıç da vardı. Güney, ertesi günkü gazetelerde tam metni yayımlanan uzun bir konuşma yapmıştı...

"ARKADAŞ"IN GİŞE ZAFERİ

Güney, hapisten çıktıktan sonra tekrar çalışmalarına başlamış ve Türk sinemasının gelişmesinde bir kilometre taşı olan en önemli filmlerinden *Arkadaş*ı yönetmişti. Tümü Kıyıkent'te çekilen film, Yeni Melek sinemasında vizyona girdiğinde, o güne kadar İstanbul bölgesinde en büyük işi yapıyordu. Oysa dönemin, filmleri en çok iş yapan yıldızı Kemal Sunal'dı. Güney'in Kerim Afşar, Melike Demirağ, Arzu Tuğba, Azra Balkan'ın yanı sıra, ünlü futbolcu Beşiktaşlı Yusuf'u (Tunalıoğlu) da oynattığı film, İstanbul vizyonundan topladığı hasılatla Kemal Sunal'ı çok gerilerde bırakmıştı.

Yılmaz Güney'in yıllar önce, yani Beyoğlu'nda koltuklar kırılıyor diye filmlerine sinema vermeyen büyük yapımcılar için söylediği şu sözleri hiç unutmam:

"Yalnız İstiklal Caddesi, Türkiye demek değildir. Her türlü iddiaya varım, bir gün yapacağım film tüm sinema ağalarının filmlerinin hasılatını fersah fersah geçecektir."

Yıllar sonra gerçekten de bu dediklerini gerçekleştirmişti. Yılmaz Güney, *Arkadaş* ilk kez Türk Sinematek Derneği'nin Sıraselviler'deki, şimdi Taksim Sanatevi olan salonunda, basına ve davetlilere gösterildiğinde şarkıcı Gülistan Okan da oradaydı. Film bittikten sonra sormuştum Okan'a "Nasıl buldunuz?" diye. Şarkıcı, şu cevabı vermişti:

"Doğrusu filmden bir şey anlamadım, ama beni çok etkiledi..."

"ENDİŞE" VE...

Yılmaz Güney'in, "Arkadaş"ın başarısından sonra yöneteceği ilginç filmlerden biri de, senaryosunu büyük bir titizlikle yazdığı *Endişe* olacaktı. Ne var ki beklenmedik bir olayın başına gelmesiyle, iki günlük bir çalışmadan sonra *Endişe*, sinema yaşamında gerçekleştiremediği filmlerden biri olarak kalacaktı. Özgürlüğüne kavuştuğu 1974, gerçekte Yılmaz Güney için uğursuz bir yıl olmuştu. Çünkü 14 Eylül 1974 günü TRT'nin verdiği haber, Türk sinemasını allak bullak etmeye yetmişti:

"Adana'nın Yumurtalık ilçesinde film çevirmekte olan tanınmış aktörlerden Yılmaz Güney, dün gece ilçe hakimi Sefa Mutlu'yu taban-

www.arsivakurd.org

Endişe'de Osman Alyanak'la çekimi kendisinin yönettiği günlerde...

www.sivakurd.org

ca ile öldürdü. Yumurtalık'ta bir gazinoda meydana gelen cinayet, tartışma sonucu işlendi. Aktör Yılmaz Güney'in kullandığı tabancadan çıkan kurşunlardan biri, ilçe hakiminin başına isabet etti..."

TAKVİMDEN KARA BİR YAPRAK

Olay nasıl olmuştu?

Güney, pamuk işçilerinin yaşamını ve bu öykü içinde bir kan davasını anlatan *Endişe* adlı filmi çekmek üzere, ekibiyle birlikte Adana'nın Yumurtalık ilçesine hareket etmişti. Yanında eşi Fatoş Süleymangil de vardı. Olay gecesi Yılmaz Güney, eşi ve ekibiyle sahil gazinosunda yemek yiyordu. O gece ünlü aktör, filminin dublajında kullanmak üzere havaya bir iki el ateş edecekti. Bu arada silah sesleri bir teyp bandına kaydedilecekti. Güney, gazinoda atış yapması için orada bulunan Yumurtalık hakimi Sefa Mutlu'ya haber göndererek iznini istemişti. Fakat hakim, bu müsaadeyi vermemişti. Olay gecesi Yılmaz Güney'in masasında bulunan Adana Belediye Başkanı Ege Bağatur'un verdiği ifadeye göre, karşı masalarda oturan bir gruptan yüksek sesler gelmeye başlamıştı. Gene o gecenin tanıklarından biri olan ve filmin oyuncularından Emel Mesçi'nin ifadesine göre ise hakim Sefa Mutlu, "Benden başka kral varsa anasını avradını... O kralsa ben imparatorum" diye söylenmeye başlamış, sonra da aralarında bir itiş kakış başlamıştı. Gene Yılmaz Güney'in asistanlığını yapan Ali Özgentürk'ün verdiği ifadeye göre, karşı masadan üç dört kişi, birlikte oturdukları masaya doğru yürümüşler, bunun üzerine de Güney, onları durdurmak için havaya iki üç el ateş etmişti. Bu sıra ortalık karışmış, hakim Sefa Mutlu sandalye ile Yılmaz Güney'in üzerine yürümüş, bu karışıklık anında tek kurşunla öldürülmüştü...

Gerçekten hekim Sefa Mutlu'yu Yılmaz Güney mi öldürmüştü? Olay gecesi bazı tanıklar hakimi, aktörün öldürdüğünü söylerken, bazı tanıklar da Sefa Mutlu'nun kim tarafından ve nasıl öldürüldüğünü görmediklerini ifade etmişlerdi. İşin içinde elbette bir tahrik vardı. Ancak, bazı noktalarda birbirini tutmayan ifadeler nedeniyle ortaya çelişkili bir durum çıkıyordu. Örneğin, hakim Sefa Mutlu'nun eşi Nuran Mutlu, olaydan sonra verdiği ifadede şöyle diyordu:

"Dört kişi gazinoda oturuyorduk. Sanık Yılmaz ve misafirleri bir masada oturuyorlardı... Bu sırada gazino sahibi yanımıza geldi. Eşim Sefa Mutlu'ya 'Hakim bey silah atacaklar' dedi. Eşim, 'Burada silah atılmaz, yetkili savcı izinlidir, silah atıldığı takdirde hakim olarak derhal olaya el koyarım' dedi... Ve biz misafirlerimizle kalktık, merdivenleri indik... O sırada gazinodan üç el üst üste tabanca sesi gel-

www.atatürkvakfı.org

di. Sonradan öğrendiğime göre Yılmaz, arkamdan 'Böyle hakim mi olur?' diye sövmüş. Kocam hemen gazinoya döndü. Kocamın arkasından ben de gittim... Kocamla Yılmaz karşı karşıya gelmişler. Eşim, sanık Yılmaz'ın elinden tabancayı almak istedi. Yılmaz sol ayağı ile vurunca, eşim yere düştü. Eşim sandalyeyi yerden alıp kendini müdafaa etmek istedi ve Yılmaz da o sırada ateş etti ve eşim yere düştü..."

MUTLU'YU GERÇEKTEN GÜNEY Mİ ÖLDÜRDÜ?

Gerçekten Nuran Mutlu, jandarma tutanağındaki ifadesine göre olayı görmüş müydü? İşte, kocasının ölümünden sonra sözlendiği Osman adlı kişiye yazdığı 1.1.1976 tarihli mektubunda şunları yazıyordu:

"O zamanlar keşke hadiseyi görmediğimi söyleseydim. Şimdi çok iyi olacaktı. Ama o anda çocuğumun menfaati için, şuursuzca söyledim. İşin içinde biliyorsun, ayrıca o anarşist köpeğin mahkûm edilmesini bir zorunluluk kabul ettiğim için o şekilde konuştum. Keşke o zamanlar doğruyu söyleyip işin başında bu davanın dışında kalsaydım."

İşte, olaydan iki yıl sonra yazılan bu satırlar Nuran Mutlu'nun bu konudaki çelişkilerini açık bir şekilde ortaya koyuyordu...

Cinayetten hemen sonra Yılmaz Güney, arabasına binerken jandarmalar tarafından tutuklanıp savcı önüne çıkarılıyordu. Bu ara katil zanlısı aktörün amcaoğlu Abdullah Pütün "Hakimi ben öldürdüm" diyerek ortaya çıkıyordu. Ama, Savcı Cengiz Aytaç'ın hazırladığı "iddianame"de sanık Yılmaz Güney'di. Aytaç, 16.9.1974 tarihli iddianamede şöyle diyordu:

"Her ne kadar sanık Yılmaz Pütün (aktörün gerçek soyadı) alınan ifadesinde maktulü kendisinin öldürmediği, olay sırasında yanında tabanca bulunmadığı gibi, tabanca çekip ateş etmediğini maktul ile tartışma sırasında silah sesi işittiğini, ama görmediğini, ancak ateş edenin amcasının oğlu diğer sanık Abdullah Pütün olabileceğini savunmuş ve bu savunmayı film yönetmeni bulunan sanık Yılmaz Pütün'ün ekibinde çalışan ve şahit sıfatıyla ifadeleri alınan şahıslar doğrulamışlar ise de, yukarıda açıklanan deliller ve olayın görgü şahitleri bulunan Sait Erbaş, Murtaza Timur, Fevzi Aslan, Seyfettin Bingöl, Mehmet Tunç, Hakkı Doğan, İsmail Gökçe'nin birbirini tamamlayan ve oluşa uygun beyanları karşısında sanığın savunması kabule şayan görülmemiştir. Aynı sebeplerle diğer sanık Abdullah Pütün'

www.arsivakur.org

ün maktulü öldürdüğüne dair beyanı kabul edilmemiş ve bu sanığın fail Yılmaz Pütün'ü kurtarmak maksadıyla soruşturmayı yanlış yola sevk ettiği kanaatı hasıl olmuştur."

ADLÎ TIP VE BİLİRKİŞİ RAPORLARI NE DİYOR?

Olaydan sonra Yılmaz Güney'le yeğeni Abdullah Pütün'ün üzerinde bulunan tabancalarla, atılan mermileri inceleyen bilirkişinin raporuna göre, çap ve tip itibariyle kurşunlar her iki silaha da uymuyordu. Yani mermiler elde bulunan silahların hiçbiriyle atılmış değildi. Adlî tıp raporunda ise, yapılan inceleme sonucu şu karara varılıyordu.

"... bu kovanların fişekleri, elimizdeki Abdullah Pütün'e ait olduğu bildirilen T.313665 seri numaralı 9 mm çaplı tabancaya uygundurlar. Ve bununla atılırlar. Gerek tip ve gerek çap itibariyle 22 kalibre Beretta marka, 39185 seri numaralı ve Yılmaz Güney'e ait olduğu bildirilen tabancaya ait olmadıkları gibi, bununla atılmaları da imkânsızdır."

Görüldüğü gibi, iki raporun sonuçları birbirini tutmuyordu. Bu arada şu soruyu da tartışmak gerekiyordu: Gerçekte hakimi Güney vurduysa, neden "Ben öldürdüm" diye itirafta bulunmuyor, amcasının oğlunu ateşe atıyordu. Oysa, işlediği herhangi bir suçu kabullenebileceği kadar açık sözlü olduğu biliniyordu. Ancak bu açık sözlülüğüyle, çoğu kez sansasyona dayalı bir kahramanlığa sığındığı ve her şeyi milimetrik olarak çok iyi hesapladığı da bilinmiyor değildi. Örneğin, 1965 yıllarında Kulüp 12'deki bıçakla yaralama olayı, gerçekte böyle bir hesapla yapılmıştı. Gene 1967 yıllarında Urfa'da film çektiği sıra otelin aynalarına ateş etmişti. Sonra da Nebahat Çehre silahı ortadan yok etmek için bir çöp tenekesine atmıştı. Polisler otele gelip Güney'e "silahın nerede?" diye sorduklannda aktörün, Nebahat Çehre'ye sinirlenip "Çöp tenekesine sakladığın silahı getir" diye çıkışmasına Aydemir Akbaş tanıktı. Ama bu kez, Güney cinayeti itiraf edip açık sözlülüğünü kanıtlamasıyla gene "kahramanlaşacağını" da biliyordu.

ŞERİF GÖREN NE DİYOR?

Hakim Sefa Mutlu'nun öldürüldüğü olay sırasında Güney'in asistanlarından Şerif Gören, sağ elinin orta parmağından nasıl yaralanmıştı? Yumurtalık Hükümet Tabipliği'nin düzenlediği rapora göre, bu, bir tabanca mermisinin açtığı yaraydı.

www.arsivakurd.org

Cinayet sonrası tutuklandığında...

www.arsivakurd.org

Şerif Gören de ifadesinde şöyle diyordu:

"2-3 kişi üzerine yürüyünce, Yılmaz Pütün birden ayağa kalktı. Elinde bir tabanca vardı. Hadise olmasın diye hemen üzerine gittim, tabancayı aldım. Bu sırada farkında değilim bir veya iki defa silah patladı ve parmağımdan yaralanmışım. Parmağımdaki yara, tabancayı Yılmaz'ın elinden alırken meydana geldi"...

Olay her yönüyle ilginçti. Sorgulamalar, raporlar birbirini izlerken, Yılmaz Güney de tutuklu bulunduğu Adana Cezaevi'nde sonuçları büyük bir soğukkanlılıkla bekliyordu. Ve ünlü aktör, bu ara mahpus damı altında, çekemediği filmlerin senaryolarını yazıyordu.

Daha sonra Zeki Ökten'in yöneteceği *Sürü* ile *Düşman*'ın senaryolarını bu dönemde kaleme almıştı. Gerçekten Güney'in çok kaliteli senaryolarıydı ikisi de. Nitekim Sürü, Metin Erksan'ın 1964 yılında Berlin Film Şenliği'nde "altın ayı"yı kazanıp Türk sinemasını dünyaya tanıtan *Susuz Yaz*'ından sonraki ikinci önemli film oldu. Daha sonra bilindiği gibi *Yol*'un Cannes'da elde ettiği büyük başarıyla Türk sinemasının zaferi sürüp gidecekti...

ERDEN KIRAL'LA NEDEN ANLAŞAMADI?

Türk sinemasının başyapıtlarından biri olan *Yol*'un ilginç bir öyküsü vardı. Yılmaz Güney'in senaryosunu yine hapishanede yazdığı *Yol*'u yönetmeyi, Erden Kıral üstlenmişti. Projenin o günlerdeki adı ise *Bayram*'dı. Erden Kıral, Güney'in başlangıçta desteklediği genç bir yönetmendi. Ve ayrıca ünlü aktörün sahibi olduğu aylık *Güney* dergisinin de Genel Yayın Yönetmenliğini yapıyordu.

Çekimine Ayvalık Cunda adasında 1981 yılında başlanan dev projenin kalabalık bir kadrosu vardı. Ne var ki Güney Film Şirketi yetkililerinin açıklamasına göre, 17 gün çalışılıp 33 kutu film çekildikten sonra hapishaneden gelen bir emirle çalışma durdurulmuştu. Emri veren de, elbette Yılmaz Güney'di. Peki ama neden? Erden Kıral'ın çalışmasından mı memnun olmamıştı? Güney Film yetkilileri o günlerde konuya kesin bir açıklama getirmemişlerdi. Olayın gerekçesi belli değildi...

Bu ilk çalışmalarından sonra Yılmaz Güney, senaryoda önemli değişiklikler yapmış, örneğin, "bayram iznine çıkan mahkûm sayısını 11'den beşe indirmişti." Böylece kalabalık oyuncu kadrosu tasfiye oluyordu. Baş oyunculardan Aytaç Arman'la Mahmut Cevher de, bu proje değişikliği sonucu kadro dışı kalıyorlardı.

Erden Kıral'ın konuyla ilgili açıklamasına göre ise, son anda Güney'le, senaryoyu değiştirmesi nedeniyle anlaşamamışlardı. Yani,

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurd.org

Cannes'da ödül aldığında Fatoş'la...

Erden Kıral 11, Güney ise beş mahkûm üzerinde ısrar edince, yorumda bir anlaşmazlığa düşmüşlerdi. Böylece de filmin yönetmenliği Yılmaz Güney'in hapishaneden verdiği talimatla Şerif Gören'e geçmişti...

YOL VE CANNES'DA ÖDÜL

Şerif Gören, ardında bir yığın macera bırakan *Yol*'u tamamlamıştı. Demir parmaklıklar ardından filmin çekim çalışmalarını dikkatle izleyen Yılmaz Güney ise, bu sıralarda bir hapishaneden ötekine sürekli nakledilliyordu. En son İmralı'dan Isparta Cezaevi'ne gönderilmişti...

Yıl 1981, aylardan Ekim'di.

Yılmaz Güney, birçok mahkûm gibi Kurben Bayramı nedeniyle izin almıştı. Bu altı günlük "Bayram izni"nde, Muş'ta bulunan anası Güllü Hanım'ı ziyaret edecekti. Ne var ki 9 Ekim'de izne çıkan ünlü aktör, cezaevine bir daha dönmeyecekti... Çünkü kaçmıştı... *Yol*'un çekimi de çoktan bittiğine göre, bu önceden planlanmış bir "kaçış"tı. Ve tüm yurtta yapılan aramalar sonuç vermiyor, Yılmaz Güney bulunamıyordu. Bir yandan Adalet Bakanlığı müfettişleri "kaçış"la ilgili

www.arsivakurd.org

Yol filmi üstüne yabancı basındaki tepkiler...

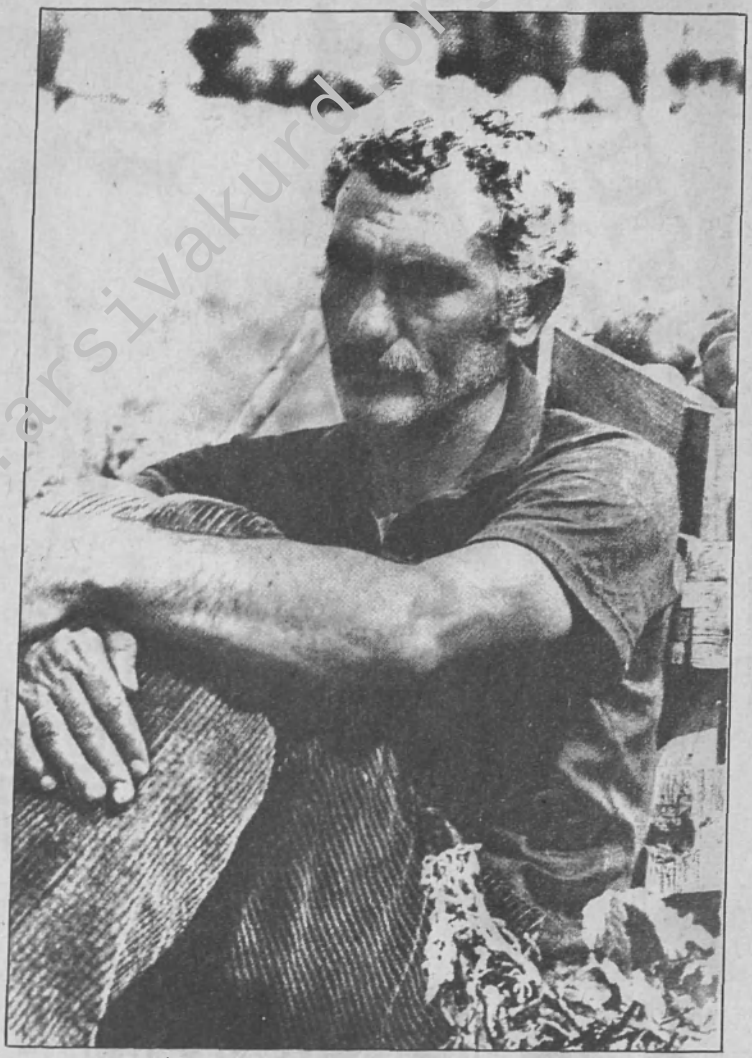

İmralı açık cezaevinde bahçe çalışması sırasında dinlenirken...

olarak Isparta Cezavi'nde araştırma yapıyorlar, öte yandan ünlü aktöre teslim olması için çağrıda bulunuyorlardı. Çünkü Güney'in cezası 1984 yılının Kasım'ında sona erecekti...

Araştırmalar sonunda, eşi Fatoş Güney ile oğlu Yılmaz'ın daha önce İsviçre'ye gittikleri tesbit edilmişti. 'Yılmaz Güney'in de İsviçre'ye veya

www.arsivakurd.org

Bir filminin montaj aşamasında...

Yunanistan'a kaçmış olabileceği tahmin ediliyordu. Olayın asıl esrarengiz yanı ise şuydu: Güney, bir örgüt tarafından mı kaçırılmıştı? İşte, bugüne dek hâlâ cevabı bulunamayan sorudur bu...

Aylar sonra İsviçre'de görülen Yılmaz Güney'in asıl bombası Fransa'da patlıyordu. Çünkü yurt dışına kaçarken birçok filmiyle birlikte götürdüğü *Yol*, uluslararası üç büyük sanat etkinliğinden biri olan Cannes Film Şenliği'nde yarışmaya katılıyordu. 1982 Cannes Film Şenliği'nde *Yol*'un yarışması, gerçekten büyük bir "sürpriz"di. Ama asıl büyük sürpriz, filmin Cannes'da büyük ödül Altın Palmiye'yi ünlü Yunanlı yönetmen Costa Gavras'ın *Missing-Kayıp* adlı filmiyle paylaşması olacaktı.

Oy'unu Yılmaz Güney lehine kullanan jüri üyeleri arasında ünlü İspanyol yazarı Gabriel Garcia Marquez, Charlie Chaplin'in kızı Geraldine Chaplin, Amerikalı ünlü yönetmen Sydney Lumet de bulunuyordu...

Cannes'da bir Türk filminin büyük ödülü alması Yılmaz Güney'in bir "katil", bir "kaçak" olması nedeniyle küçümsenebilir miydi? Burada önemli olan birey değil, Türk sinemasıydı. Nitekim Güney, bu zaferi kendine mal etmeyip ödül töreni öncesi yaptığı bir konuşmada: "Ödül bana değil, tüm halkıma verilmiştir" diyecekti. Tüm dünya sinemalarında haftalarca oynayan *Yol*, yabancı basının ilgisini çek-

Annesi Güllü ile...

miş ve Fransız sinema yazarları, filmi üç yıldızla değerlendirmişlerdi. Örneğin, Michel Mardore'a göre *Yol,* bir "başyapıt"tı.

Ancak, Güney'in bir "anlaşılmayan" tarafı vardı ki, o da, filmin Güneydoğu bölgesi sahnesi üzerine "Kürdistan" lafını düşürmesiydi. İşte, filmin bağışlanamazdı bu sahnesindeki "bölücü" tavrı...

GIYABINDA YENİ BİR MAHKÛMİYET

"Yol"un, Cannes Film Şenliği'nde büyük ödül "Altın Palmiye"yi kazanıp tüm dünya TV'leri için satın alınması, yabancı ülke sinémalarında galalarının düzenlenmesi, Türk sinemasının tanıtılması açısından elbette bir başarıydı. Güney, bu ara çeşitli ülkelerdeki galalara davet ediliyordu. İşte, Atina'daki İlisiya Sineması'nda düzenlenen törene, Yunanistan Kültür Bakanı ve ünlü sinema oyuncusu Melina Mercouri ve yönetmen eşi Jules Dassin de katılmış, "kaçak aktör"e *Yol*'un başarısı nedeniyle ilgi göstermişlerdi. Güney, daha

www.arsivakurd.org

sonra da İtalya Cumhurbaşkanı Pertini'nin konuğu olarak filmin Roma'daki galasına gidecekti. Buna karşılık, Londra'daki İca Sineması'nda düzenlenen gala için, İngiltere İçişleri Bakanı William Whitelaw, "cinayet suçundan hüküm giymiş bir cezaevi kaçağı olduğu" gerekçesiyle, Yılmaz Güney'e "giriş izni" vermemişti...

Ünlü aktör, bir konferans için Yunanistan'daki İdra Adası'na gittiği sıra, Türk makamları yurda iadesini istemişlerdi. Ancak bu istek yerine getirilmeyecekti. Ve Güney, "kaçak bir katil" olarak yurt dışında dolaşırken, Türk vatandaşlığından çıkarılacak, ayrıca 7,5 yıla daha mahkûm olacaktı. Çünkü 1979 yılında hapisteyken, sahibi olduğu *Güney* adlı aylık dergiye "Grupçuluğa Karşı Mücadele" başlığıyla bir yazı yazmıştı. Bu nedenle, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin gıyabında verdiği 7,5 yıllık ağır hapis kararıyla, Yılmaz Güney'in hapis cezalarının toplamı 22 yıl 6 aya yükseliyordu...

YASA DIŞI TKP VE GÜNEY

Türk vatandaşlığından çıkarılan ünlü aktör yurt dışında kaçak hayatı sürerken, adını asılsız beyanatlara karıştıran bazı kuruluşlar ise boş durmuyordu. Örneğin, Paris'teki Avrupa Konseyi'ndeki yasa dışı TKP (Türkiye Komünist Partisi) yanlılarının düzenledikleri bir basın toplantısında, konuşmacılar arasında Yılmaz Güney'in de adı geçiyordu. Ünlü aktör, kullanıldığının farkındaydı. Ve Günaydın Gazetesi Paris muhabiri Muammer Elveren'in bir haberine göre Güney, olayı duyunca yanındaki arkadaşına şöyle demişti:

"Git, hemen benim adımı sildir. Benim bundan haberim yok. Benim adımı kullanmaya, benden yararlanmaya çalışıyorlar. Benim görüşüm onlarınkinden tamamen değişik"...

Sinema yaşamının son filmi *Duvar*'ı Fransız Kültür Bakanlığı'nın sağladığı ödenekle, Paris'te çeviren Yılmaz Güney'in memleket özlemi içinde olduğu da bir gerçekti. Bu filmdeki yorucu çalışmadan sonra giderek sağlığı da bozulmuştu. Saçları dökülmüş, avurtları çökmüş; o 47 yaşındaki aktör, sanki 70'lik bir dedeye dönmüştü. "Çirkin kral"lık zamanından kalma, o gölgesi yüzüne vuran ünlü dolma burnu, çöken yüzünde iyice belirgin hale gelmişti. Pençesinden kurtulamadığı mide kanseri illeti ve memleket özlemi, ünlü aktörü içten

içe yiyip bitirmişti. Ayrıca Güney, İngiliz *Guardian* Gazetesi muhabiriyle konuşurken, Fransa'yı kendisi için bir "hapishaneye benzettiğini" söylemişti...

Gerçekten de "vatansız bir kaçak" olarak yaşadığı günlerde, Yılmaz Güney'e kucak açan Fransa bile, ona bir "açık cezaevi" olmuştu. Oysa Güney, Ispanta Cezaevi'nden kaçarken, bu gerçeği bilmiyor değildi. Çünkü ülkesindeki cezaevlerinde kendi halkından insanlar vardı. Onlarla omuz omuzaydı... Gardiyanından mahkûmuna kadar, onu herkes yürekten sevmişti. Kendi ülkesinin hapishanelerindeki sıcaklığı, dostluğu, yabancısı olduğu bir ülkede özgürken bile bulmasına imkân yoktu. Ama o bir "sinema militanı"ydı. Yani uğruna savaş verdiği Türk sinemasını, uluslararası platformda bir adım da olsa ileriye götürebilmenin sancısı içindeydi. İşte, Cannes Film Şenliği'nde, Türk sineması adına bu gerçeği ispatlamıştı. Ne yazık ki, "zafer"inin faturasını da yabancı bir ülkede, kendi insanlarının uzağındaki "yalnız ölüm"üyle ödeyecekti.

İşte, 47 yaşındaki ünlü aktör, Paris'te tedavi gördüğü Uluslararası Üniversite Hastanesi'nde son günlerini yaşıyordu. Ve bir yıl kadar önce de mide ameliyatı geçirmişti... 10 Eylül 1984 tarihli *Hürriyet* gazetesi, 6 sütun üzerine verdiği manşetle bir yaşamın sonunu şöyle duyuruyordu:

"Yılmaz Güney öldü"...

Manşetin altında ise Yılmaz Güney'in adeta avurtları birbirine yapışmış son fotoğrafları yayımlanmıştı. *Hürriyet*, *Günaydın* ve *Tan* gazetelerinin dışındaki basın organlarında ise, haber çok küçük yer almıştı. Anlaşılan, o günlerde Yılmaz Güney'le ilgili Sıkıyönetim yasağı, bazı gazetelerin "ölüm haberi"ne büyük yer vermelerini engellemişti. Daha önce de aynı yasak nedeniyle Güney'e ait tüm filmlerin kopyaları, Türkiye sınırları içinde gösterilmemesi için yapımcılarından teslim alınmıştı...

Yılmaz Güney, 9 Eylül günü sabaha karşı saat 05.20'de mide kanserinden ölmüştü. Böylece Türkiye, en büyük sinemacısını yitirirken, "Yılmaz Güney tragedyası" da son buluyordu. Güney'in vasiyeti üzerine cenaze, hastaneden alınıp Paris Kürt Enstitüsü'ne getirilerek bir tören yapılacaktı. Ve sonra da tabutu eller üzerinde taşınarak Güney'in naaşı Paris'teki Pere Lachaise Mezarlığı'nın Müslümanlar bölümüne defnedilecekti. Ne var ki Fransız polisi, tabutun eller üzerin-

www.arsivakurd.org

Yılmaz Güney öldü

İŞTE, SON RESİMLERİ

Yılmaz Güney, Paris'teki son günlerinde iyice çökmüştü (sağda). Kaçak sanatçının avurtları, adeta birbirine yapışmış, yüzü sararıp iyice süzülmüştü. Güney'in kendisiyle birlikte Avrupa'da yaşayan genç eşi Fatoş Güney (solda), kocasının mum gibi eriyişine dakika dakika tanıklık etti.

- Yumurtalık Hâkimi Sefa Mutlu'yu öldürmekten hükümlü sinema sanatçısı Yılmaz Güney, Paris'te tedavi edilmekte olduğu hastanede kanserden can verdi...
- 47 yaşında ölen Yılmaz Güney, cezasını çekerken yurt dışına kaçmış, Türkiye aleyhindeki faaliyetlerinden ötürü Ocak 1983'te Türk vatandaşlığından çıkarılmıştı. (Yazısı 12. sayfada)

10 Eylül 1984 Pazartesi

Hürriyet

Hürriyet, kitlelerin ekonoloşmiş sinemacısı Yılmaz Güney'in ölüm haberini böyle verdi...

www.arsivakurd.org

Ölümünden sonra Server Tanilli (tekerlekli sandalyade) son yolculuğa uğurlayan konuşmasını yaparken, karısı Fatoş Güney ve sanatçının sevenleri tabutu başında..

da taşınmasına izin vermedi. Yani Fransa, ünlü aktörün bu "son yolculuğu"ndaki vasiyetini kabul etmemişti.

Uğruna savuş verdiği Türk sinemasının kendi insanlarının uzağında bir "sürgün" gibi yaşayıp bir "sürgün" gibi ölen Yılmaz Güney'in cenaze töreninde yalnızca "vefakâr eşi" Fatoş Güney, nikâhsız eşi Can Ünal'dan olan kızı Elif Güney ve Fransız Kültür Bakanlığı temsilcisi Prof. Server Tanilli vardı. Fransız Kültür Bakanı Jack Lang ise konuyla ilgili verdiği bir demeçte, Güney için, "Ölümü karşısında çok sarsıldım. Sinema dünyasının cesur bir yaratıcısıydı" diyordu.

SANATÇI GERÇEKTE NE ZAMAN ÖLDÜ?

Yılmaz Güney'in ölüm tarihi gerçekten 9 Eylül 1984 müydü? Yoksa bu büyük sinemacı, 1974 yılının 17 Eylül gecesi, hakim Sefa Mutlu'yu öldürerek, kendi kendinin ölümünü o zaman mı hazırlamıştı? Güney, bazı çevrelerce iddia edildiği gibi bir "vatan haini" miydi? Yurt dışına kaçtıktan sonra Türkiye aleyhinde faaliyetlerde bulunmuş muydu? Bunların gerçek yanıtını elbette Yılmaz Güney üzerine yapılacak araştırmalar sonucu, tarih verecektir. Başta da söylediğim gibi, sanatçının siyasal tavrı, benim konumun dışında kalıyor. Aktörün bu yanını incelemek benim işim değil. Ama "Arkadaşım Yılmaz Güney"in sineması ve trajik yaşamı beni ilgilendiriyor. Olaya bu açıdan baktığınızda, Güney'in kötü filmlerinde bile "yaşayan bir sinema, yaşayan insanlar" görürsünüz. İşte, ülkemiz insanlarının, Türk insanının sıcaklığı, duyarlılığı ve saf fantezileri, onun tüm filmlerinde yerini almıştır. Çünkü Yılmaz Güney, insanları severdi. Ve tüm erdemleri ve kusurlarının yanısıra, "o da bir insandı"... Sapına kadar gerçek insandı!

BAŞLARKEN 7
halk sanatçısı 7
üç sinema adamından biri 8
isyankâr ama saygılıydı da 8
ARKADAŞIM YILMAZ GÜNEY 11
kimsenin hatırlayamadığı bir işçi çocuk 11
ilk hapislik ve bir gönül borcu 13
"ikisi de cesurdu" 15
öfkeli aktörün gazabı 16
öyle bir oyun ki 17
dramatik bir çocukluk çağı 19
çetin emeç çok genç, yılmaz güney şöhretsizdi 20
biraz ucuz şarap, biraz da domates peynir 22
"güneş her sabah aynı yerden doğmaz" 24
"ses"te dört sütuna manşet 26
ve "muhteşem buluşma" 27
candan ve sıcak üç dost 29
21 filmlik "büyük rekor" 30
anadolu'dan gelen sesler 31
bir şiir dizesinden film adına 33
kazankaya ile işbirliği 34
başarının sırrı 37
önce dost sonra sevgili oldular 38
iki sevgiliyi ağlatan konçerto 39
ve güzel insanı çirkinleştiren silah 40
evet bu da bir sömürüdür 41
büyük çelişki 43
can ana, elif kız 45
antalya film şenliğinde "ahlaksızlık"la suçlanış 45
olay yarattıkça büyüdü 46
"çirkin kral" 47
can ünal'ın baskını 49
yılmaz, nebahat çehre ile evleniyor 50
güney'in yaşamında şarap şişelerinin yeri 51
nebahat çehre evden kaçıyor 55
yeşilçam'daki asker kaçaklarından biri 56
sırça fanus kırılınca 58
ayrılmak şart oldu 61
iki karılı aktör 62
arabayla nebahat'ın üzerine nasıl yürüdü 62
yine kocasını korudu 63

www.arsivakurd.org

son pişmanlık faydasız.....63
yıldırım gencer ile tele-kavga.....63
nebahat çehre'ye uyarı.....65
ünlü aktörü kızdıran fotoğraf.....65
ben sana mecburum.....67
izne çıkan askerin macerası.....67
yıldırım gencer'e hapishane ziyareti.....70
feri cansel, adliye koridorlarında.....71
bir gazeteciyi de sevdi.....72
oya peri sapkınlığı.....73
"sıkıyönetim" uyguladı.....75
yılmaz güney adına halkı aldatanlar.....76
düşlerdeki genç kız: fatoş.....78
film setinde tanıştılar.....78
mualla özbek devreye girince.....79
ve garip bir davetiye.....80
güney'le barışıyoruz.....82
bir kumar borcu belgesi.....83
tutuklanıyor.....85
ödüller ve "baba"nın başına gelenler.....86
"görülmüştür" damgalı sevda mektupları.....88
"benim aslan karım".....88
güney, özgürlüğüne kavuşuyor.....92
"arkadaş"ın gişe zaferi.....94
"endişe" ve.....94
takvimden kara bir yaprak.....96
mutlu'yu gerçekten güney mi öldürdü?.....97
adli tıp ve bilirkişi raporları ne diyor?.....98
şerif gören ne diyor?.....98
erden kıral'la neden anlaşamadı?.....100
"yol" ve cannes'da ödül.....102
gıyabında yeni bir mahkûmiyet.....106
yasa dışı TKP ve güney.....107
yılmaz güney öldü.....108
sanatçı gerçekte ne zaman öldü?.....110

BROY YAYINLARI: 45 • Broy Şiir Yayın Merkezi, Vilayet Han, 205, Cağaloğlu-İstanbul, 526 20 93 • Yönetim Müdürü: Emin Yılmaz • Yayın Yönetmeni: Seyyit Nezir • Yayın Danışmanı: Nesrin Arman • Kapak Düzeni: HOY AJANS (Her Oylumda Yayın Ajansı) • Kapak Baskısı: Bizim Ofset, 567 12 99 • Dizgi: Çağdaş Basın Yayın Ticaret A.Ş. Merter-İSTANBUL, 554 51 19 - 554 89 24 • İç Baskı: Er-Tu Matbaası, 511 94 52

www.arsivakurd.org

www.arsivakurd.org

Arkadaşım YILMAZ GÜNEY

AÇAH ÖZGÜÇ

Çok etkilendiğim, hâlâ da etkisinde olduğum bir film... Adı *L'Espoir*'dı. Ve adını hiç duymadığım bir Türk yönetmeni tarafından yapılmıştı. Yönetmenin adı Yılmaz Güney, filminki *Umut*.

— ELIA KAZAN

Çok önemli bir sinema adamıydı Güney. Son yirmi yılın, Tarkovski ile birlikte en önemli sinemacısı.

— EMİR KUSTURICA

Yılmaz Güney, gerçekten halktan yetişmiş, halkın bir şeyi nasıl görmek istediğini belki derin ilimiyle değil, yaşantısıyla bilen bir halk sanatçısıdır. Böyle sanatçılardan, bir aydın olarak benim öğrenecek çok şeylerim olduğuna inanıyorum.

— KEMAL TAHİR

Türk sinemacılığını dünya düzeyinde tanıtıp Altın Palmiye'ye kadar tırmanan bir sinema dehası.

— MÜMTAZ SOYSAL

Zavallılar'ı, perdeden ve özellikle Yılmaz Güney'den gelen her şeye karşı son derece duyarlı, etkilenen ve bu etkisini her fırsatta belirten bir seyirciyle birlikte seyrettim. Gözyaşları içinde, uzaklarda, duvarların ardında, seyircisi yapabildikleriyle, kendisi ise henüz yapamadıklarıyla baş başa olan dostu düşünerek. Siz de öyle yapın. Kılı kırk yaran, ukala üslupçu eleştirilerden uzak, gönül gözüyle seyredin, bu insancıl ve değişik yapıtı. O dostun Türk insanının dostu olduğunu, sizin dostunuz olduğunu hissedeceksiniz.

— ATİLLA DORSAY

Yer yer acılar ve kanlı anılar, yer yer zafer çelenkleri ile dolu yollardan geçerek taa Paris'e ulaşan ve orada serüvenini noktalayan Yılmaz Güney yaşamı, onurlu bir direncin tarihid

— ONAT KU

www.arsivakurd.org

TUR.